

Socialstyrelsen

Udfordringer i forhold til børn og unge på det specialiserede socialområde

Kommunale perspektiver

maj 2021

Viden til gavn

Udfordringer i forhold til børn og unge på det specialiserede socialområde

Publikationen er udgivet af
Socialstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00

E-mail: info@socialstyrelsen.dk
www.socialstyrelsen.dk

Udgivet 27. maj 2021
Download eller se rapporten på
www.socialstyrelsen.dk

Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse
af kilde.

Digital udgivelse: ISBN 978-87-94059-43-5

Indhold

Forord	1
Indledning	2
Sammenfatning	4
1 Organisering, styring og kvalitet	7
1.1 Indsats og metode: kvalitet i indsats og metode	9
1.2 Koordinering og samarbejde mellem sektorer	11
1.3 Koordinering og samarbejde på tværs af kommuner	13
1.4 Sagsbehandling	14
1.5 Koordinering og samarbejde med civilsamfund og lokale aktører	16
1.6 Indsats og metode: tilbudsvifte	18
1.7 Koordinering og samarbejde på tværs af fagområder i kommunen	19
1.8 Tidlig og forebyggende indsats	21
1.9 En strategi på det specialiserede børne- og ungeområde	23
1.10 Øvrige organisatoriske udfordringer	25
1.11 Overblik over efterspørgsel på støtteformer på tværs af organisatoriske udfordringer....	26
1.12 Sammenhæng mellem oplevede udfordringer og behov for ekstern støtte	27
2 Målgrupper	29
2.1 Børn og unge med autismspektrumforstyrrelser	30
2.2 Meget udsatte unge med komplekse problemer og udadreagerende adfærd	32
2.3 Børn og unge med selvskadende adfærd, herunder spiseforstyrrelser	33
2.4 Unge i psykisk mistrivsel	34
2.5 Børn med udadreagerende adfærd	35
2.6 Børn og unge med opmærksomhedsforstyrrelser	36
2.7 Børn og unge med problematisk forbrug af rusmidler	37
2.8 Børn i psykisk mistrivsel	38
2.9 Meget udsatte familier	39
2.10 Sårbare familier	40
2.11 Børn og unge udsat for fysisk eller psykisk vold	41
2.12 Børn og unge i kriminalitet	42
2.13 Børn og unge udsat for seksuelle overgreb	43
2.14 Børn og unge med udviklingshæmning og/eller medfødt hjerneskade	44
2.15 Børn og unge med bevægelseshandicap	45
2.16 Børn og unge i hjemløshed	46
2.17 Børn og unge med kommunikationshandicap	47
2.18 Øvrige målgruppespecifikke udfordringer	48

Udfordringer i forhold til børn og unge på det specialiserede socialområde

3	Kommunal, regional og socioøkonomisk variation i udfordringer	49
3.1	Kommunestørrelse	49
3.2	Regional variation	52
3.3	Socioøkonomisk variation.....	53
4	Aktuelle temaer.....	54
4.1	Sociale problemstillinger hos børn, unge og familier med etnisk minoritetsbaggrund	54
4.2	Det nære netværk omkring børn, unge og familier	55
4.3	Håndtering af sundhedsrelaterede problemstillinger på det sociale område	56
4.4	Anbragte børn og unge.....	57
4.5	Velfærdsteknologi i den sociale indsats	58
4.6	Børn og unge med bekymrende skolefravær og skolevægning	59
4.7	Opsamling på aktuelle temaer.....	60
5	Litteratur.....	62
	Bilag 1 – Udvikling og gennemførelse af spørgeskemaundersøgelsen.....	63
	Bilag 2 – Målgrupper	64
	Bilag 3 – Kommunale behov for ekstern viden og støtte	65
	Bilag 4 – Sammenhæng mellem udfordringer og behov for ekstern støtte	66
	Bilag 5 – Sammenhæng mellem udfordringer og kommunestørrelse.....	68
	Bilag 6 – Regionale forskelle på oplevede udfordringer	71
	Bilag 7 – Sammenhæng mellem udfordringer og socioøkonomisk indeks	73

Forord

Socialstyrelsen samarbejder tæt med kommunerne om udvikling af sociale indsatser til gavn for de børn, unge og voksne, som har behov for støtte. For at sikre en effektiv og investeringsorienteret brug af nationale midler til udvikling og udbredelse af virksomme sociale indsatser er det vigtigt for Socialstyrelsen at have et aktuelt og dækkende billede af, hvilke udfordringer og behov for støtte kommunerne oplever.

Socialstyrelsen har i efteråret 2020 gennemført en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse af kommunernes perspektiver på udfordringer og behov i arbejdet med henholdsvis børn, unge og familier og voksne på det specialiserede socialområde. Denne rapport indeholder resultaterne på det specialiserede børne- og ungeområde op til og med 17 år. Socialstyrelsen har udgivet en tilsvarende rapport på voksenområdet. VIVE har tidligere, på vegne af Socialstyrelsen, gennemført tilsvarende undersøgelser af kommunernes udfordringsbillede (VIVE, 2018; VIVE, 2019). Denne undersøgelse dækker bredere end de tidligere undersøgelser på socialområdet¹.

Resultaterne af undersøgelsen giver blandt andet mulighed for at målrette udviklingen og udbredelsen af virksomme sociale indsatser til de områder, hvor kommunerne har størst behov for støtte. Undersøgelsen benyttes blandt andet som grundlag for Socialstyrelsens arbejde med udviklings- og investeringsprogrammerne på det sociale område, hvor der årligt igangsættes en række initiativer, der har til hensigt at udvikle og udbrede virksomme sociale indsatser, som efterspørges bredt i landets kommuner.

Socialområdet hænger tæt sammen med andre velfærdsområder. Undersøgelsen afspejler dette ved en række tværgående fokusområder, målgruppespecifikke fokusområder og aktuelle temaer. Udviklingen af nye effektive indsatser retter sig her først og fremmest mod socialområdet, men initiativerne kan også gå på tværs af sundheds-, beskæftigelses-, uddannelses- og socialområdet, når det tværgående arbejde bidrager til at løse en social problemstilling.

En stor tak skal lyde til alle jer i kommunerne, som har bidraget med jeres perspektiver på centrale udfordringer og behov for støtte på det specialiserede socialområde. Vi er meget glade for, at så stor en andel af kommunerne har bidraget til undersøgelsen. Det betyder, at vi har fået et dækkende og meget værdifuldt overblik over de udfordringer og behov, som kommunerne oplever, som bidrager til et solidt grundlag for at igangsætte nationale initiativer, der virker i praksis og hjælper de børn, unge og voksne, som har behov for støtte.

Ellen Klarskov Lauritzen

Direktør, Socialstyrelsen

---

¹ Se bilag 1 for nærmere information om udviklingen og gennemførelsen af undersøgelsen.

Indledning

Undersøgelsen består overordnet af tre blokke, som hver omfatter en række fokusområder eller temaer, jf. boks 1. Første blok omfatter organisatoriske fokusområder, som har betydning for arbejdet med at yde en kvalificeret og effektiv indsats på det sociale område. Anden blok omfatter en række målgruppespecifikke fokusområder, og tredje blok omfatter seks udvalgte aktuelle temaer, der er særligt interessante i disse år.

Boks 1 – Indhold i spørgeskemaundersøgelsen på det specialiserede børne- og ungeområde

De organisatoriske fokusområder omfatter arbejdet med:

- en strategi for det specialiserede børne- og ungeområde
- tidlig og forebyggende indsats
- sagsbehandling
- koordinering og samarbejde på tværs af fagområder i kommunen
- koordinering og samarbejde på tværs af kommuner
- koordinering og samarbejde mellem sektorer
- koordinering og samarbejde med civilsamfund og andre aktører
- indsats og metode: kvalitet i indsats og metode
- indsats og metode: tilbudsvifte.

De 17 målgrupper omfatter²:

- børn og unge med udviklingshæmning og/eller medfødt hjerneskade
- børn og unge med autismespektrumforstyrrelser
- børn og unge med opmærksomhedsforstyrrelser
- børn og unge med kommunikationshandicap
- børn og unge med bevægelseshandicap
- børn med udadreagerende adfærd
- børn i psykisk mistrivsel
- unge i psykisk mistrivsel
- børn og unge med selvskadende adfærd, herunder spiseforstyrrelser
- børn og unge udsat for seksuelle overgreb
- børn og unge udsat for fysisk eller psykisk vold
- børn og unge i kriminalitet
- børn og unge med problematisk forbrug af rusmidler
- børn og unge i hjemløshed
- meget udsatte unge med komplekse problemer og udadreagerende adfærd
- sårbare familier
- meget udsatte familier.

Spørgsmål til hver målgruppe

- opsporing
- vækst i målgruppeomfang
- tidlig og forebyggende tiltag
- tilbud og indsatser
- samarbejde med borgere
- samarbejde på tværs af kommunen om indsatser og tilbud
- samarbejde med relevante sektorer om indsatser og tilbud
- kompetencer og viden hos fagprofessionelle
- udfordringer med målgruppen samlet set

De aktuelle temaer omfatter:

- sociale problemstillinger hos børn, unge og familier med etnisk minoritetsbaggrund
- det nære sociale netværk omkring børn, unge og familier
- håndtering af sundhedsrelaterede problemstillinger på det sociale område
- anbragte børn og unge
- velfærdsteknologi i den sociale indsats
- børn og unge med bekymrende skolefravær og skolevægring.

² For nærmere beskrivelse af de specifikke målgrupper, se bilag 2.

Spørgeskemaet blev sendt til alle landets kommuner i september 2020. Mailen var stilet til børne- og familiechefer (eller tilsvarende chefniveau) på socialområdet. 97 pct. af landets kommuner har gennemført eller delvist gennemført spørgeskemaundersøgelsen på børne- og ungeområdet. Den høje svarprocent giver en høj grad af sikkerhed for, at undersøgelsen giver et dækkende billede af kommunernes oplevede udfordringer på de områder, som er omfattet af undersøgelsen³.

Undersøgelsen giver et overordnet billede af kommunernes perspektiv på centrale udfordringer i arbejdet med socialt udsatte, personer med psykiske vanskeligheder og personer med handicap, men siger ikke noget om kvaliteten af det sociale arbejde eller borgeres eller andre aktørers oplevede udfordringer. I undersøgelsen belyses kommunale udfordringer hovedsageligt ud fra et organisatorisk og socialfagligt perspektiv, mens juridiske og økonomiske rammebetingelser i meget begrænset omfang belyses. Undersøgelsen belyser udfordringer i et bredt perspektiv, hvorfor undersøgelsen ikke kan bruges til at forklare årsager til udfordringer i dybden. Dette vil kræve yderligere undersøgelse og dialog med kommunerne.

En anden begrænsning i undersøgelsen er, at der ikke tages hensyn til eksempelvis omfang og forekomst af målgrupper. Der kan for eksempel være udfordringer relateret til nogle af de mindre målgrupper, som ikke opleves som store for kommunerne netop grundet målgruppens beskedne størrelse, lige så vel som der kan være målgrupper, som kun er tilstede i mindre grad i kommunerne. Da resultater af kommunernes besvarelser angives samlet for hele landet, vil disse nuancer være sløret.

I forbindelse med dataindsamlingen opfordrede Socialstyrelsen kommunerne til at koordinere besvarelsen på det specialiserede børne- og ungeområde med relevante parter (det kunne være på tværs af enheder i kommunen, som eksempelvis beskæftiger sig med henholdsvis unge med handicap og socialt udsatte unge, afhængigt af hvordan den pågældende kommune er organiseret). Det bemærkes, at resultaterne i denne rapport er kommunernes akkumulerede svar på landsplan. Denne rapport giver derfor ikke et udtømmende billede af udfordringer på det specialiserede børne- og ungeområde. Resultaterne vil derfor ikke nødvendigvis kunne genkendes hos de enkelte sagsbehandlere og afdelingsledere lokalt i kommunerne.

Svarskalaen består som udgangspunkt af fire kategorier, som omfatter "i meget høj grad", "i høj grad", "i mindre grad" og "slet ikke". Nogle kommuner har bemærket, at de har manglet en kategori imellem "i høj grad" og "i mindre grad", hvilket kan have medført enten en over- eller underestimering af udfordringer og behov.

---

³ Læs mere om dataindsamlingen i bilag 1.

Sammenfatning

I det følgende præsenteres kommunernes rapporterede hovedudfordringer på børne- og ungeområdet både i forhold til organisation, styring, kvalitet og målgrupper samt aktuelle temaer.

Udfordringer i arbejdet med data og kvalitetsudvikling

På tværs af de organisatoriske udfordringer peger resultaterne i retning af, at kommunerne generelt oplever udfordringer i relation til indsamling og anvendelse af data. Dette kommer blandt andet til udtryk ved, at 67 pct. af kommunerne oplever udfordringer med at indsamle data om barnets/den unges progression på en systematisk måde, og at 65 pct. af kommunerne oplever udfordringer med at anvende data om børn og unge til refleksion over og udvikling af den socialfaglige praksis. 60 pct. af kommunerne angiver, at de oplever udfordringer med at følge og udvikle kvaliteten i socialfaglige indsatser og metoder. Derudover er der 47 pct. af kommunerne, der oplever udfordringer med at anvende data som grundlag for styring efter målsætninger. 41 pct. af kommunerne oplever udfordringer med at udvikle og vedligeholde fagprofessionelles viden og kompetencer på en systematisk måde.

Adspurgt til, i hvilken grad kommunen samlet set oplever udfordringer i arbejdet med at kvalitetsudvikle sociale indsatser, angiver 46 pct. af kommunerne, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer. På tværs af spørgeskemaundersøgelsen er der en tendens til, at graden af oplevede udfordringer er lavere ved spørgsmål af mere generel og overordnet karakter end ved spørgsmål, som er karakteriseret ved at være afgrænset til en mere specifik problemstilling. Dette afspejles ligeledes i ovenstående spørgsmål, hvor kommunerne i mindre grad oplever udfordringer "samlet set" i forhold til de mere specifikke spørgsmål⁴.

Udfordringer i samarbejdet mellem sektorer

På tværs af socialområdet oplever 38 pct. af kommunerne i høj eller i meget høj grad udfordringer med at koordinere og samarbejde mellem sektorer samlet set. Dette kommer blandt andet til udtryk ved, at 66 pct. af kommunerne oplever udfordringer i samarbejdet med børne- og ungdomspsykiatrien og 48 pct. i samarbejdet med Familieretshuset. Derudover angiver 56 pct. af kommunerne, at de oplever udfordringer med at få inddraget foreningslivet og civilsamfundet i forhold til indsatsen, hvor det er hensigtsmæssigt i relation til en tidlig og forebyggende indsats. I relation til en tidlig indsats angiver 46 pct. af kommunerne, at de oplever udfordringer med at investere i en tidlig og forebyggende indsats, hvor de potentielle økonomiske gevinster ligger længere ude i fremtiden (eller på andre fagområder/i andre forvaltninger).

Udfordringer med systematisk opfølgning på effekten af indsatsen

I forbindelse med arbejdet med kvalitet i sagsbehandling angiver 58 pct. af kommunerne, at de særligt oplever udfordringer med at sikre hyppig, systematisk og dokumenteret opfølgning på, om indsatsen har den ønskede effekt, og om de opstillede mål nås. 45 pct. oplever udfordringer med at sikre en systematisk inddragelse af det nærmeste netværk i barnets/den unges sagsforløb og 37 pct. med at sikre udvikling af viden og kompetencer blandt fagprofessionelle i sagsbehandlingen.

---

⁴ Dette kan muligvis hænge sammen med, at de overordnede spørgsmål om graden af udfordringer for hvert fokusområde afspejler et "gennemsnit" af den enkelte kommunes udfordringer, hvor de mere specifikke spørgsmål vedrørende udfordringer inden for et givent fokusområde i højere grad afspejler udfordringer inden for et afgrænset område. Derudover kan det være lettere for kommunerne at forholde sig til graden af oplevede udfordringer i en mere specifik kontekst.

De tre største udfordringer på tværs af målgrupper

Der tegner sig et billede af, at der generelt er nogle udfordringer, som kommunerne oplever på tværs af målgrupper. Betragter man de tre største udfordringer for hver målgruppe på tværs af alle 17 målgrupper, er udfordringer med at sætte ind med en tidlig og forebyggende indsats den udfordring, som fremgår hyppigst. Dette gør sig gældende for 14 ud af 17 målgrupper. Dernæst relaterer den næst hyppigste udfordring på tværs af målgrupper sig til vækst i antallet i målgrupperne. For 9 af de i alt 16 målgrupper oplever kommunerne denne udfordring som en af de tre største. Den tredjehyppigste udfordring på tværs af målgrupperne relaterer sig til at tilbyde relevante tilbud og indsatser til målgrupperne. Denne udfordring fremgår som en af de tre største udfordringer for 8 ud af de 17 målgrupper.

På tværs af målgrupperne er der væsentlig forskel på, hvor store udfordringer kommunerne oplever i arbejdet med eksempelvis børn og unge med autisme og børn og unge med fysiske funktionsnedsættelser såsom kommunikationshandicap og bevægelseshandicap, lige såvel som der er væsentlig forskel på, hvor store udfordringer kommunerne hver især oplever inden for samme målgruppe.

Undersøgelsen afdækker ikke, hvilke faktorer der konkret ligger bag denne variation i udfordringsbilledet. Det bemærkes dog, at en af de fremtrædende udfordringer blandt de målgrupper, som kommunerne samlet set oplever størst udfordringer i arbejdet med, relaterer sig til vækst i målgruppen.

Børn og unge med bekymrende skolefravær fylder

En del kommuner oplever udfordringer i arbejdet med børn og unge med bekymrende skolefravær og skolevægring. Konkret angiver 70 pct. af de deltagende kommuner, at de oplever udfordringer, i forhold til om skolefraværspøblemstillingen skal håndteres med en særlig indsats på almenområdet eller med en indsats efter serviceloven. Desuden oplever 68 pct. af kommunerne udfordringer i samarbejdet mellem det specialiserede socialområde og skoleområdet i forhold til at understøtte en stabil skolegang for børn og unge med bekymrende skolefravær. 66 pct. af kommunerne angiver, at de mangler viden om og kompetencer til at håndtere bekymrende skolefravær, mens 61 pct. oplever udfordringer med at følge systematisk op på bekymrende skolefravær. 50 pct. af kommunerne oplever udfordringer med retvisende data om skolefravær.

Arbejdet med anbragte børn og unge udfordrer

En stor del af kommunerne oplever udfordringer i arbejdet med anbragte børn og unge. Her angiver 68 pct. af kommunerne, at de oplever udfordringer med at sikre det rette match mellem barn og anbringelsessted i forhold til udbuddet af relevante anbringelsessteder, der er placeret geografisk tæt på den unges nærmiljø. Udfordringerne omfatter ligeledes ændringer i kompleksiteten af problemer hos anbragte børn og unge, hvor 59 pct. af kommunerne angiver at opleve udfordringer. 58 pct. af kommunerne oplever udfordringer med at samarbejde med skoleområdet om at sikre en god skolegang for anbragte børn og unge.

Autisme blandt børn og unge udfordrer

På tværs af forskellige grupper af børn og unge med handicap varierer graden af udfordringer i arbejdet med målgruppen væsentligt. 56 pct. af kommunerne oplever udfordringer i arbejdet med børn og unge med autismspektrumforstyrrelser samlet set. Hertil angiver hele 77 pct. af kommunerne, at de oplever udfordringer med vækst i målgruppen, og 49 pct. at de oplever udfordringer med at arbejde hen imod en tidlig og forebyggende indsats blandt målgruppen.

Kommunerne oplever færrest udfordringer i arbejdet med børn og unge med forskellige fysiske handicap. Således oplever 4 pct. af kommunerne i høj grad udfordringer i arbejdet med børn og unge med et kommunikationshandicap samlet set, mens tallet er 5 pct. for børn og unge med bevægelseshandicap og 6 pct. for børn og unge med udviklingshæmning og/eller medfødt hjerneskade samlet set.

Manglende kompetencer i arbejdet med børn, unge og familier med etnisk minoritetsbaggrund

54 pct. af de adspurgte kommuner angiver, at fagprofessionelle i kommunen i mindre grad har tilstrækkelig viden og kompetencer til at yde kvalificeret socialt arbejde, som imødekommer kulturelle forskelle for børn, unge og familier med etnisk minoritetsbaggrund.

Børn og unge med komplekse problemer optager kommunerne

Henholdsvis 44 pct. og 42 pct. af kommunerne oplever udfordringer i arbejdet med meget udsatte unge med komplekse problemer og udadreagerende adfærd samt med børn og unge med selvskadende adfærd, herunder spiseforstyrrelser. For begge målgrupper gælder, at kommunerne særligt oplever udfordringer med at tilbyde relevante tilbud og indsatser til målgruppen (hhv. 49 og 58 pct.) samt at arbejde hen imod en tidlig og forebyggende indsats til målgruppen (hhv. 45 og 55 pct.).

Hertil angiver 46 pct. af kommunerne, at de oplever udfordringer med at udvikle og fastholde relevante kompetencer og viden hos de fagprofessionelle, som sikrer et kvalificeret socialfagligt arbejde med meget udsatte unge med komplekse problemer og udadreagerende adfærd. 51 pct. af kommunerne angiver, at de oplever udfordringer med vækst i antallet af børn og unge med selvskadende adfærd.

Variation i udfordringer og kommunestørrelse

Der er stor variation i kommunernes besvarelser. Dette tyder på, at kommunerne står i forskellige situationer med dertilhørende forskellige behov og løsningsmuligheder.

Dette afspejles i analyser af sammenhængen mellem kommunestørrelse og region og graden af oplevede udfordringer på de organisatoriske områder og målgruppespecifikke områder. Her fremgår det, at der ikke er nogen klar tendens til, at kommunestørrelse og region hænger sammen med kommunernes oplevede udfordringer i relation til organisatoriske og målgruppespecifikke fokusområder. Eksempelvis fremgår det, at store kommuner oplever relativt større udfordringer inden for tidlig og forebyggende indsats og koordinering og samarbejde mellem sektorer. Desuden har store kommuner relativt mindre udfordringer, hvad angår koordinering og samarbejde på tværs af kommuner. Disse forskelle kan dog ikke påvises at være signifikante, og for de øvrige fokusområder er der ikke væsentlige forskelle på de oplevede udfordringer mellem grupperingerne af kommuner. Resultaterne skal dog tolkes med varsomhed på grund af det begrænsede antal observationer.

Efterspørgsel på viden og ekstern støtte

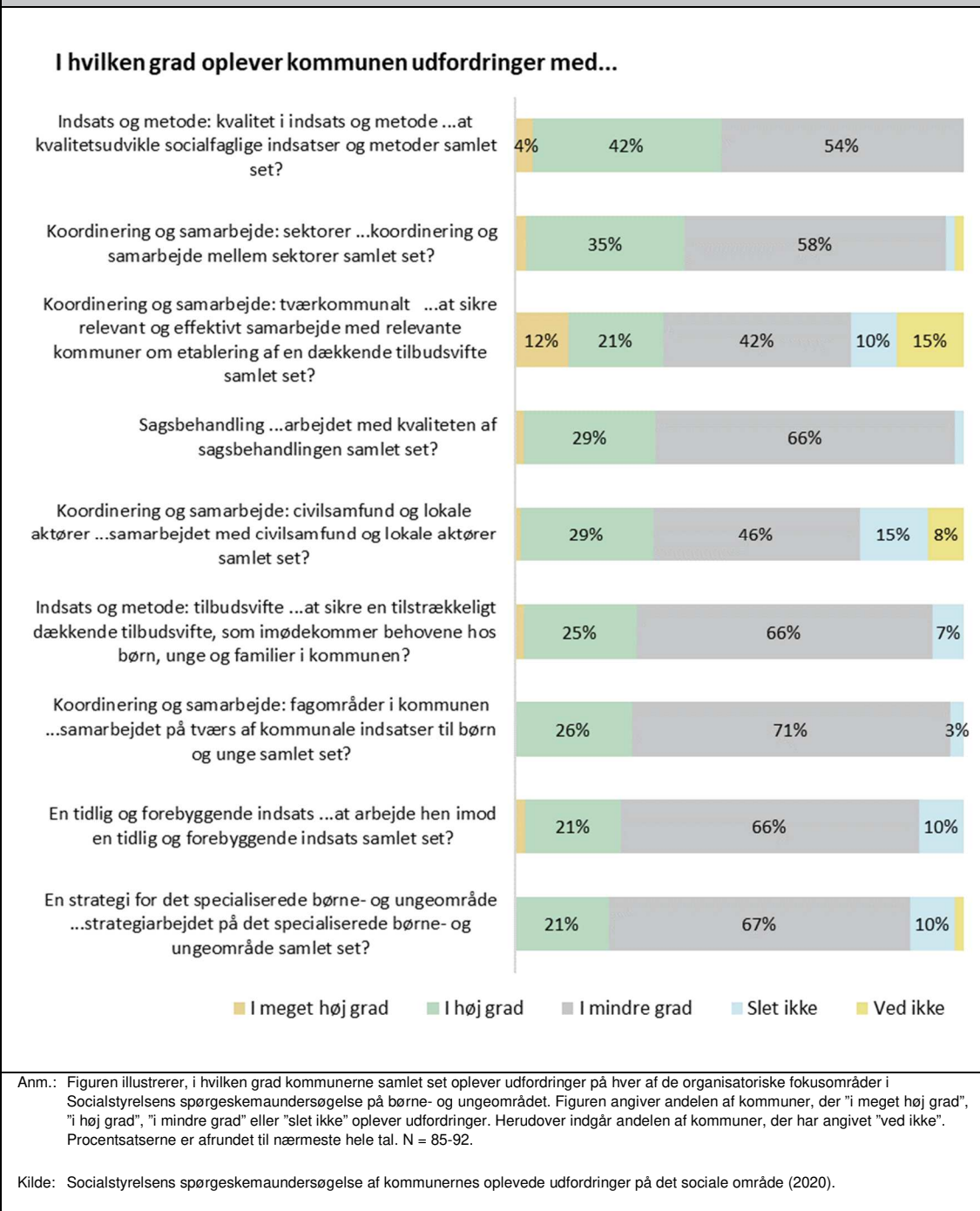
I undersøgelsen er kommunerne blevet spurgt til, hvilke former for viden og ekstern støtte, som vil kunne bidrage til at imødekomme udfordringer på tværs af de organisatoriske fokusområder. Her er der flest kommuner, der ønsker viden og støtte i form af indsatser og metoder, kompetenceudvikling samt data og nøgletal til at imødekomme udfordringer på tværs af de ni organisatoriske fokusområder.

1 Organisering, styring og kvalitet

I spørgeskemaundersøgelsen blev kommunerne bedt om at vurdere, i hvilken grad de oplever udfordringer på tværs af det sociale område, samt i hvilken grad de oplever behov for ekstern støtte til at imødekomme disse udfordringer. I dette afsnit præsenteres først resultaterne af de organisatoriske fokusområder på børne- og ungeområdet. Derefter belyses kommunernes efterspørgsel på støtte til at imødekomme organisatoriske udfordringer. I forlængelse heraf belyses sammenhængen mellem kommunernes oplevede udfordringer og deres behov for støtte.

På tværs af de ni organisatoriske fokusområder er kommunerne blevet spurgt til, i hvilken grad de samlet set oplever udfordringer med det givne fokusområde. Hertil angiver flest kommuner, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer med at kvalitetsudvikle socialfaglige indsatser og metoder (46 pct.), med koordinering og samarbejde mellem sektorer (38 pct.) samt med at sikre relevant og effektivt samarbejde med relevante kommuner om etablering af en dækkende tilbudsvifte (33 pct.), jf. figur 1. Færrest kommuner angiver, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer med strategiarbejdet (21 pct.).

Figur 1 – Kommunernes oplevede udfordringer på tværs af organisatoriske fokusområder på børne- og ungeområdet

I spørgeskemaundersøgelsen er kommunerne for hver af de organisatoriske fokusområder blevet spurgt til, i hvilken grad de har behov for støtte til at imødekomme udfordringerne inden for det givne fokusområde. I forlængelse heraf er kommunerne blevet spurgt til, hvilke former for støtte der vil kunne bidrage til kommunens arbejde inden for det givne fokusområde. Hertil har kommunerne haft mulighed for at afkrydse flere af de svarkategorier, der fremgår af boks 2.

Boks 2 – Svarkategorier til spørgsmål om støtteformer i undersøgelsen

Kommunerne havde mulighed for at afkrydse flere af nedenstående svarkategorier i deres besvarelse af spørgsmål vedrørende, hvilke former for ekstern støtte der vil kunne bidrage til kommunens arbejde inden for det givne fokusområde (hjælpetekst fra spørgeskemaet fremgår af parenteser for hver svarkategori):

- **kompetenceudvikling** (består af opkvalificering af ledere og medarbejdere gennem oplæg, undervisningsdage eller E-læring)
- **rådgivning og implementeringsstøtte** (består i at klarlægge udfordringer og opstille løsningsforslag gennem dialog med den enkelte kommune. Det kan være enkeltstående samtaler eller længerevarende forløb)
- **indsatser og metoder** (handler om, at der på nationalt plan udvikles og udbredes borgernære indsatser og metoder eller organisatoriske modeller i samarbejde med kommuner)
- **nationale retningslinjer og anbefalinger** (handler om, at der på nationalt plan udvikles nationale retningslinjer og anbefalinger, der omfatter faglige løsninger i relation til borgernære og organisatoriske problemstillinger)
- **netværk** (består i at etablere grupper, hvor der kan udveksles viden og erfaringer inden for området)
- **data og nøgletal** (omfatter, at der udvikles samt stilles nøgletal og redskaber til rådighed med henblik på at støtte kommunernes arbejde med datainformeret styring eller udvikling af faglig praksis. Eksempler på eksisterende redskaber er den Socialøkonomiske Investeringsmodel (SØM), Indsatsrappens Nøgletal og Indsatsrappens Udgiftsmodel)
- **andet** (med kommentarfelt til nærmere angivelse heraf).

I det følgende præsenteres kommunernes oplevede udfordringer inden for hver af de ni organisatoriske fokusområder samt deres behov for støtte til at imødekomme disse udfordringer. Fokusområderne præsenteres i prioriteret rækkefølge startende med det fokusområde, som kommunerne samlet set oplever størst udfordringer med og så fremdeles.

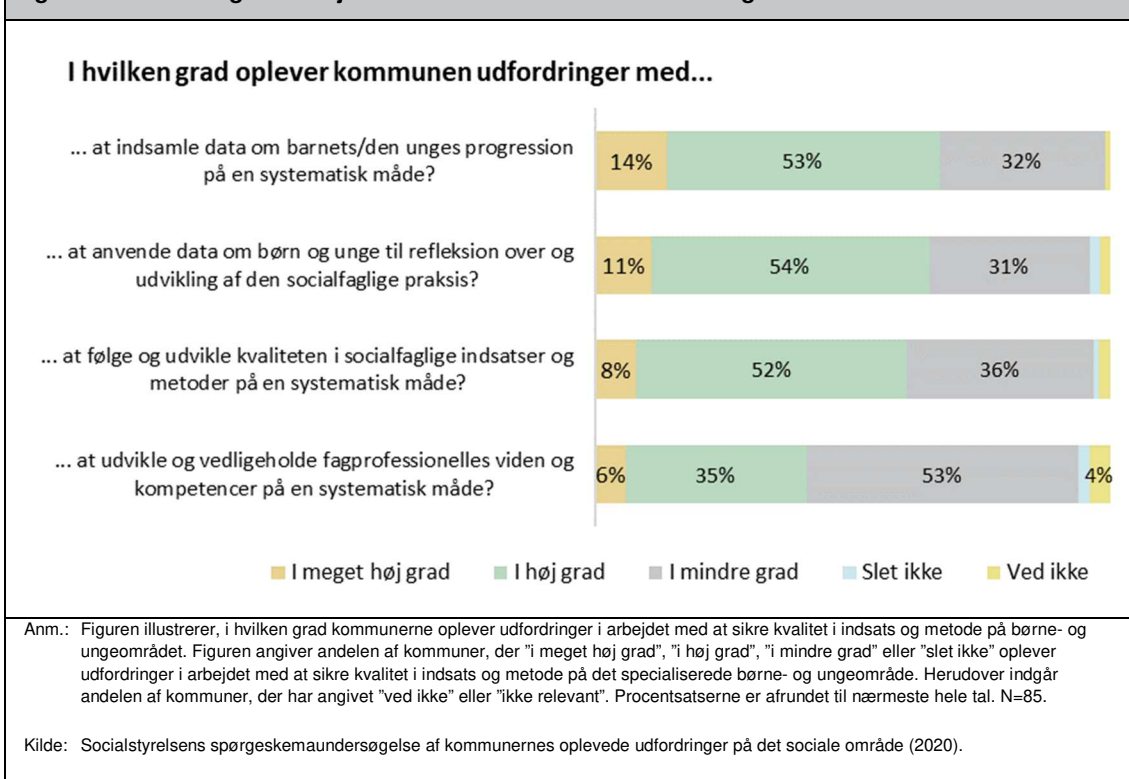
1.1 Indsats og metode: kvalitet i indsats og metode

Kommunerne er i relation til dette fokusområde blevet spurgt til, i hvilken grad de oplever udfordringer med at kvalitetsudvikle socialfaglige indsatser og metoder samlet set. Hertil angiver 46 pct. af kommunerne, at de i høj eller meget høj grad oplever udfordringer, jf. figur 1.

Derudover blev kommunerne spurgt til, i hvilken grad de oplever udfordringer med fire mere specifikke udfordringer i relation til dette fokusområde. Hertil angiver flest kommuner, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer med:

- at indsamle data om barnets/den unges progression på en systematisk måde (67 pct.)
- at anvende data om børn og unge til refleksion over og udvikling af den socialfaglige praksis (65 pct.)
- at følge og udvikle kvaliteten i socialfaglige indsatser og metoder på en systematisk måde (60 pct.), jf. figur 2.

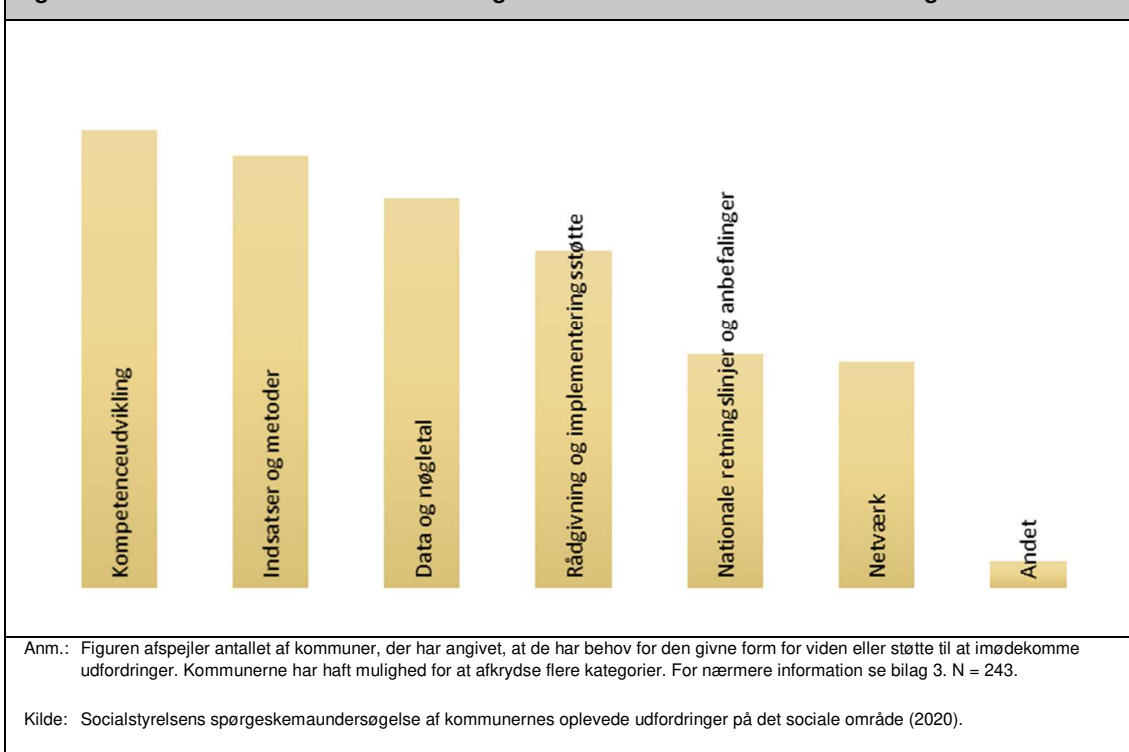
Figur 2 – Udfordringer i arbejdet med at sikre kvalitet i indsats og metode

48 pct. af de adspurgte kommuner angiver, at de i høj eller i meget høj grad oplever behov for viden og støtte til at imødekomme kommunens udfordringer med at kvalitetsudvikle socialfaglige indsatser og metoder. Hertil angiver flest kommuner, at følgende former for viden og støtte vil bidrage til at imødekomme udfordringer med at kvalitetsudvikle indsatser og metoder:

- kompetenceudvikling (53 kommuner)
- indsatser og metoder (50 kommuner)
- data og nøgletal (45 kommuner), (se figur 3).

Figur 3 – Kommunernes ønsker til viden og støtte i forhold til kvalitet i indsats og metode

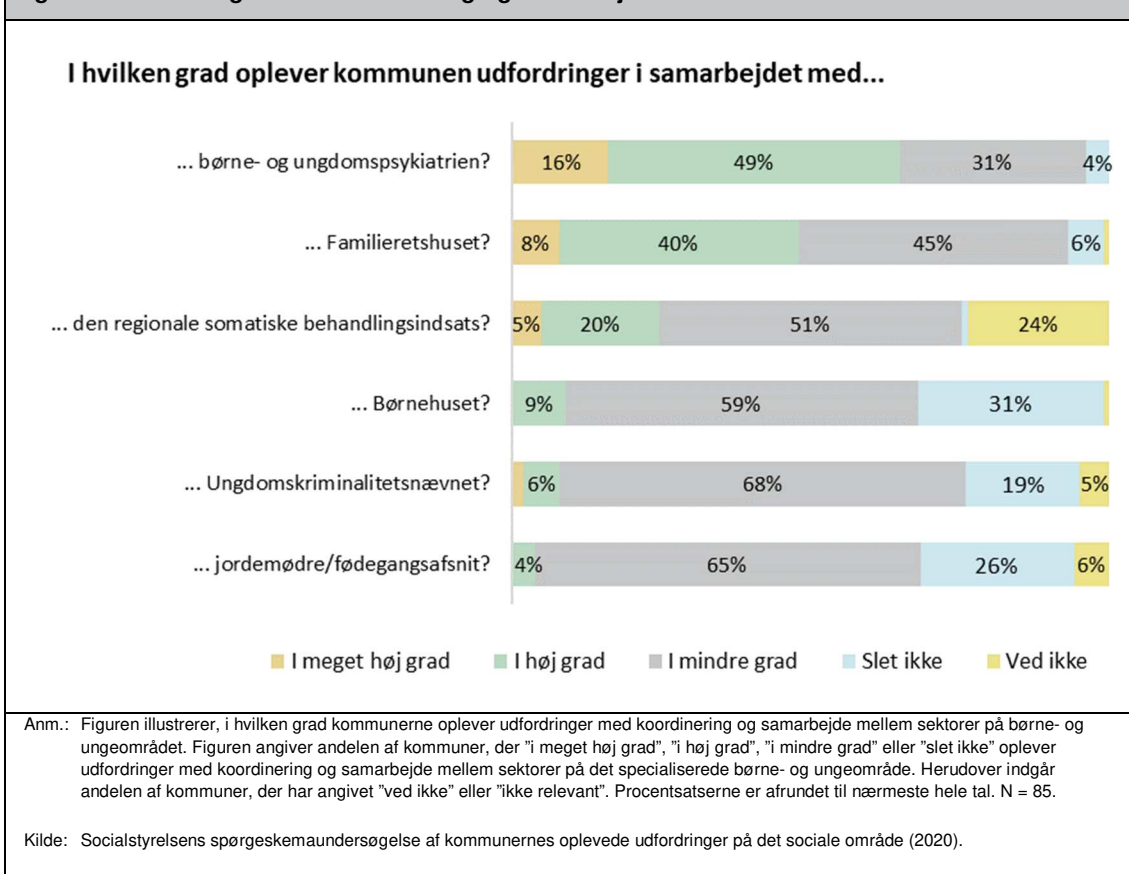
1.2 Koordinering og samarbejde mellem sektorer

38 pct. af kommunerne angiver, at de oplever udfordringer med koordinering og samarbejde mellem sektorer samlet set, jf. figur 1. Adspurgte til, i hvilken grad kommunerne oplever udfordringer med at samarbejde med udvalgte aktører, angiver flest kommuner, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer i samarbejdet med:

- børne- og ungdomspsykiatrien (65 pct.)
- Familieretshuset (48 pct.), jf. figur 4.

VIVE's undersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det specialiserede børne- og ungeområde fra 2019 finder ligeledes, at koordination og samarbejde mellem socialområdet og almensektoren/psykiatrien udgjorde en central udfordring. Her angav 41 pct. af kommunerne, at de oplevede ret store udfordringer med sammenhæng og koordination med almensektoren/psykiatrien (VIVE, 2019).

Figur 4 – Udfordringer med koordinering og samarbejde mellem sektorer

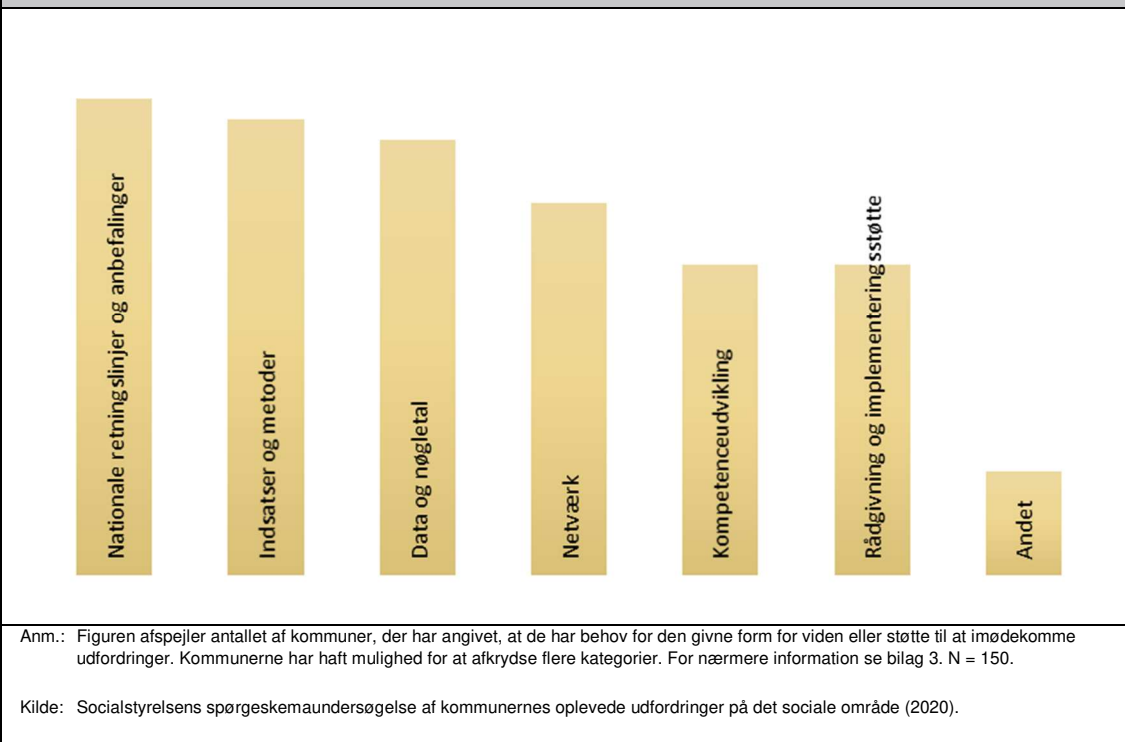

Adspurgte til, i hvilken grad kommunerne oplever behov for viden og støtte til at imødekomme kommunens udfordringer med at samarbejde mellem socialområdet og andre sektorer, angiver 27 pct. af kommunerne, at de i høj eller i meget høj grad oplever behov for viden og støtte. I forlængelse heraf blev kommunerne spurgt til, hvilke former for viden og støtte som vil kunne bidrage til at imødekomme disse udfordringer. I denne sammenhæng angiver flest kommuner, at følgende former for viden og støtte vil bidrage til at imødekomme udfordringer i samarbejdet mellem socialområdet og andre sektorer:

- nationale retningslinjer og anbefalinger (35 kommuner)
- indsatser og metoder (28 kommuner)
- data og nøgletal (26 kommuner), (se figur 5).

Figur 5 – Kommunernes ønsker til viden og støtte i forhold til koordinering og samarbejde mellem sektorer

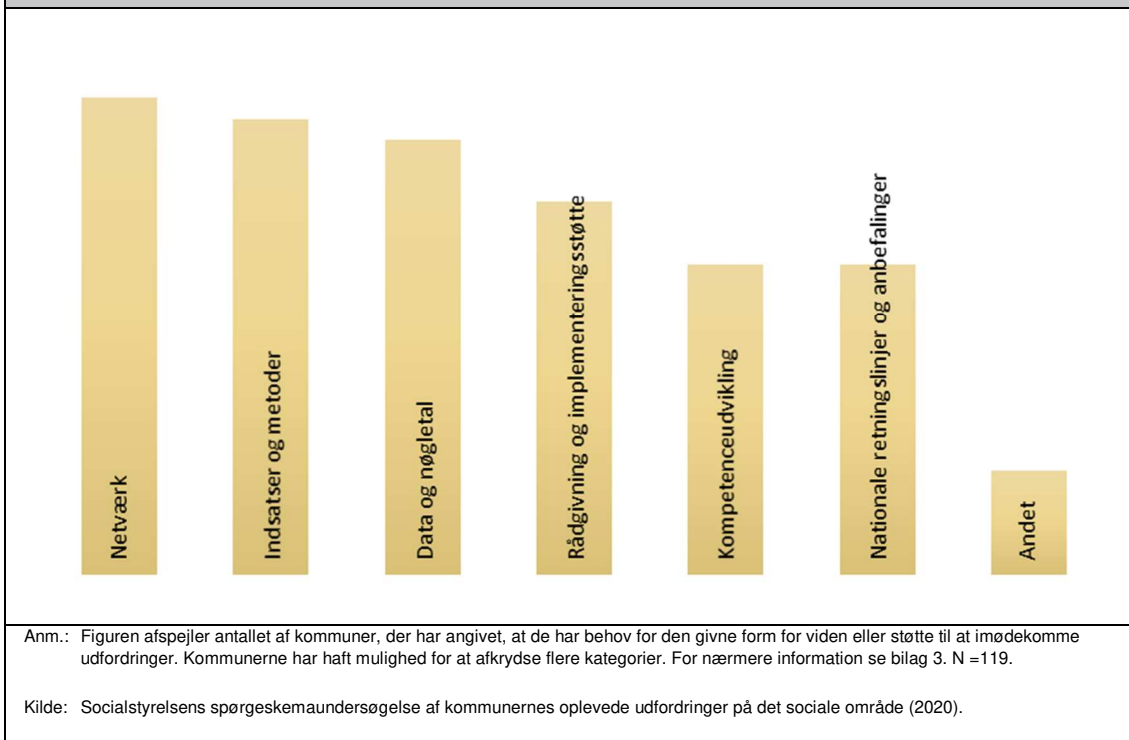
1.3 Koordinering og samarbejde på tværs af kommuner

33 pct. af kommunerne angiver, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer med at sikre relevant og effektivt samarbejde med kommuner om etablering af en dækkende tilbudsvifte samlet set, jf. figur 1.

Kommunerne er ikke blevet stillet nogen underspørgsmål til dette fokusområde, som det er tilfældet ved flere af de øvrige organisatoriske fokusområder. Kommunerne er dog i relation til dette fokusområde blevet spurgt til deres oplevede behov for viden og støtte i relation til dette fokusområde tilsvarende de øvrige organisatoriske fokusområder. Her angiver 26 pct. af kommunerne, at de i høj eller i meget høj grad oplever behov for viden og støtte til at imødekomme kommunens udfordringer med at sikre relevant og effektivt samarbejde med relevante kommuner om etablering af en dækkende tilbudsvifte. Adspurgt til, hvilke former for viden og støtte som vil bidrage til at imødekomme udfordringer med at sikre relevant og effektivt samarbejde mellem kommuner om etablering af en dækkende tilbudsvifte, er der flest kommuner, der efterspørger følgende former for støtte:

- netværk (23 kommuner)
- indsatser og metoder (22 kommuner)
- data og nøgletal (21 kommuner), (se figur 6).

Figur 6 – Kommunernes ønsker til viden og støtte i forhold til samarbejde på tværs af kommuner

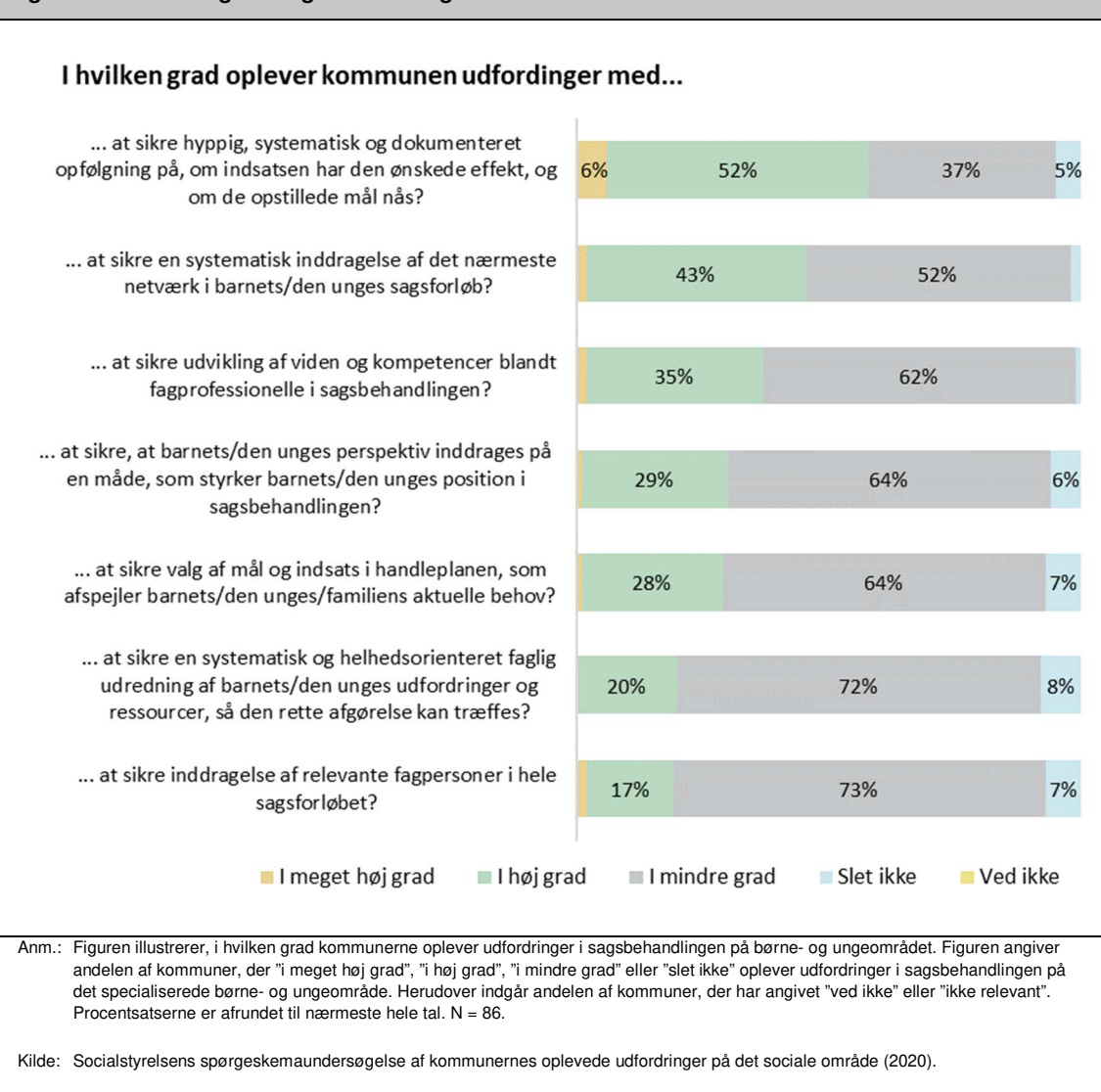
1.4 Sagsbehandling

31 pct. af kommunerne angiver, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer i arbejdet med kvaliteten af sagsbehandling samlet set, jf. figur 1. Til sammenligning var der 15 pct. af kommunerne i VIVE's undersøgelse, der angav, at de oplevede ret store udfordringer med socialfaglig og juridisk kvalitet i sagsbehandlingen i 2018 (VIVE, 2019).

I forbindelse med arbejdet med kvalitet i sagsbehandling angiver kommunerne, at de særligt oplever udfordringer med:

- at sikre hyppig, systematisk og dokumenteret opfølgning på, om indsatsen har den ønskede effekt, og om de opstillede mål nås (58 pct.)
- at sikre en systematisk inddragelse af det nærmeste netværk i barnets/den unges sagsforløb (45 pct.)
- at sikre udvikling af viden og kompetencer blandt fagprofessionelle i sagsbehandlingen (37 pct.), jf. figur 7.

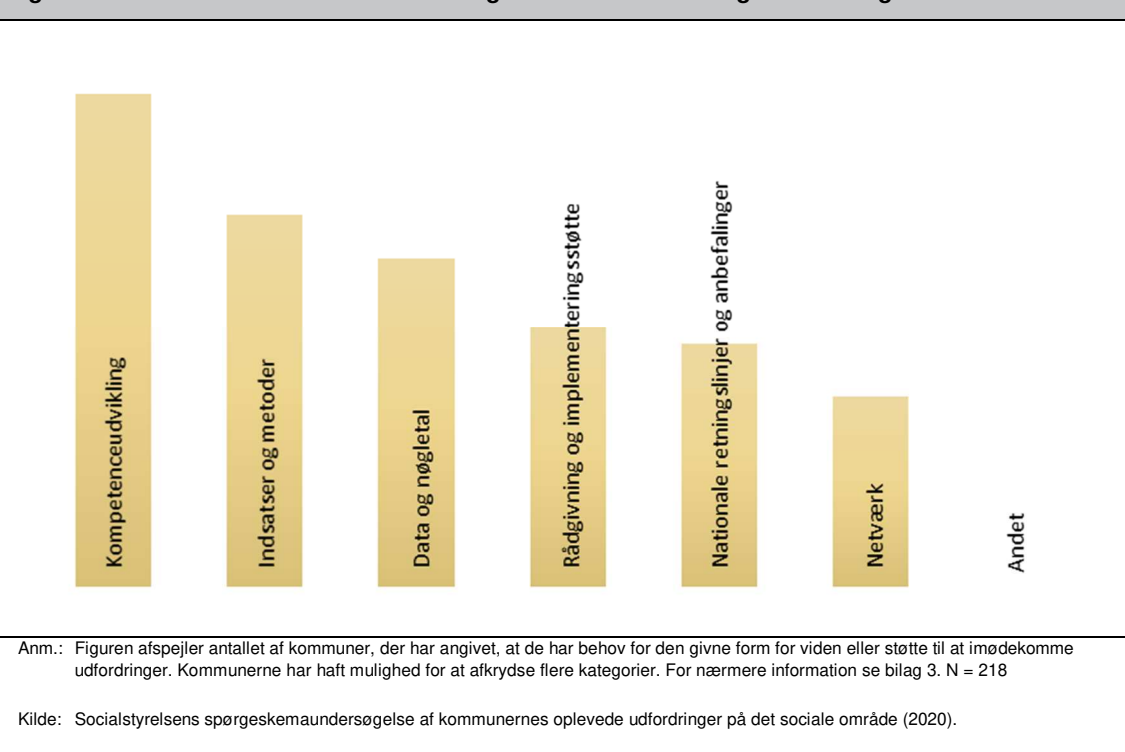
Figur 7 – Udfordringer i sagsbehandling

21 pct. af de adspurgte kommuner angiver, at de i høj eller i meget høj grad oplever behov for viden og støtte til at imødegå kommunens udfordringer med at arbejde med kvaliteten af sagsbehandlingen. Flest af de adspurgte kommuner angiver, at følgende form for støtte vil bidrage til at imødegå udfordringer i arbejdet med at sikre kvaliteten i sagsbehandlingen:

- kompetenceudvikling (57 kommuner)
- indsatser og metoder (43 kommuner)
- data og nøgletal (38 kommuner), (se figur 8).

Figur 8 – Kommunernes ønsker til viden og støtte i forhold til sagsbehandling

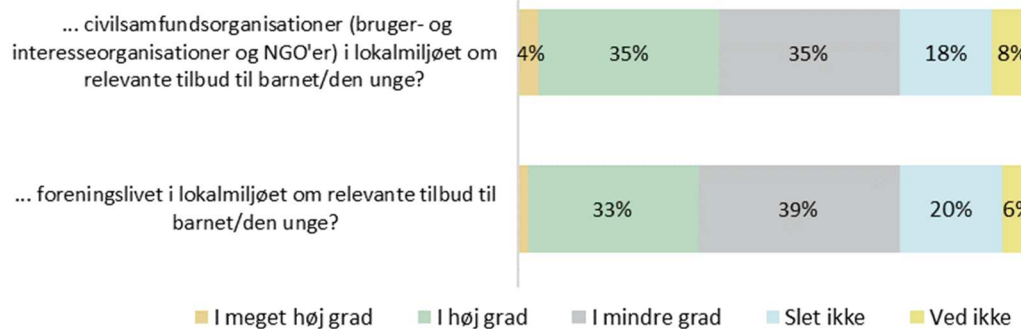

1.5 Koordinering og samarbejde med civilsamfund og lokale aktører

31 pct. af kommunerne angiver, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer i samarbejdet med civilsamfund og lokale aktører, jf. figur 1. I relation hertil angiver 39 pct. af kommunerne, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer i samarbejdet med civilsamfundsorganisationer i lokalmiljøet om relevante tilbud til barnet/den unge. I forlængelse heraf angiver 35 pct. af kommunerne, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer i samarbejdet med foreningslivet i lokalmiljøet om relevante tilbud til barnet/ den unge, jf. figur 9.

Figur 9 – Udfordringer med koordinering og samarbejde med civilsamfund og lokale aktører

I hvilken grad oplever kommunen udfordringer i samarbejdet med...

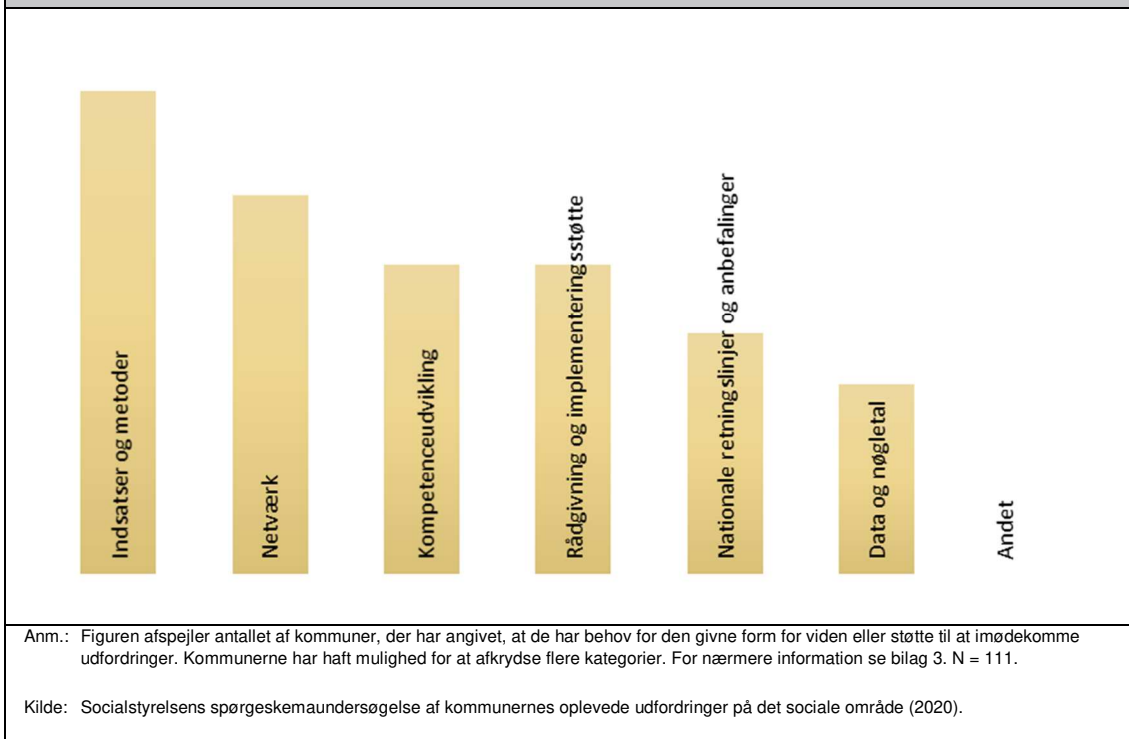
Anm.: Figuren illustrerer, i hvilken grad kommunerne oplever udfordringer med koordinering og samarbejde med civilsamfund og lokale på børne- og ungeområdet. Figuren angiver andelen af kommuner, der "i meget høj grad", "i høj grad", "i mindre grad" eller "slet ikke" oplever udfordringer med koordinering og samarbejde med civilsamfund og lokale aktører på det specialiserede børne- og ungeområde. Herudover indgår andelen af kommuner, der har angivet "ved ikke" eller "ikke relevant". Procentsatserne er afrundet til nærmeste hele tal. N = 85.

Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det sociale område (2020).

15 pct. af de adspurgte kommuner angiver, at de i høj eller i meget høj grad oplever behov for viden og støtte til at imødekomme kommunens udfordringer med at samarbejde mellem socialområdet og civilsamfund og lokale aktører. Flest af de adspurgte kommuner angiver, at følgende former for viden og støtte vil bidrage til at imødekomme udfordringer i samarbejdet med civilsamfund og lokale aktører:

- indsatser og metoder (28 kommuner)
- netværk (22 kommuner), (se figur 10).

Figur 10 – Kommunernes ønsker til viden og støtte i forhold til koordinering og samarbejde med civilsamfund og lokale aktører

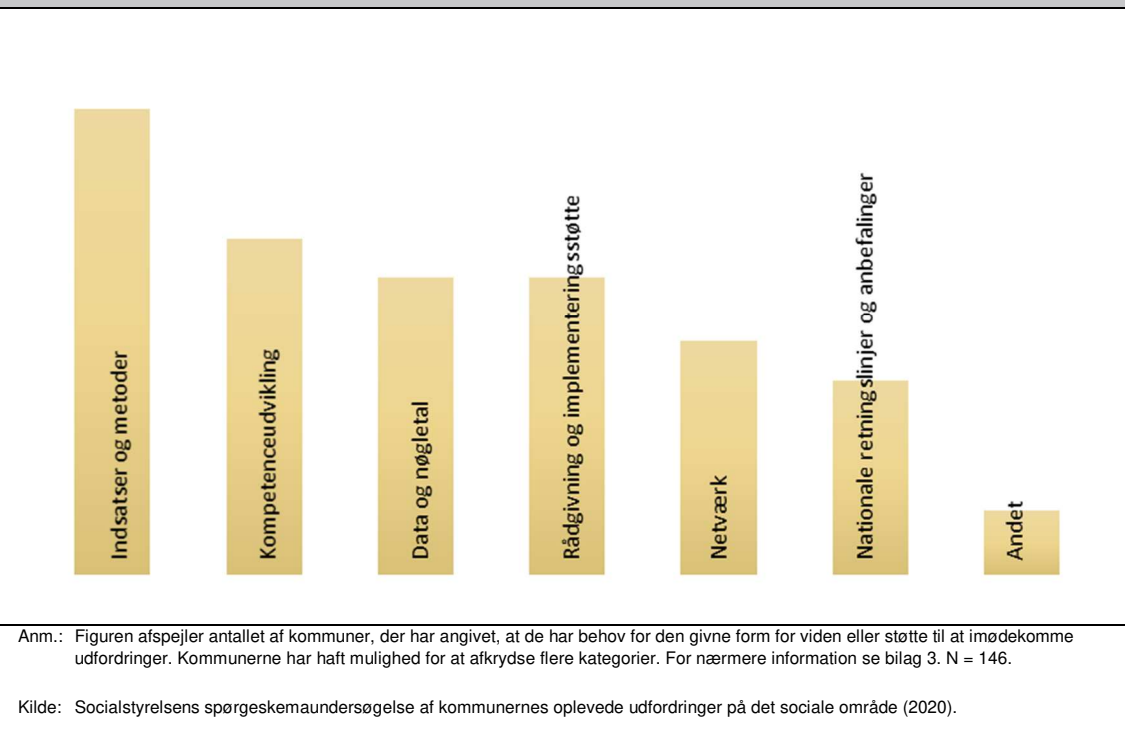
1.6 Indsats og metode: tilbudsvifte

27 pct. af kommunerne angiver, at de i høj grad eller i meget høj grad oplever udfordringer med at sikre en tilstrækkeligt dækkende tilbudsvifte, som imødekommer behovene hos børn/unge/familier, jf. figur 1.

Kommunerne er ikke blevet stillet nogle underspørgsmål til dette fokusområde, som det er tilfældet ved flere af de øvrige organisatoriske fokusområder. Kommunerne er dog i relation til dette fokusområde blevet spurgt til deres oplevede behov for viden og støtte i relation til dette fokusområde tilsvarende de øvrige organisatoriske fokusområder. Her angiver 17 pct., at de i høj eller i meget høj grad oplever behov for viden og støtte til at imødekomme kommunens udfordringer med at sikre en tilstrækkeligt dækkende tilbudsvifte, som imødekommer behovene hos børn, unge og familier i kommunen. Flest kommuner angiver i denne sammenhæng, at følgende former for viden og støtte vil bidrage til at imødekomme udfordringer med at sikre en dækkende tilbudsvifte:

- indsatser og metoder (36 kommuner)
- kompetenceudvikling (26 kommuner), (se figur 11).

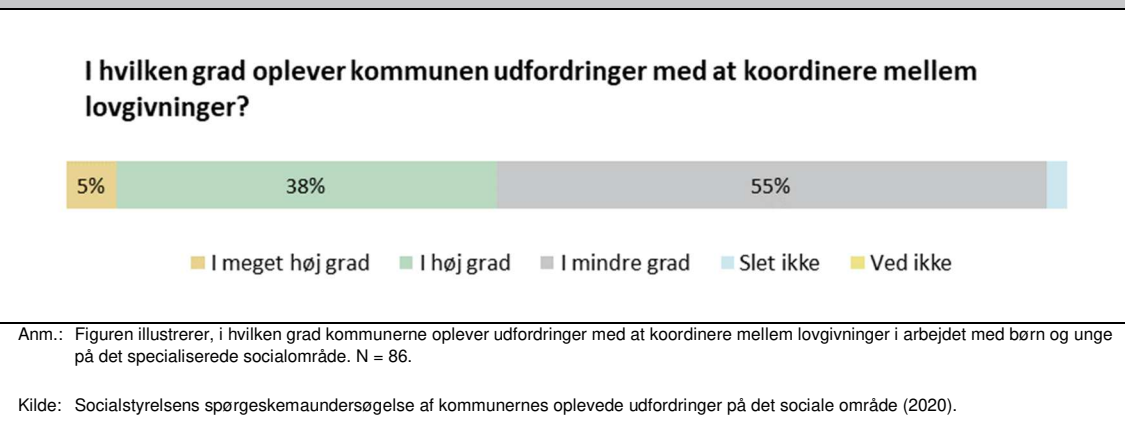
Figur 11 – Kommunernes ønsker til viden og støtte i forhold til indsats og metode: tilbudsvifte

1.7 Koordinering og samarbejde på tværs af fagområder i kommunen

26 pct. af kommunerne angiver, at de i høj grad oplever udfordringer i samarbejdet på tværs af kommunale indsatser til børn og unge samlet set, jf. figur 1. Hertil angiver 43 pct. af kommunerne, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer med koordinering mellem lovgivninger i arbejdet med børn og unge på det specialiserede socialområde, jf. figur 12.

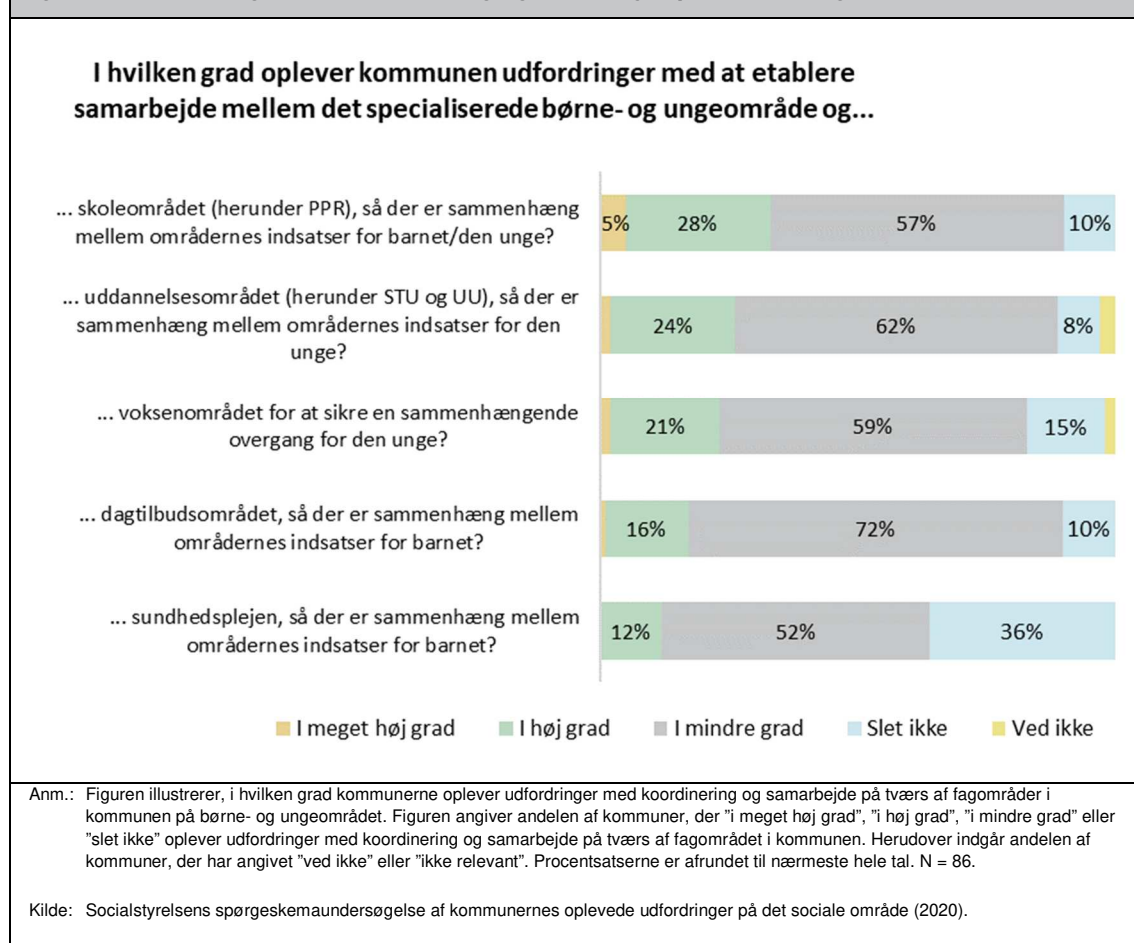
Figur 12 – Udfordringer med koordinering mellem lovgivninger

Adspurgt til, i hvilken grad kommunerne oplever udfordringer med at etablere samarbejde mellem det specialiserede børne- og ungeområde og et udvalg af øvrige områder, angiver flest kommuner, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer med at etablere et samarbejde med:

- skoleområdet (herunder PPR) (33 pct.)
- uddannelsesområdet (26 pct.)
- voksenområdet (23 pct.), jf. figur 13.

Figur 13 – Udfordringer med koordinering og samarbejde på tværs af fagområder i kommunen

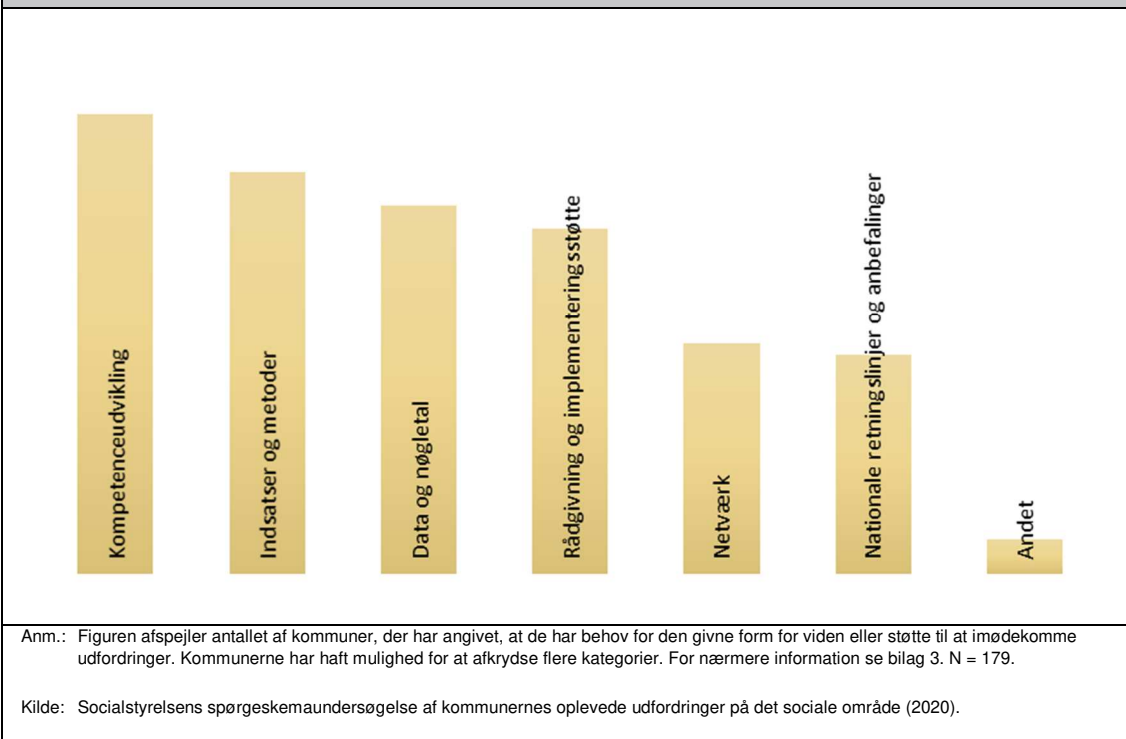

10 pct. af de adspurgte kommuner angiver, at de i høj grad oplever behov for viden og støtte til at imødekomme kommunens udfordringer i samarbejdet på tværs af kommunale indsatser til børn og unge. Flest kommuner angiver i denne sammenhæng, at følgende former for viden og støtte vil bidrage til at imødekomme udfordringer i samarbejdet på tværs af kommunale indsatser:

- kompetenceudvikling (40 kommuner)
- indsatser og metoder (35 kommuner)
- data og nøgletal (32 kommuner), (se figur 14).

Figur 14 – Kommunernes ønsker til viden og støtte i forhold til samarbejdet på tværs af fagområder i kommunen

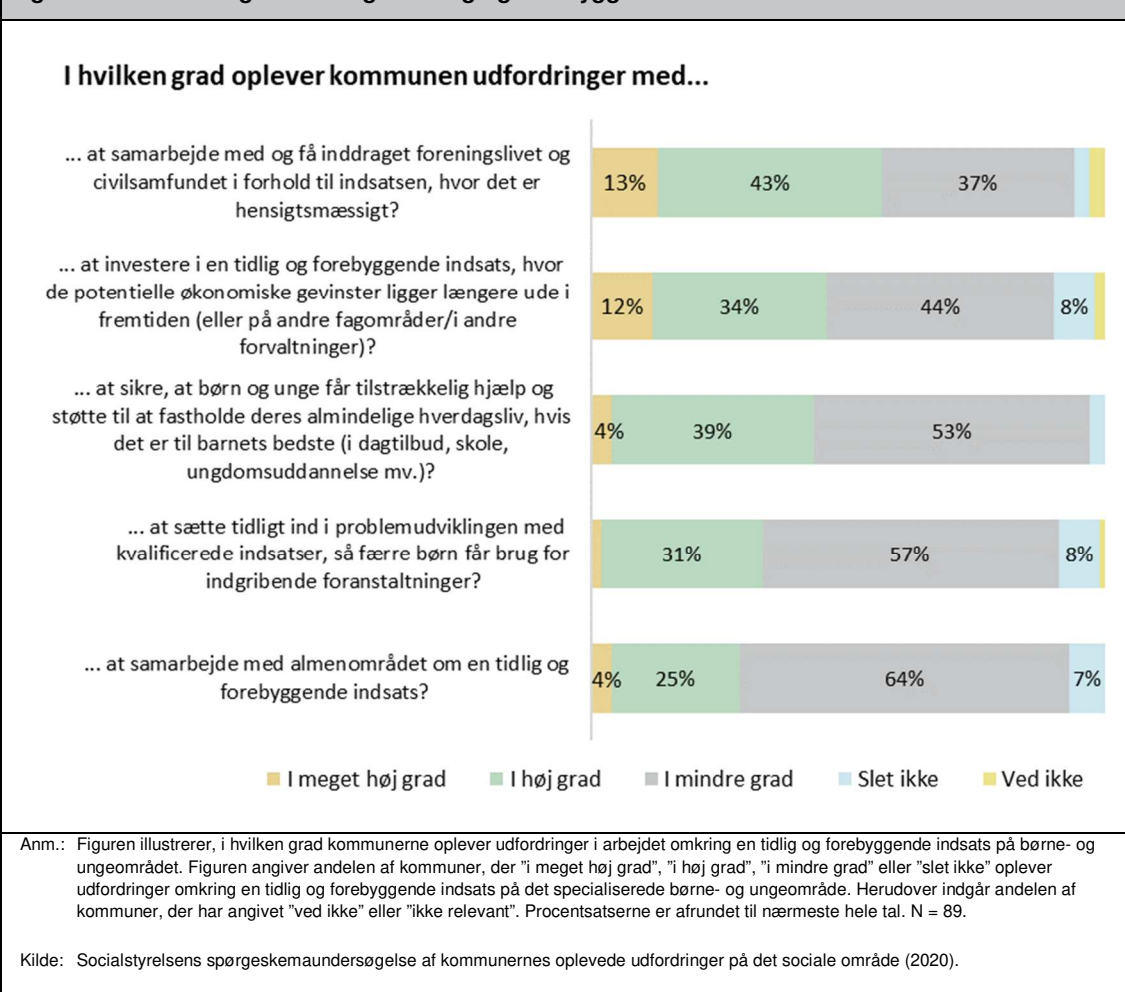

1.8 Tidlig og forebyggende indsats

24 pct. af kommunerne angiver, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer i arbejdet med en tidlig og forebyggende indsats samlet set, jf. figur 1. Her angiver flest kommuner, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer med:

- at samarbejde med og få inddraget foreningslivet og civilsamfundet, hvor det er hensigtsmæssigt (56 pct.)
- at investere i en tidlig og forebyggende indsats, hvor økonomiske gevinster ligger længere ude i fremtiden (eller på andre fagområder/i andre forvaltninger) (46 pct.)
- at sikre, at børn og unge får tilstrækkelig hjælp og støtte til at fastholde deres almindelige hverdagsliv (43 pct.), jf. figur 15.

Figur 15 – Udfordringer omkring en tidlig og forebyggende indsats

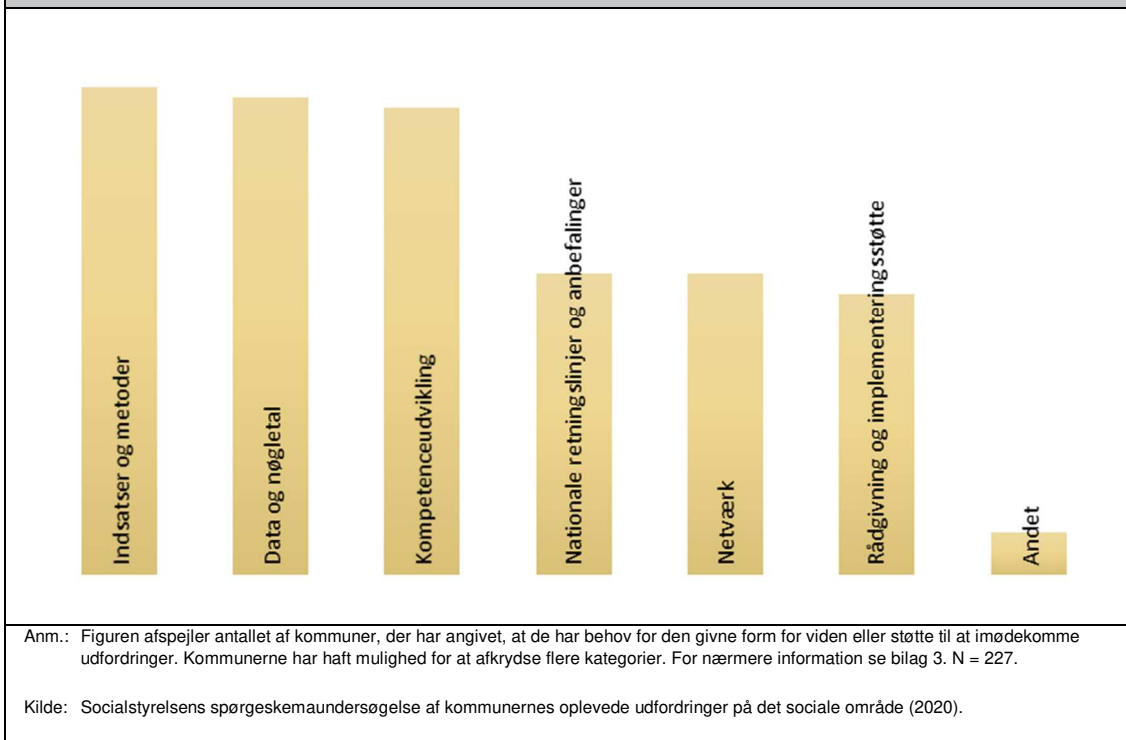

18 pct. af kommunerne udtrykker, at de i høj grad har behov for viden og støtte til at imødekomme kommunens udfordringer med at arbejde hen imod en tidligere og forebyggende indsats. 62 pct. angiver, at de i mindre grad har behov for viden og støtte.

Flest kommuner angiver i denne sammenhæng, at følgende former for viden og støtte vil bidrage til at imødekomme udfordringer i arbejdet med en forebyggende og tidlig indsats:

- indsatser og metoder (47 kommuner)
- data og nøgletal (46 kommuner)
- kompetenceudvikling (45 kommuner), (se figur 16).

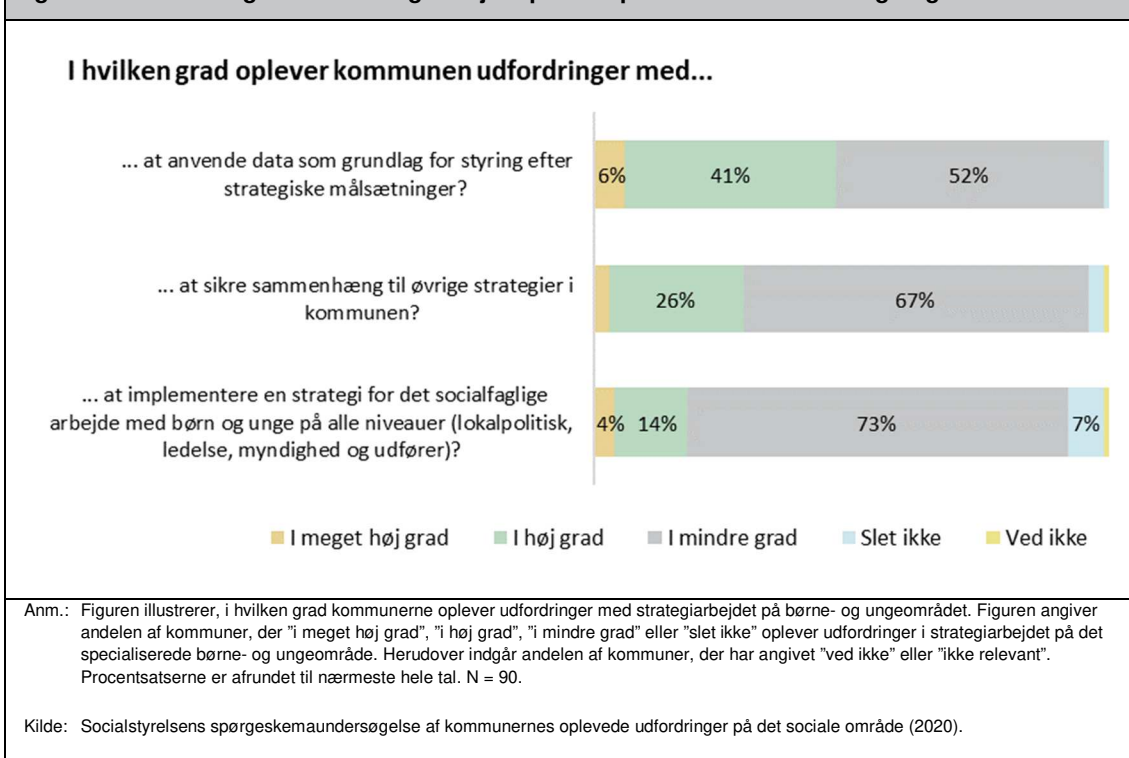
Figur 16 – Kommunernes ønsker til viden og støtte i forhold til en tidlig og forebyggende indsats

1.9 En strategi på det specialiserede børne- og ungeområde

21 pct. af kommunerne har angivet, at de i høj grad oplever udfordringer med strategiarbejdet på det specialiserede børne- og ungeområde samlet set. Cirka halvdelen af kommunerne angiver, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer med at anvende data som grundlag for styring efter strategiske målsætninger, jf. figur 17.

Figur 17 – Udfordringer med strategiarbejdet på det specialiserede børne- og ungeområde

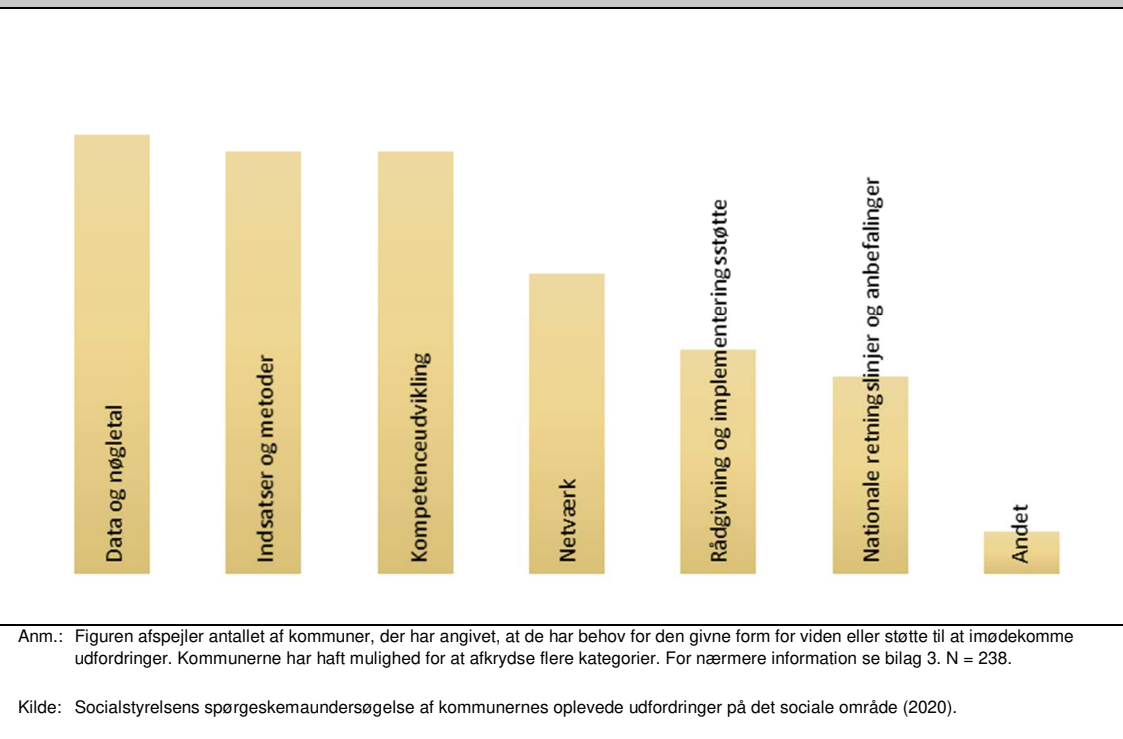

13 pct. af kommunerne udtrykker, at de i høj eller i meget høj grad har behov for viden og støtte til at imødegå kommunens udfordringer med strategiarbejdet på det specialiserede børne- og ungeområde. 69 pct. har i mindre grad behov for støtte.

Flest af de adspurgte kommuner angiver, at de ønsker følgende former for viden og støtte til at imødegå udfordringer i forbindelse med strategiarbejdet:

- data og nøgletal (51 kommuner)
- indsatser og metoder (49 kommuner)
- kompetenceudvikling (49 kommuner), (se figur 18).

Figur 18 – Kommunernes ønsker til viden og støtte i forhold til strategiarbejdet på det specialiserede børne- og ungeområde

1.10 Øvrige organisatoriske udfordringer

I undersøgelsen har kommunerne haft mulighed for at angive, om der er andre organisatoriske udfordringer, der fylder i kommunen, og i så fald hvilke. Her angiver nogle kommuner, at de oplever udfordringer i relation til data og viden.

Én kommune angiver eksempelvis, at *"Der er behov for en national understøttelse af kommunernes behov for data på det specialiserede børneområde"*.

En anden kommune angiver, at *"Der opleves udfordringer med dataopsamling til effektmåling"*.

En tredje kommune angiver, at *"Der mangler viden om, hvad der virker, især i forhold til anbringelser"*.

Udfordringer i relation til anbringelsesområdet nævnes ligeledes af andre kommuner. Dette gælder udfordringer i forhold til at sikre rette match på anbringelsesområdet for eksempelvis børn og unge med multiple funktionsnedsættelser, sikrede døgnpladser samt plejefamilier til børn med komplekse/større udfordringer.

Derudover angiver én kommune, at den er meget optaget af, hvordan den sikrer et fælles fundament og en fælles forståelse omkring begrebet "tidlige anbringelser" som følge af det aktuelle arbejde med Barnets Lov.

Flere kommuner angiver i deres kommentarer, at de oplever økonomiske udfordringer i form af stigende udgifter og faldende budgetter på socialområdet. Kommunerne angiver blandt andet, at de stigende udgifter hænger sammen med en stor tilgang af unge med alvorlige psykiatriske

problemstillinger, et stigende antal unge med behandlingsbehov samt øget behov for støtte og hjælp.

En kommune angiver i relation hertil, at *"En stor udfordring på det specialiserede område er at vide, hvad området koster - og bør koste. Det vil være en stor styrke, om man fra centralt hold sætter fokus på at etablere data, som understøtter den enkelte kommune i at vurdere, om kommunen har det "rigtige" antal sager på det specialiserede socialområde, givet den socioøkonomi m.m., der er i kommunen, samt at sikre data om hvad det forventede forbrug er – med afsæt i kommunens sammensætning/kontekst og i sammenligning med andre kommuners niveau"*.

Udover økonomiske udfordringer, oplever flere kommuner udfordringer i relation til tilbudsviften og tilbudskapacitet. Udfordringerne relaterer sig blandt andet til

- at tilbudsviften kan være svær at fylde for den enkelte kommune alene på grund af kommunens størrelse
- vurderingen af, hvornår kommunen skal købe ude
- hvornår et tværkommunalt samarbejde giver mening
- hvornår kommunen selv skal etablere ydelserne.

Kommunerne efterspørger i denne sammenhæng et større samarbejde på landsplan samt mere sammenhæng mellem udfører og myndighed.

1.11 Overblik over efterspørgsel på støtteformer på tværs af organisatoriske udfordringer

I arbejdet med at imødekomme udfordringer på det specialiserede børne- og ungeområde kan der være behov for forskellige former for støtte til at imødekomme disse. I ovenstående afsnit fremgår en beskrivelse af, hvilke former for viden og støtte som flest kommuner har ytret behov for inden for hver af de organisatoriske områder. I spørgeskemaundersøgelsen har kommunerne haft mulighed for at afkrydse følgende muligheder for støtte:

- kompetenceudvikling
- rådgivning og implementeringsstøtte
- indsatser og metoder
- nationale retningslinjer og anbefalinger
- netværk
- data og nøgletal
- andet (med kommentarfelt til nærmere angivelse heraf)⁵.

På tværs af alle de organisatoriske fokusområder er der særligt nogle af de opstillede videns- og støtteformer, der går igen. Det gælder følgende former for viden og støtte, som herunder præsenteres i prioriteret rækkefølge baseret på gennemsnittet af antallet af kommuner, der efterspørger støtteformen⁶:

---

⁵ For nærmere beskrivelse af kategorierne, se boks 2.

⁶ Gennemsnittet af antal kommuner, der har tilkendegivet, at de ønsker en given form for viden eller støtte er opgjort på tværs af de ni organisatoriske fokusområder.

- **Indsatser og metoder:** handler om, at der på nationalt plan udvikles og udbredes borgernære indsatser og metoder eller organisatoriske modeller i samarbejde med kommuner (cirka 38 kommuner).
- **Kompetenceudvikling** består af opkvalificering af ledere og medarbejdere gennem oplæg, undervisningsdage eller E-læring (36 kommuner).
- **Data og nøgletal:** omfatter, at der udvikles samt stilles nøgletal og redskaber til rådighed med henblik på at støtte kommunernes arbejde med datainformeret styring eller udvikling af faglig praksis (cirka 33 kommuner).

I undersøgelsen af kommunernes behov for viden og støtte har kommunerne haft mulighed for at angive andre støttebehov. Her svarer kommunerne blandt andet at de deltager/har deltaget i et Task Force-forløb, som de har eller har haft glæde af.

Nogle kommuner fremhæver, at de oplever udfordringer i relation til arbejdet med borgere, som er tilknyttet flere sektorer, hvor både psykiatrien, sundheds-, social- og beskæftigelsessektoren er i spil, og hvor ansvarsfordelingen og samarbejdet kan være uklart. Her oplever kommunerne, at det strategiske arbejde på tværs af sektorer og helhedssynet på borgerne er udfordret. Der efterspørges mere fokus på, hvordan man hensigtsmæssigt kan arbejde på tværs af sektorer, og hvordan at disse samarbejder kan styrkes gennem mere tværgående tænkning i indsatser og i den praktiske planlægning af, hvem der har hvilket ansvar i hvilken situation. Kommunerne efterspørger i denne forbindelse, at de forskellige fagsystemer kan spille bedre sammen på tværs af indsatser og områder. Dertil vurderer nogle kommuner, at det ville styrke den samlede indsats og børnesynet, hvis formålsbestemmelsen på børne- og ungeområdet, dagtilbud og skoler med flere var den samme.

Flere kommuner beskriver økonomiske udfordringer, hvor budgetteringen bliver en hindring for at kunne sætte tidligst muligt ind over for borgeren, da der er et stigende udgiftspres. I denne sammenhæng bliver det også nævnt, at der kan opleves en ubalance i forbruget af midler, hvor dokumentationspraksissen binder mange ressourcer i forhold til de midler, som bruges borgernært.

I forhold til overgangen fra børne- og ungeområdet til voksenområdet, oplever nogle kommuner, at der er manglende sammenhængskraft i dette skift. Der efterspørges her støtte til at styrke samarbejdet i overgangen.

Flere kommuner efterlyser mere praksisnær rådgivning og vejledning til indsatser, samt viden om, hvad der virker i den sociale indsats. Dette er noget både Socialstyrelsen og konsulenter, som også nævnes i denne sammenhæng, kan bidrage til.

Flere kommuner efterspørger også støtte og hjælp til opfølgninger på progressioner.

Derudover er der kommuner, der efterspørger sparring på tværs af kommuner, hvor kommuner, som lykkes med metoder eller samarbejder kan dele ud af deres erfaringer, som andre kommuner kan lade sig inspirere af. Her nævnes blandt andet fokus på nye metoder og indsatser samt måder, hvorpå kommuner kan arbejde sammen i forhold til disse metoder og indsatser.

1.12 Sammenhæng mellem oplevede udfordringer og behov for ekstern støtte

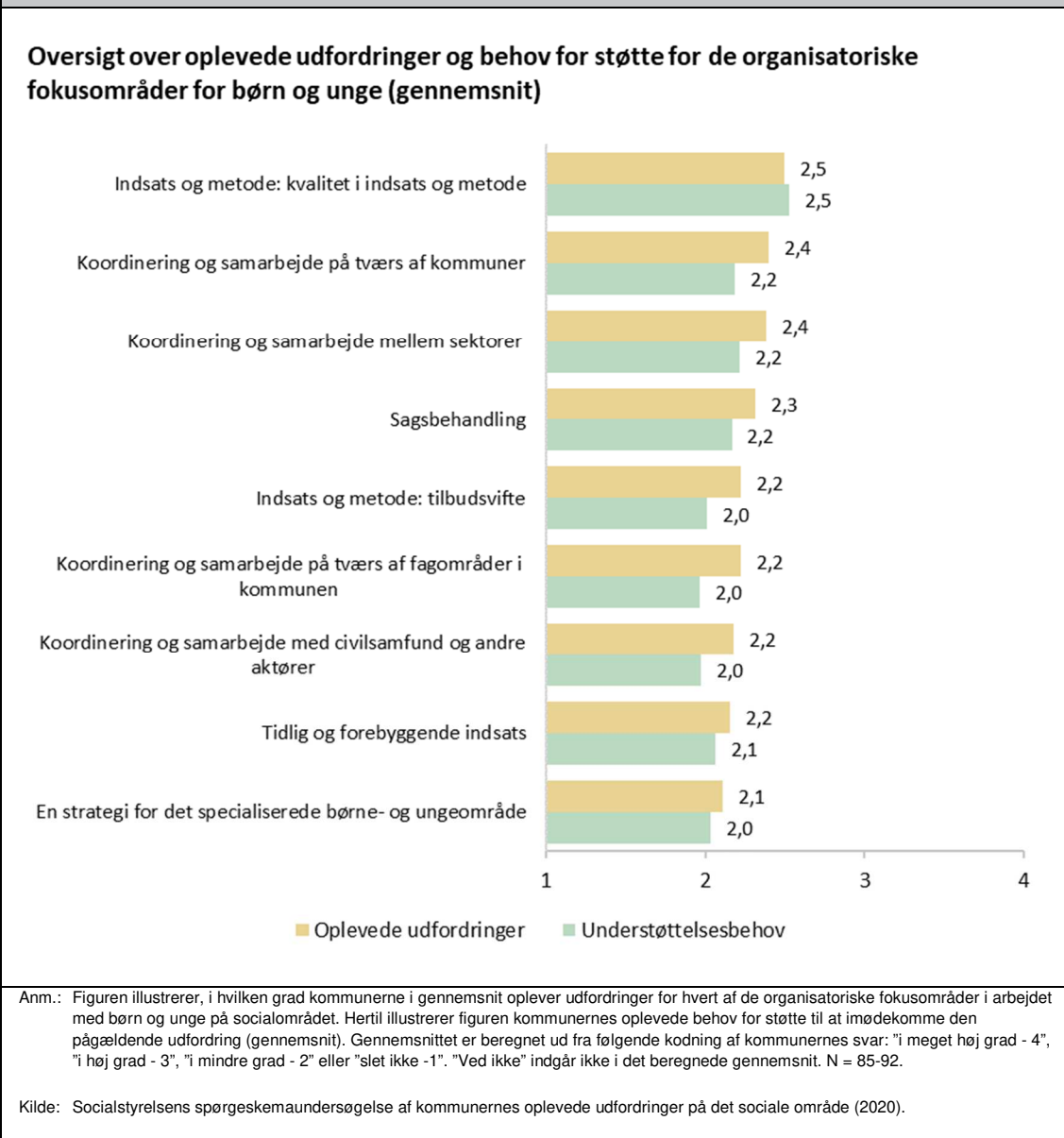
Resultaterne af spørgeskemaundersøgelsen på børne- og ungeområdet indikerer, at der er en positiv sammenhæng mellem kommunernes oplevede udfordringer på de organisatoriske fokusområder og deres behov for viden og ekstern støtte i form af for eksempel rådgivning og

Udfordringer i forhold til børn og unge på det specialiserede socialområde

implementeringsstøtte, opkvalificering af ledere og medarbejdere og udvikling og udbredelse af indsatser og metoder, jf. figur 19.

Det vil sige at jo større udfordringer kommunerne oplever på et givent område, jo større er behovet for ekstern støtte som udgangspunkt også. Disse sammenhænge er statistisk signifikante for alle ni organisatoriske fokusområder (se bilag 4).

Figur 19 – Kommunernes oplevede udfordringer og behov for støtte for de organisatoriske fokusområder på børne- og ungeområdet (gennemsnit)

2 Målgrupper

I undersøgelsen blev kommunerne bedt om at vurdere, i hvilken grad de oplever udfordringer i arbejdet med 17 udvalgte målgrupper på det specialiserede børne- og ungeområde (se bilag 2). For hver målgruppe blev kommunerne spurgt ind til, i hvilken grad de oplever udfordringer i relation til følgende otte fokusområder:

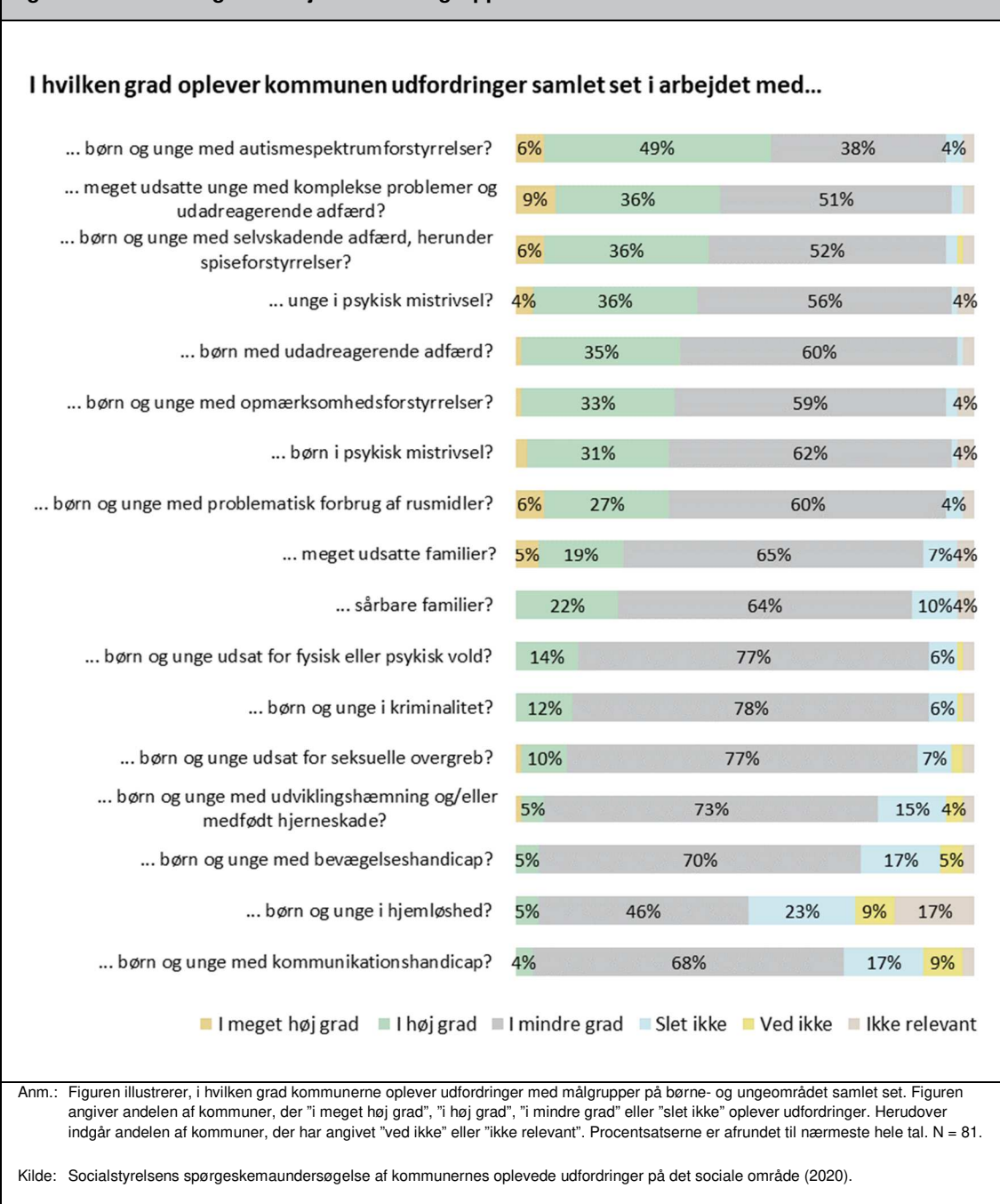
- opsporing
- vækst i målgruppeomfang
- tidlige og forebyggende tiltag
- tilbud og indsatser
- samarbejde med borgere
- samarbejde på tværs af kommunen om indsatser og tilbud
- samarbejde med relevante sektorer om indsatser og tilbud
- kompetencer og viden hos fagprofessionelle.

Derudover blev kommunerne spurgt til, i hvilken grad de oplever udfordringer i arbejdet med hver af de 17 målgrupper samlet set. Ser man på tværs af kommunernes oplevede udfordringer i arbejdet samlet set for hver af de 17 målgrupper, er det særligt følgende målgrupper, som flest kommuner oplever udfordringer i arbejdet med:

- børn og unge med autismespektrumforstyrrelser (56 pct.)
- meget udsatte unge med komplekse problemer og udadreagerende adfærd (44 pct.)
- børn og unge med selvskadende adfærd, herunder spiseforstyrrelser (42 pct.), jf. figur 20.

I det følgende præsenteres udfordringsbilledet for hver af de 17 målgrupper på det specialiserede børne- og ungeområde. Målgrupperne præsenteres i samme rækkefølge, som de fremgår i figur 20. For hver målgruppe præsenteres ligeledes i prioriteret rækkefølge de udfordringer, som flest kommuner har angivet, at de oplever i arbejdet med den givne målgruppe.

Figur 20 – Udfordringer i arbejdet med målgrupper samlet set

2.1 Børn og unge med autismespektrumforstyrrelser

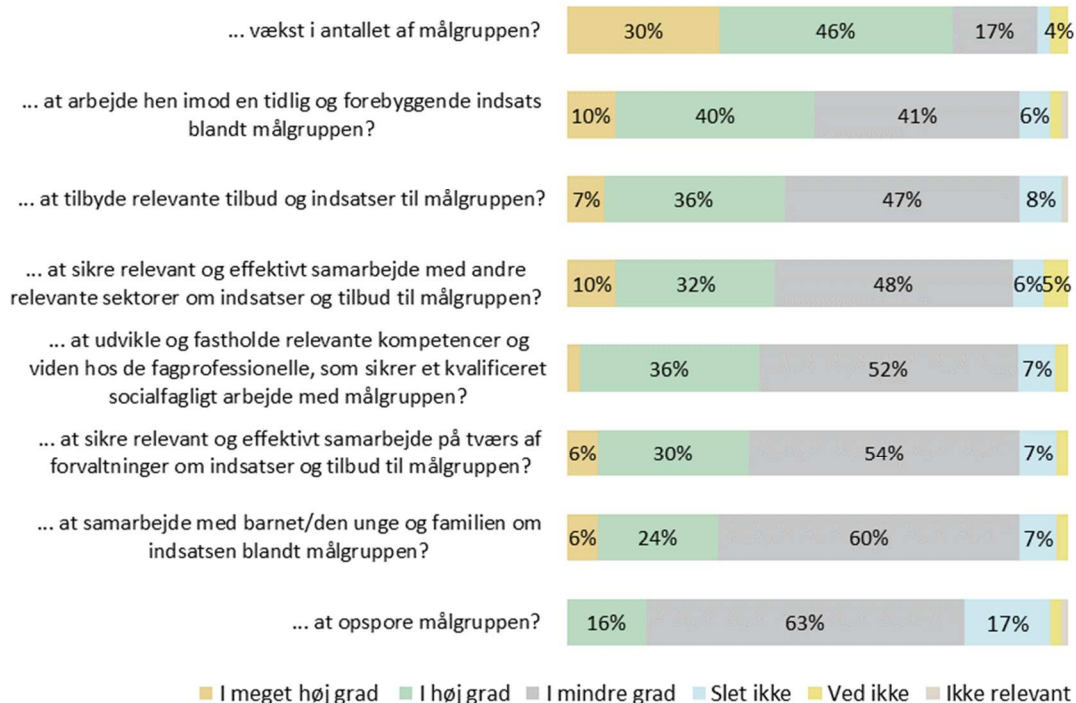
56 pct. af kommunerne angiver, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer i arbejdet med børn og unge med autismespektrumforstyrrelser, jf. figur 20. I forbindelse med arbejdet med målgruppen angiver kommunerne, at den største udfordring er vækst i antallet af personer i målgruppen, jf. figur 21.

Resultaterne peger i samme retning som VIVE's undersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det specialiserede børne- og ungeområde fra 2019, hvor 63 pct. af kommunerne angav, at de oplevede ret store eller meget store udfordringer i arbejdet med børn og unge med autisme, ADHD og lignende problematikker. Også her var det særligt et stigende målgruppeomfang, der var en udfordring for kommunerne (VIVE, 2019).

Derudover er der 49 pct. af kommunerne, der angiver, at de i høj eller meget høj grad oplever udfordringer med at arbejde hen imod en tidlig og forebyggende indsats til målgruppen, jf. figur 21.

Figur 21 – Udfordringer i arbejdet med børn og unge med autismspektrumforstyrrelser

I hvilken grad oplever kommunen udfordringer med...

Anm.: Figuren illustrerer, i hvilken grad kommunerne oplever udfordringer i arbejdet med børn og unge med autismspektrumforstyrrelser på det specialiserede børne- og ungeområde. Figuren angiver andelen af kommuner, der "i meget høj grad", "i høj grad", "i mindre grad" eller "slet ikke" oplever udfordringer. Herudover indgår andelen af kommuner, der har angivet "ved ikke" eller "ikke relevant". Procentsatserne er afrundet til nærmeste hele tal. N = 81-83.

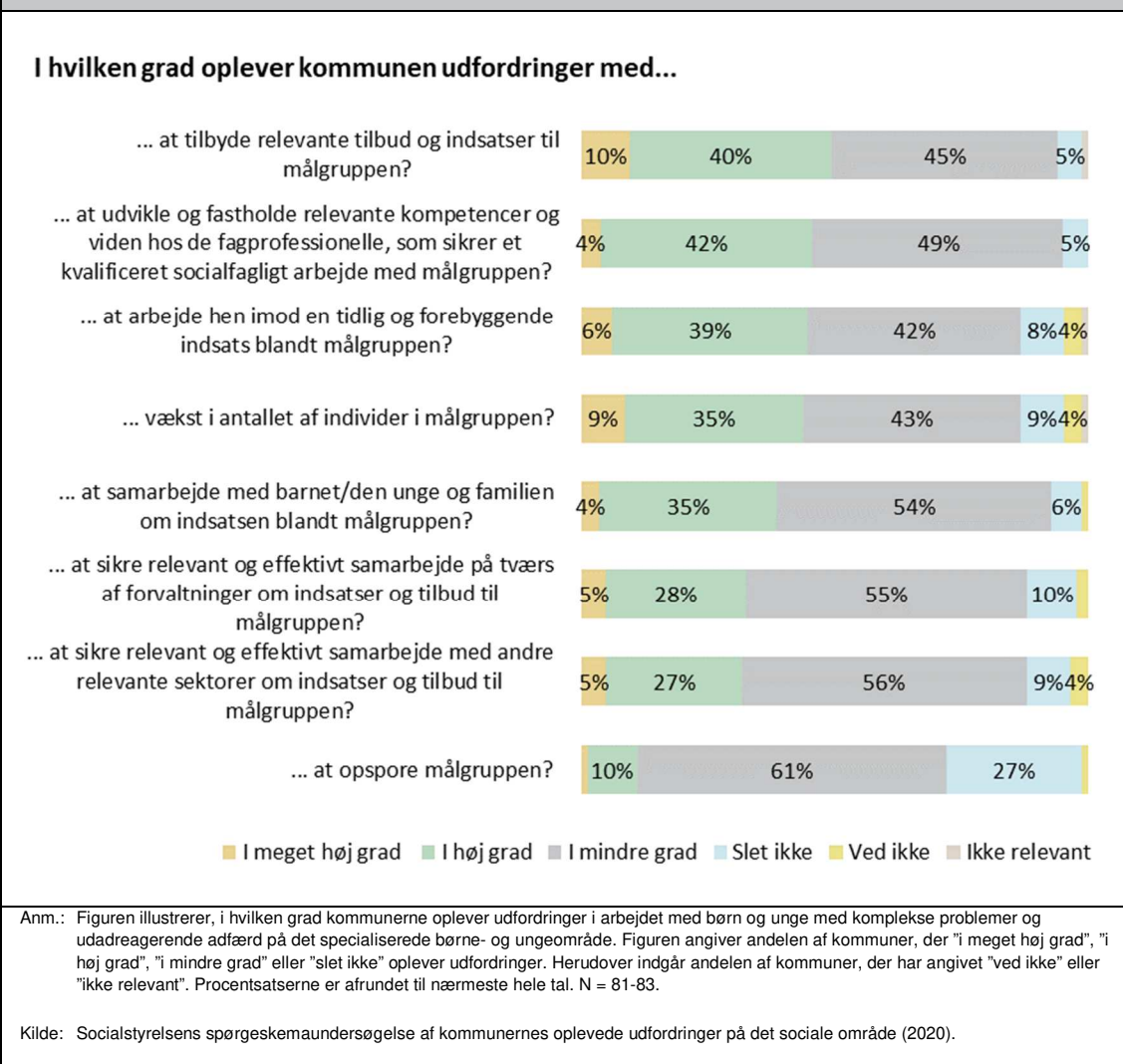
Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det sociale område (2020).

2.2 Meget udsatte unge med komplekse problemer og udadreagerende adfærd

44 pct. af kommunerne angiver, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer i arbejdet med meget udsatte unge med komplekse problemer og udadreagerende adfærd, jf. figur 20. I forbindelse med arbejdet med målgruppen, er der flest kommuner, der angiver at de i høj grad oplever udfordringer med:

- at tilbyde relevante tilbud og indsatser til målgruppen (49 pct.)
- at udvikle og fastholde relevante kompetencer og viden hos de fagprofessionelle, som sikrer et kvalificeret socialfagligt arbejde med målgruppen (46 pct.)
- at arbejde hen imod en tidlig og forebyggende indsats til målgruppen (45 pct.), jf. figur 22.

Figur 22 – Udfordringer i arbejdet med meget udsatte unge med komplekse problemer og udadreagerende adfærd

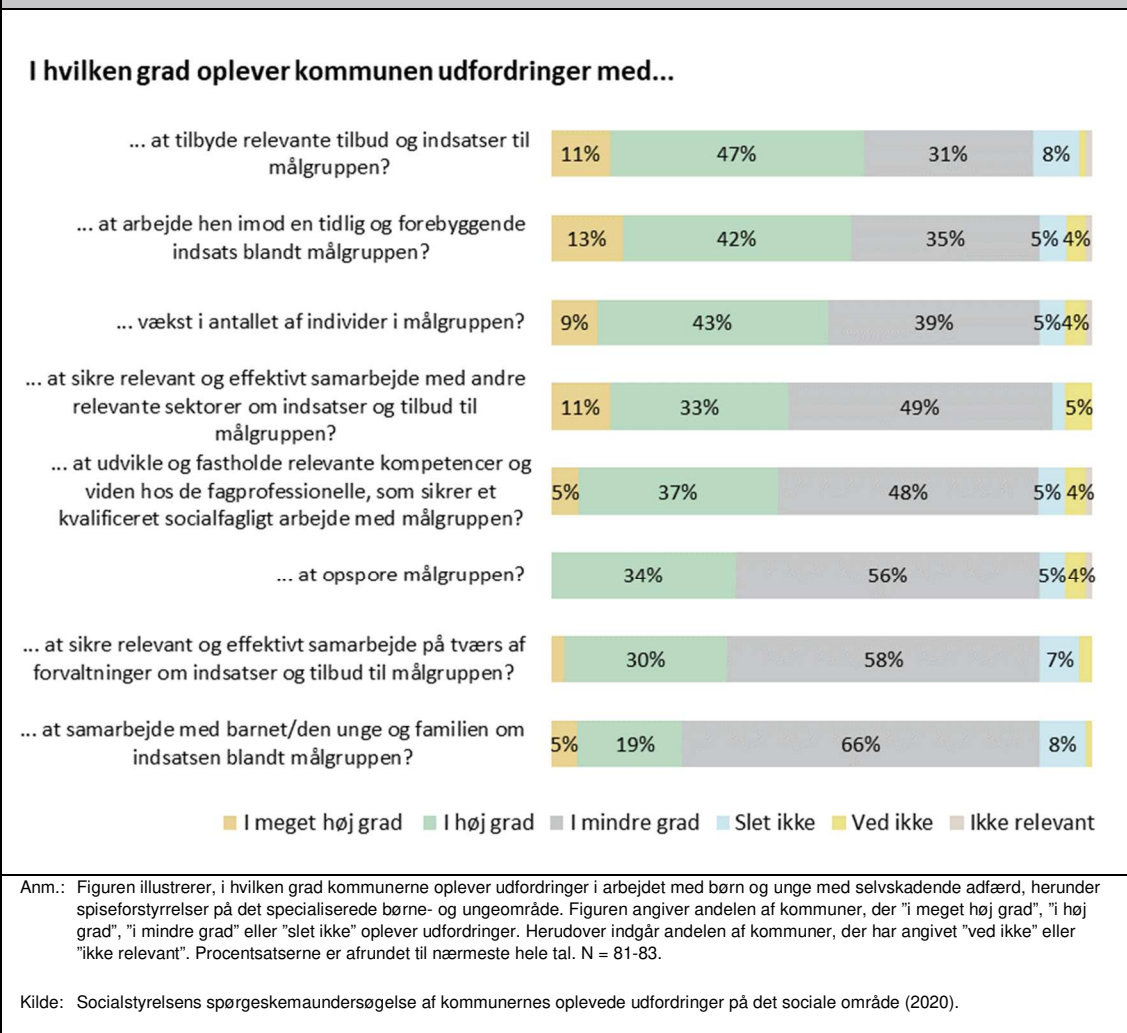

2.3 Børn og unge med selvskadende adfærd, herunder spiseforstyrrelser

42 pct. af kommunerne angiver, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer i arbejdet med børn og unge med selvskadende adfærd, herunder spiseforstyrrelser, jf. figur 20. I forbindelse med arbejdet med målgruppen er der flest kommuner, der angiver, at de i høj grad oplever udfordringer med:

- at tilbyde relevante tilbud og indsatser til målgruppen (58 pct.)
- at arbejde hen imod en tidlig og forebyggende indsats til målgruppen (55 pct.)
- vækst i antallet af personer i målgruppen (51 pct.), jf. figur 23.

Figur 23 – Udfordringer i arbejdet med børn og unge med selvskadende adfærd, herunder spiseforstyrrelser

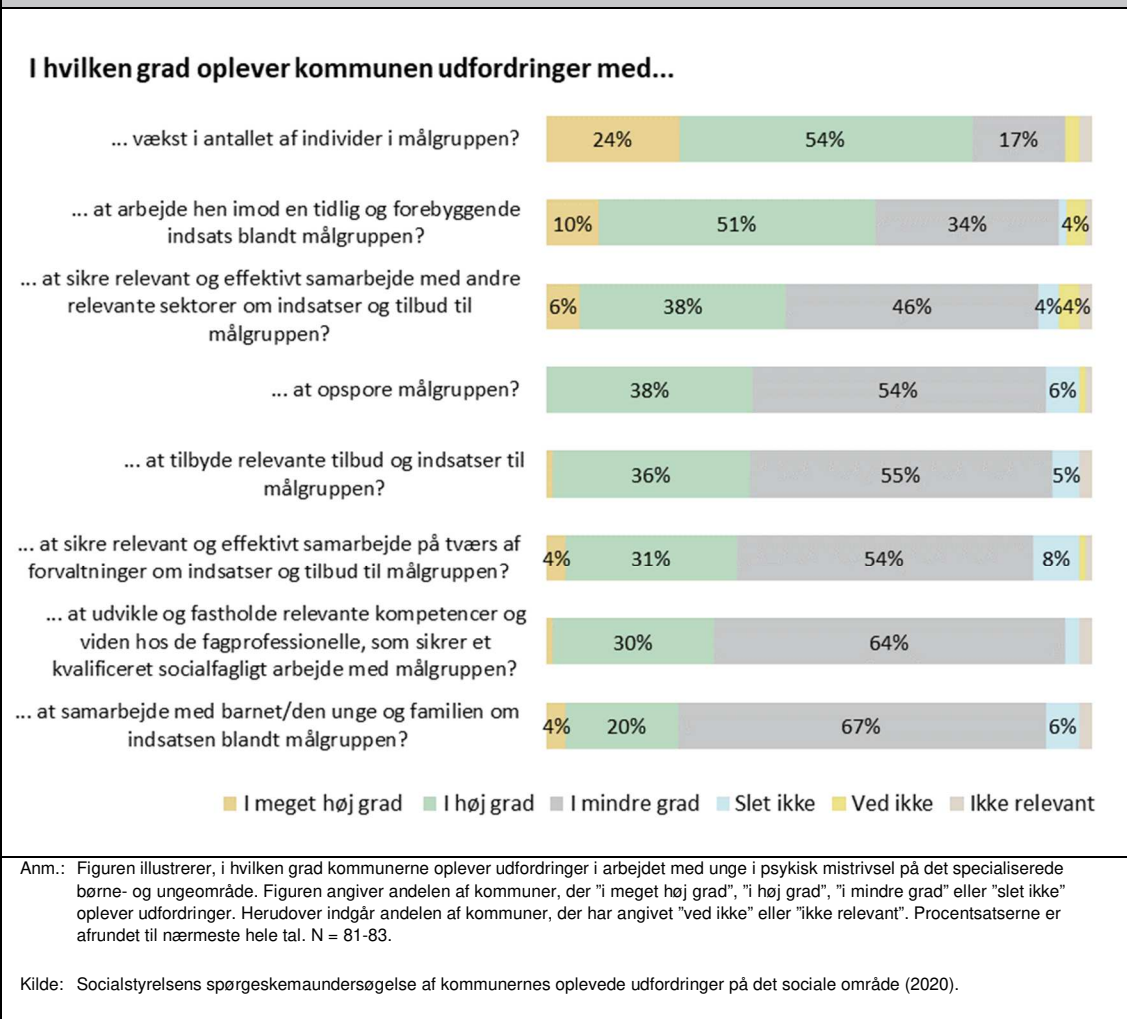

2.4 Unge i psykisk mistrivsel

40 pct. af kommunerne angiver, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer i arbejdet med unge i psykisk mistrivsel, jf. figur 20. I forbindelse med arbejdet med målgruppen er der flest kommuner, der angiver, at de i høj grad oplever udfordringer med:

- vækst i antallet af personer i målgruppen (78 pct.)
- at arbejde hen imod en tidlig og forebyggende indsats til målgruppen (60 pct.), jf. figur 24.

Figur 24 – Udfordringer i arbejdet med unge i psykisk mistrivsel

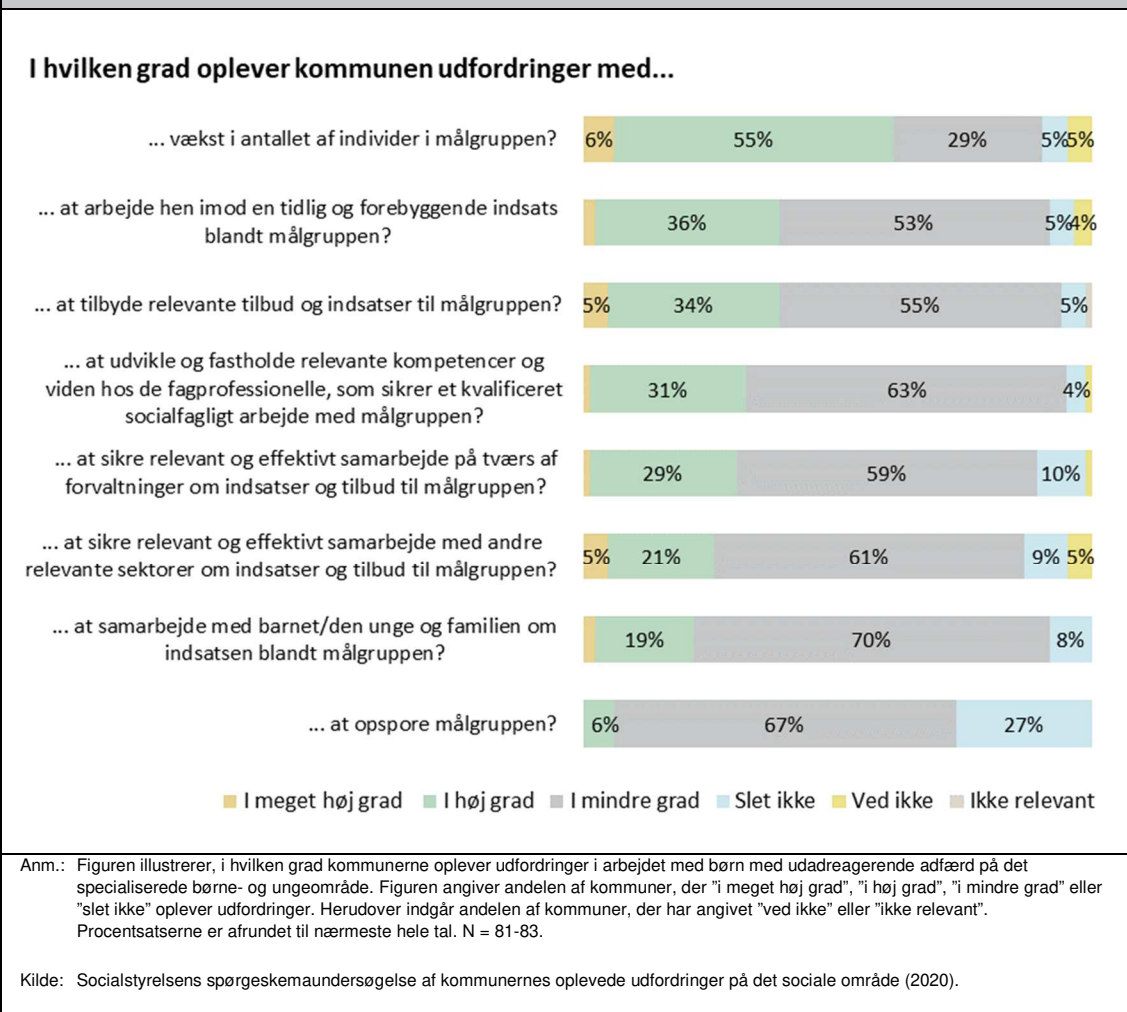

2.5 Børn med udadreagerende adfærd

36 pct. af kommunerne angiver, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer i arbejdet med børn med udadreagerende adfærd, jf. figur 20. I forbindelse med arbejdet med målgruppen er der flest kommuner, der angiver, at de i høj grad oplever udfordringer med:

- vækst i antallet af personer i målgruppen (61 pct.)
- at arbejde hen imod en tidlig og forebyggende indsats til målgruppen (39 pct.).
- at tilbyde relevante tilbud og indsatser til målgruppen (39 pct.), jf. figur 25.

Figur 25 – Udfordringer i arbejdet med børn med udadreagerende adfærd

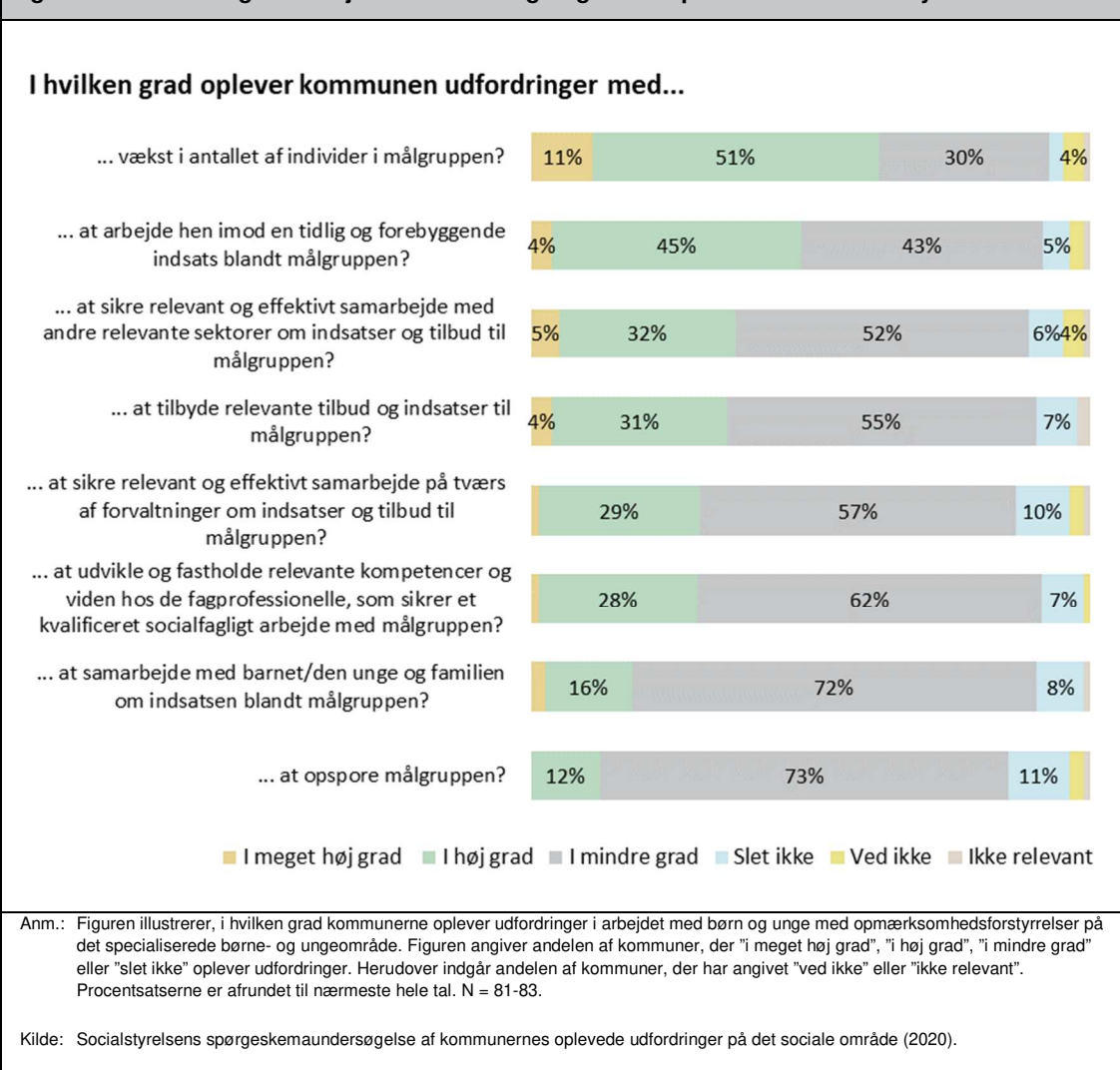

2.6 Børn og unge med opmærksomhedsforstyrrelser

35 pct. af kommunerne angiver, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer i arbejdet med børn og unge med opmærksomhedsforstyrrelser, jf. figur 20. I arbejdet med målgruppen er der flest kommuner, der angiver, at de oplever udfordringer med:

- vækst i antallet af personer i målgruppen (62 pct.)
- at arbejde hen imod en tidlig og forebyggende indsats til målgruppen (48 pct.), jf. figur 26.

Figur 26 – Udfordringer i arbejdet med børn og unge med opmærksomhedsforstyrrelser

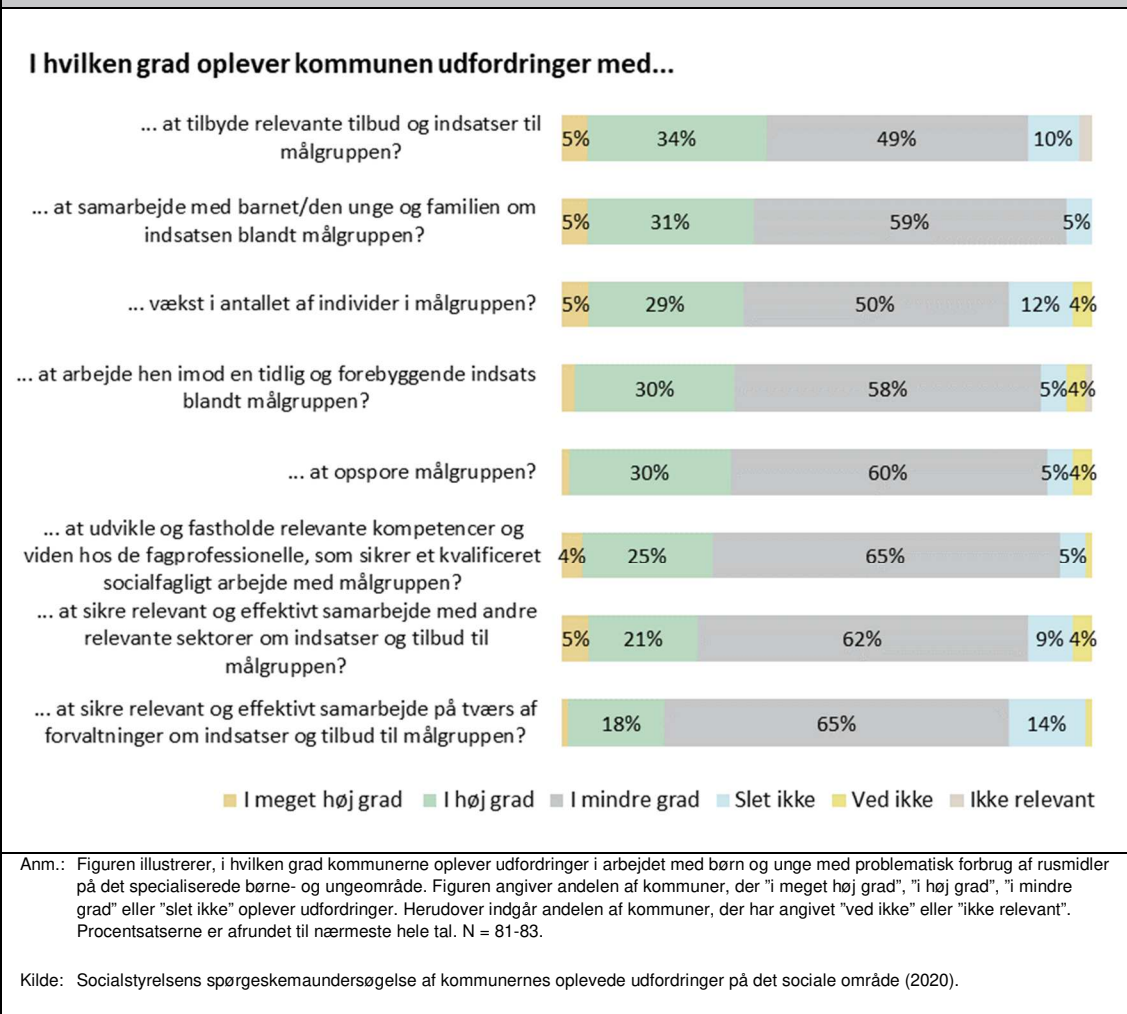

2.7 Børn og unge med problematisk forbrug af rusmidler

33 pct. af kommunerne angiver, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer i arbejdet med børn og unge med problematisk forbrug af rusmidler, jf. figur 20. I arbejdet med målgruppen er der flest kommuner, der angiver, at de oplever udfordringer med:

- at tilbyde relevante tilbud og indsats til målgruppen (39 pct.)
- at samarbejde med barnet/den unge og familien om indsatsen til målgruppen (36 pct.)
- vækst i antallet af personer i målgruppen (34 pct.), jf. figur 27.

Figur 27 – Udfordringer i arbejdet med børn og unge med et problematisk forbrug af rusmidler

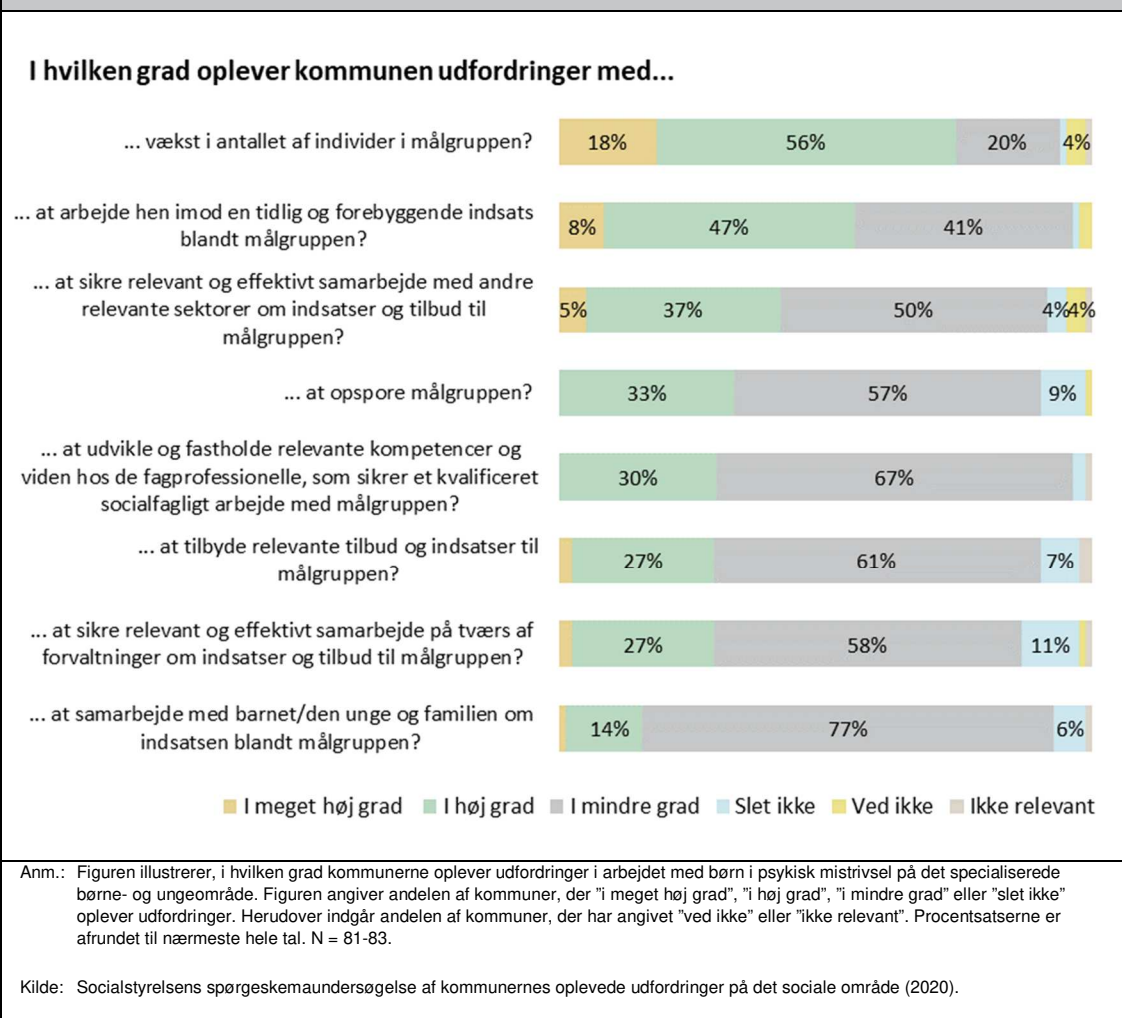

2.8 Børn i psykisk mistrivsel

33 pct. af kommunerne angiver, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer i arbejdet med børn i psykisk mistrivsel, jf. figur 20. Kommunerne angiver, at de i arbejdet med målgruppen særligt oplever udfordringer med:

- vækst i antallet af personer i målgruppen (74 pct.)
- at arbejde hen imod en tidlig og forebyggende indsats til målgruppen (55 pct.), jf. figur 28.

Figur 28 – Udfordringer i arbejdet med børn i psykisk mistrivsel

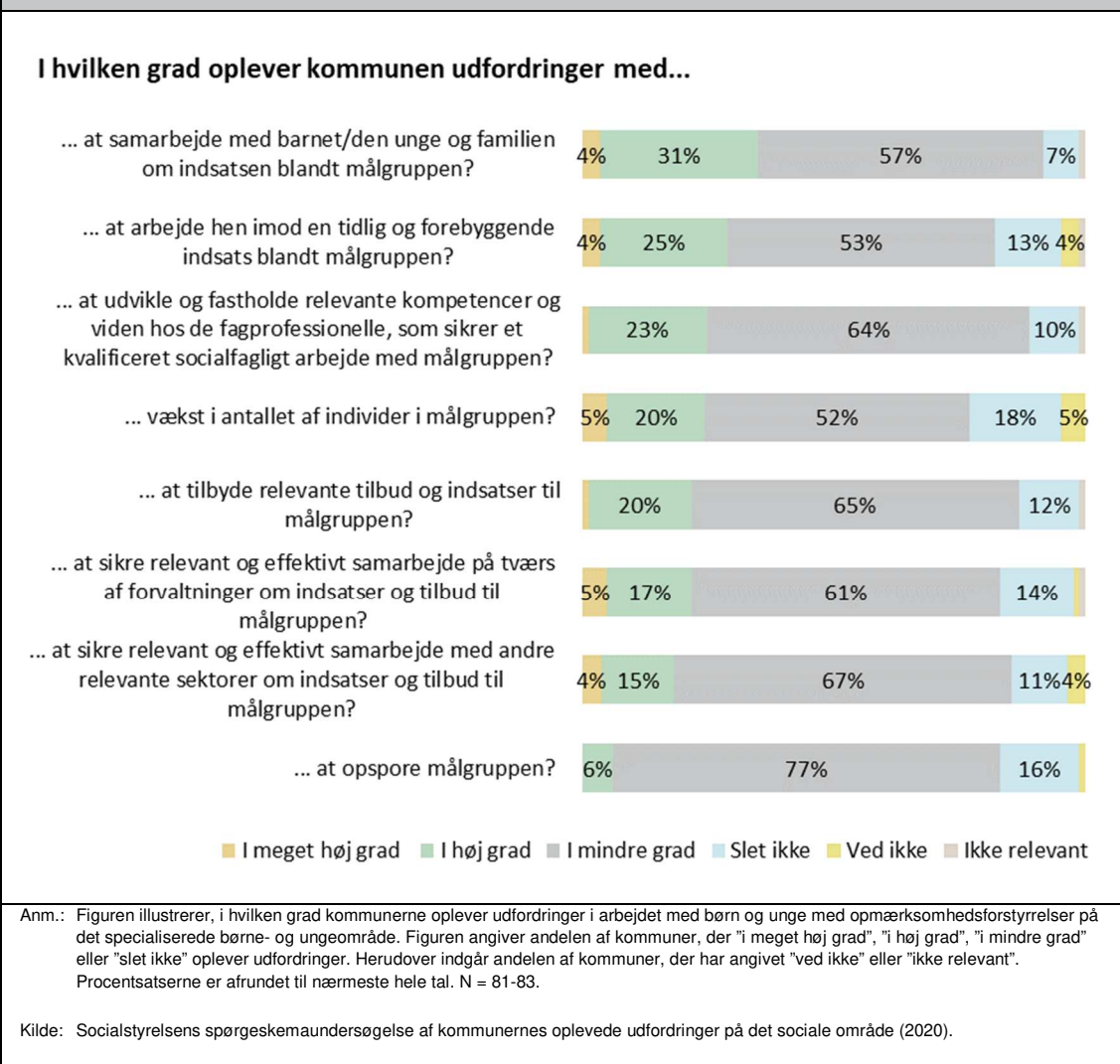

2.9 Meget udsatte familier

23 pct. af kommunerne angiver, at de i høj og i meget høj grad oplever udfordringer i arbejdet med meget udsatte familier, jf. figur 20. I arbejdet med målgruppen angiver kommunerne, at de særligt oplever udfordringer med:

- at samarbejde med barnet/den unge og familien om indsatsen til målgruppen (35 pct.)
- at arbejde hen imod en tidlig og forebyggende indsats til målgruppen (29 pct.)
- at udvikle og fastholde relevante kompetencer og viden hos de fagprofessionelle, som sikrer et kvalificeret socialfagligt arbejde med målgruppen (25 pct.), jf. figur 29.

Figur 29 – Udfordringer i arbejdet med meget udsatte familier

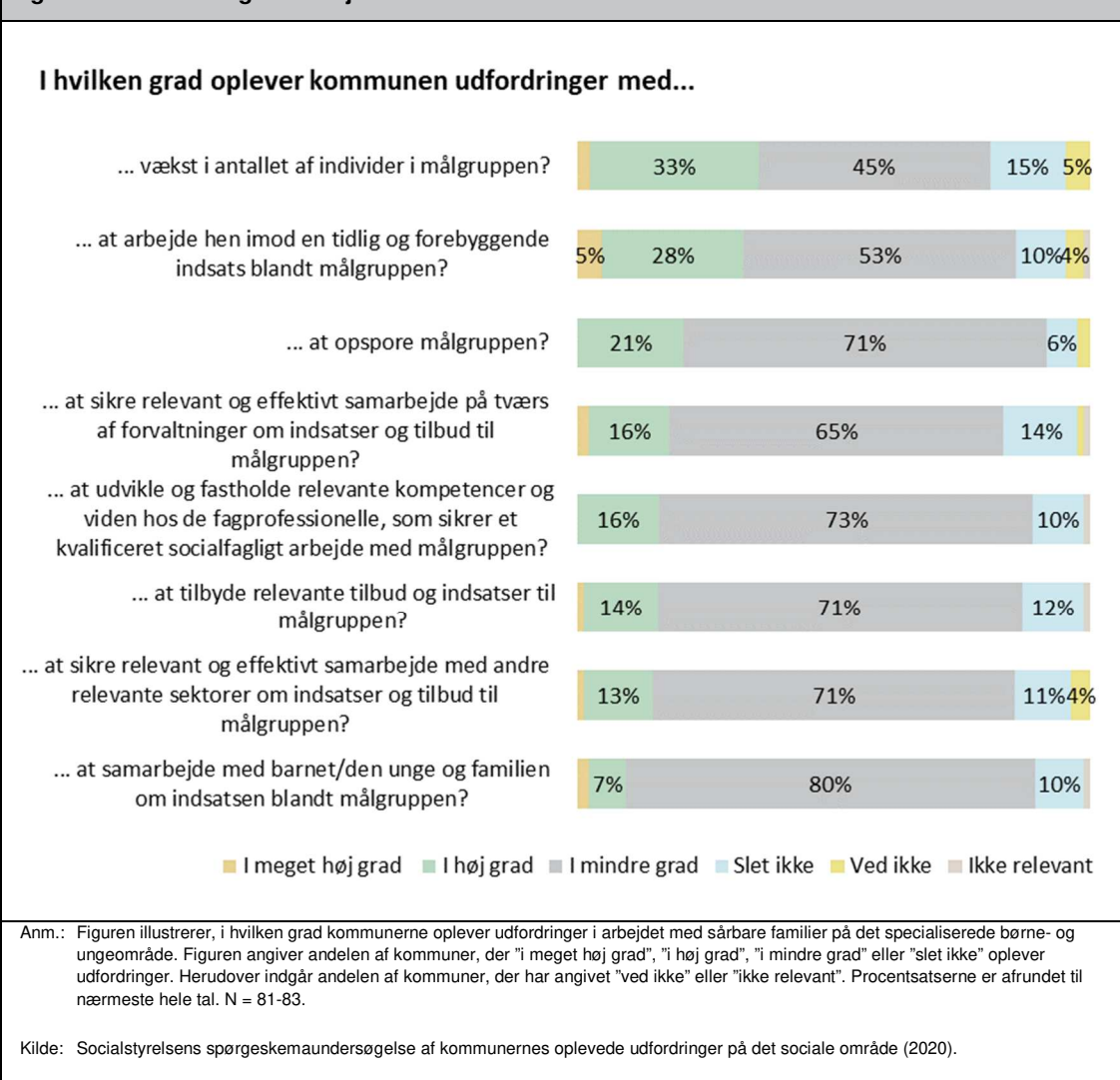

2.10 Sårbare familier

22 pct. af kommunerne angiver, at de i høj grad oplever udfordringer i arbejdet med meget udsatte unge med sårbare familier, jf. figur 20. Ingen kommuner oplever udfordringer med målgruppen i meget høj grad. I forbindelse med arbejdet med målgruppen er der flest kommuner, der angiver, at de i høj grad oplever udfordringer med:

- vækst i antallet af personer i målgruppen (35 pct.)
- at arbejde hen imod en tidlig og forebyggende indsats til målgruppen (33 pct.), jf. figur 30.

Figur 30 – Udfordringer i arbejdet med sårbare familier

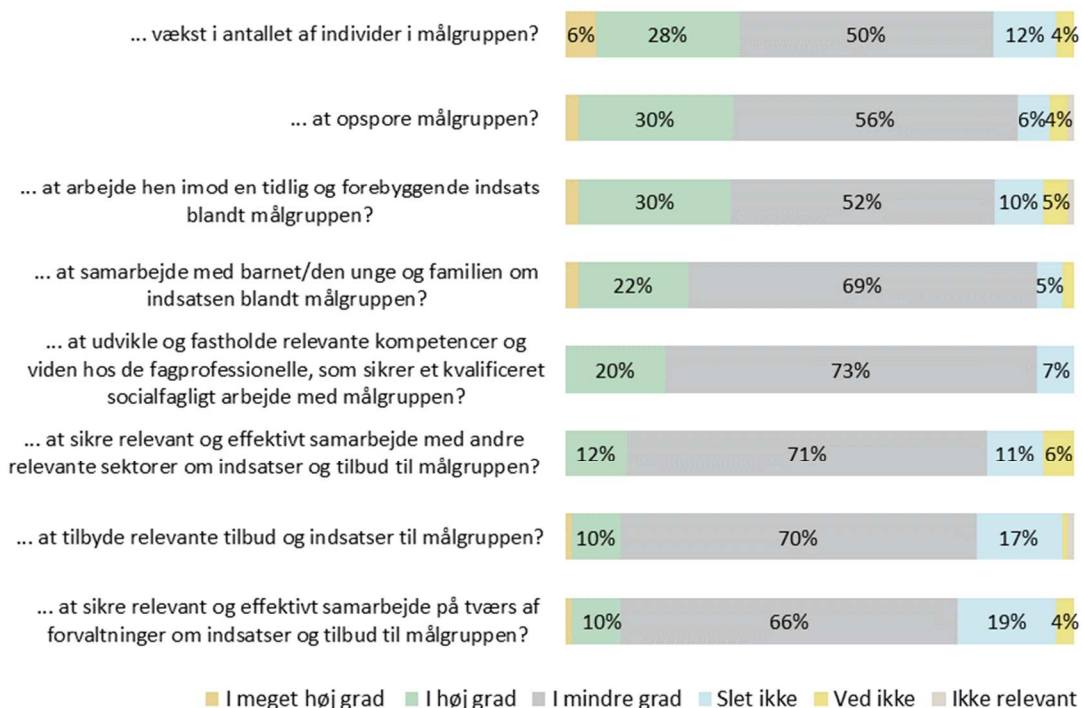
2.11 Børn og unge udsat for fysisk eller psykisk vold

14 pct. af kommunerne angiver, at de i høj grad oplever udfordringer i arbejdet med børn og unge udsat for fysisk eller psykisk vold, jf. figur 20. I forbindelse med arbejdet med målgruppen er der flest kommuner, der angiver, at de oplever udfordringer med:

- vækst i antallet af personer i målgruppen (34 pct.)
- at opspore målgruppen (33 pct.)
- at arbejde hen imod en tidlig og forebyggende indsats til målgruppen (33 pct.), jf. figur 31.

Figur 31 – Udfordringer i arbejdet med børn og unge udsat for fysisk eller psykisk vold

I hvilken grad oplever kommunen udfordringer med...

Anm.: Figuren illustrerer, i hvilken grad kommunerne oplever udfordringer i arbejdet med børn og unge udsat for fysisk eller psykisk vold på det specialiserede børne- og ungeområde. Figuren angiver andelen af kommuner, der "i meget høj grad", "i høj grad", "i mindre grad" eller "slet ikke" oplever udfordringer. Herudover indgår andelen af kommuner, der har angivet "ved ikke" eller "ikke relevant". Procentsatserne er afrundet til nærmeste hele tal. N = 81-83.

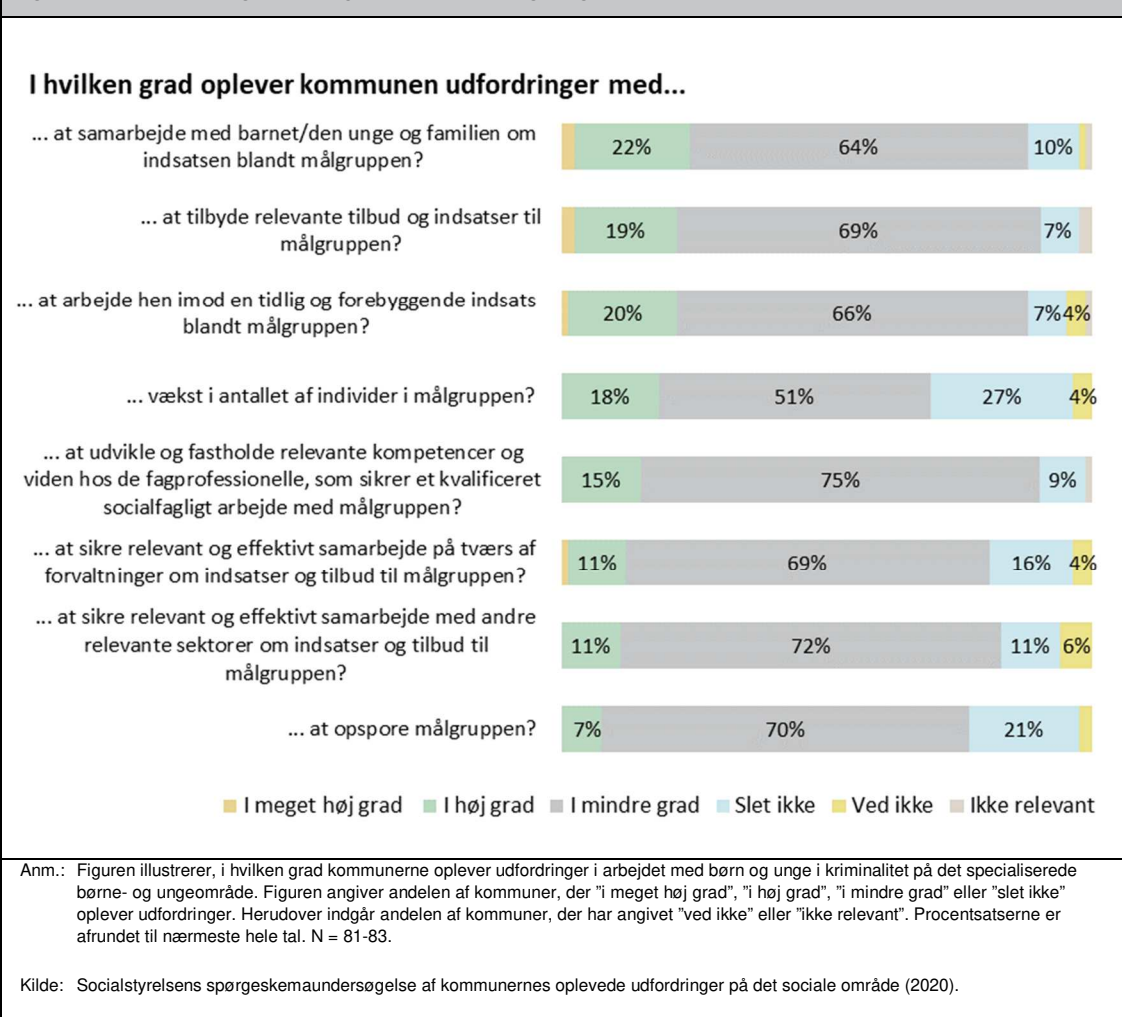
Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det sociale område (2020).

2.12 Børn og unge i kriminalitet

12 pct. af kommunerne angiver, at de i høj grad oplever udfordringer i arbejdet med børn og unge i kriminalitet, jf. figur 20. I forbindelse med arbejdet med målgruppen er der flest kommuner, der angiver, at de i høj grad oplever udfordringer med:

- at samarbejde med barnet/den unge og familien om indsatsen til målgruppen (24 pct.)
- at tilbyde relevante tilbud og indsatser til målgruppen (22 pct.)
- at arbejde hen imod en tidlig og forebyggende indsats til målgruppen (22 pct.), jf. figur 32.

Figur 32 – Udfordringer i arbejdet med børn og unge i kriminalitet

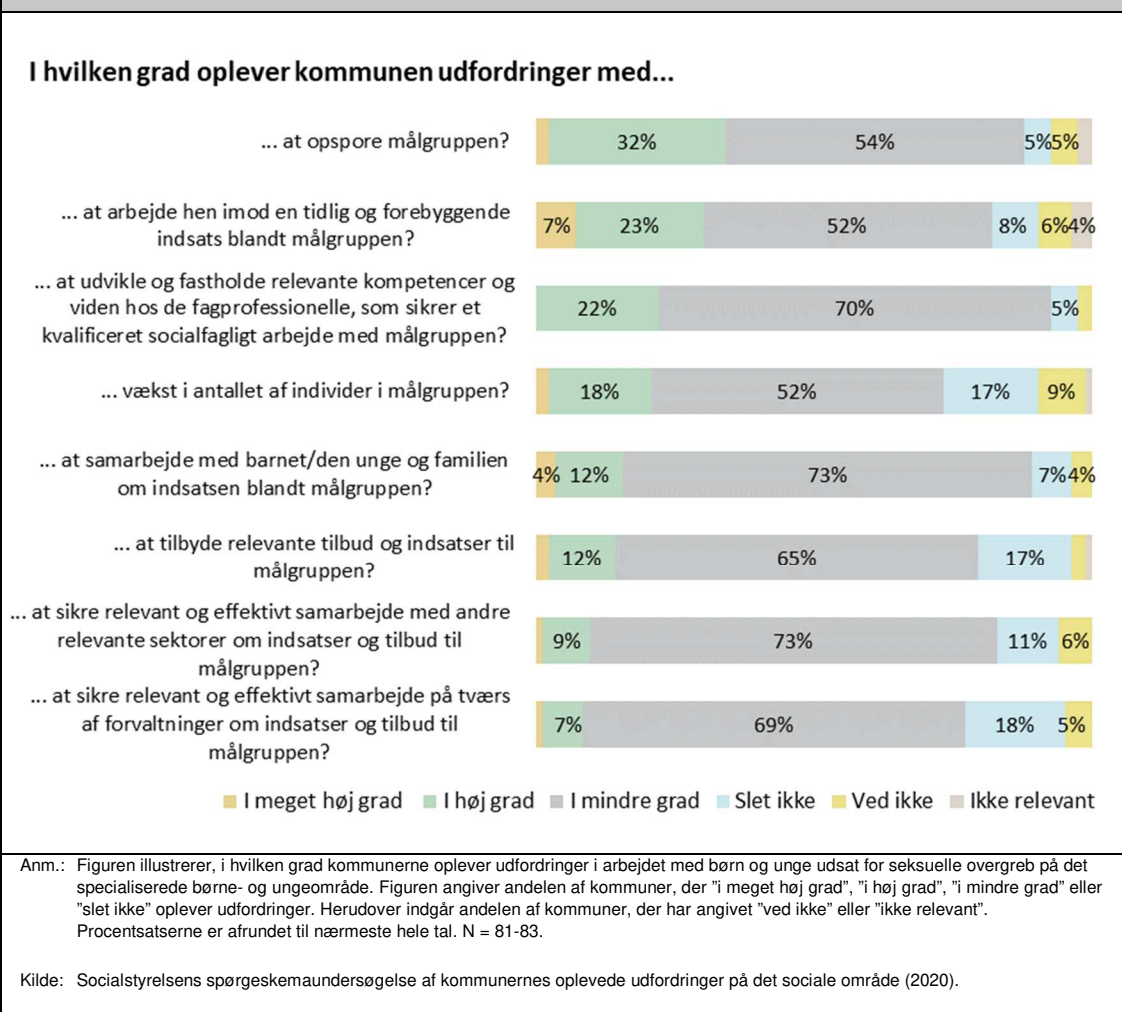

2.13 Børn og unge udsat for seksuelle overgreb

11 pct. af kommunerne angiver, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer i arbejdet med børn og unge udsat for seksuelle overgreb, jf. figur 20. I arbejdet med målgruppen er der flest kommuner, der angiver, at de oplever udfordringer med:

- at opspore målgruppen (34 pct.)
- at arbejde hen imod en tidlig og forebyggende indsats til målgruppen (30 pct.), jf. figur 33.

Figur 33 – Udfordringer i arbejdet med børn og unge udsat for seksuelle overgreb

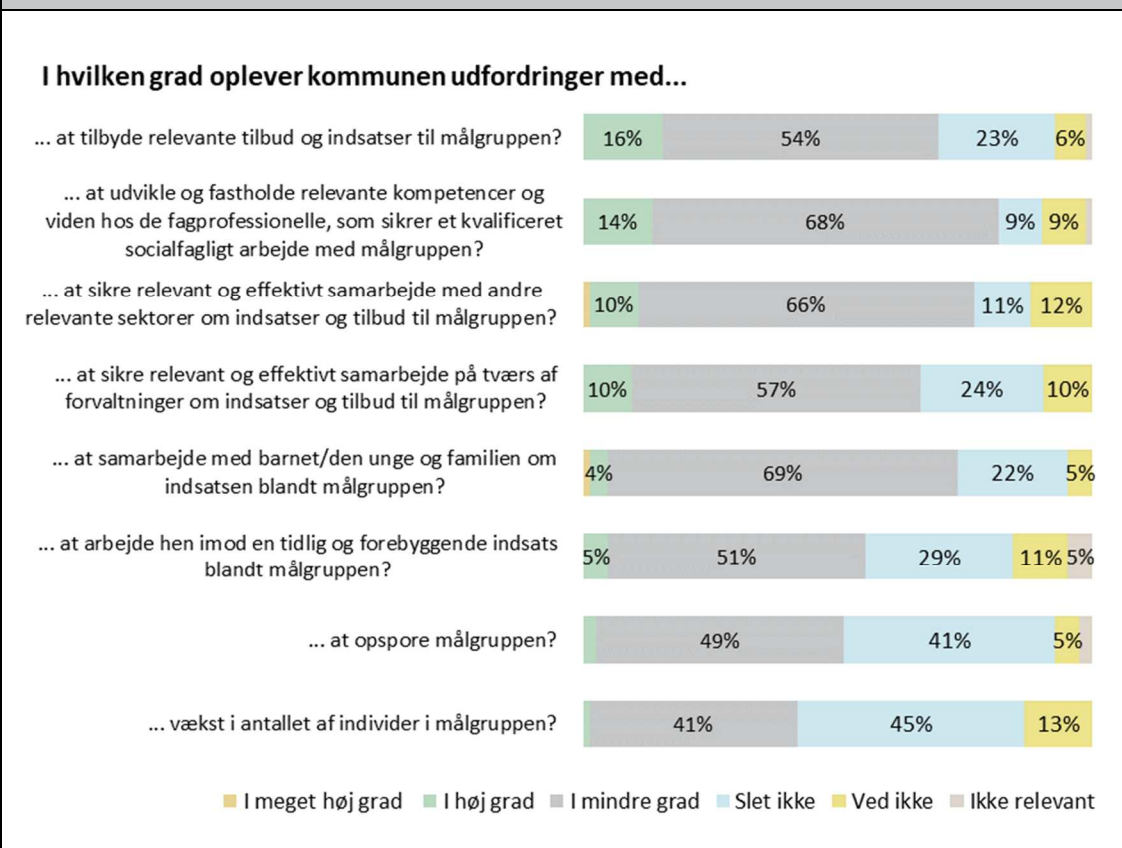

2.14 Børn og unge med udviklingshæmning og/eller medfødt hjerneskade

6 pct. af kommunerne angiver, at de i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer i arbejdet med børn og unge med udviklingshæmning og/eller medfødt hjerneskade, jf. figur 20.

Kommunerne angiver, at den primære udfordring i arbejdet med målgruppen er at tilbyde relevante tilbud og indsatser (16 pct.), jf. figur 34.

Figur 34 – Udfordringer i arbejdet med børn og unge med udviklingshæmning og/eller medfødt hjerneskade

Anm.: Figuren illustrerer, i hvilken grad kommunerne oplever udfordringer i arbejdet med børn og unge med udviklingshæmning på det specialiserede børne- og ungeområde. Figuren angiver andelen af kommuner, der "i meget høj grad", "i høj grad", "i mindre grad" eller "slet ikke" oplever udfordringer. Herudover indgår andelen af kommuner, der har angivet "ved ikke" eller "ikke relevant". Procentsatserne er afrundet til nærmeste hele tal. N = 81-83.

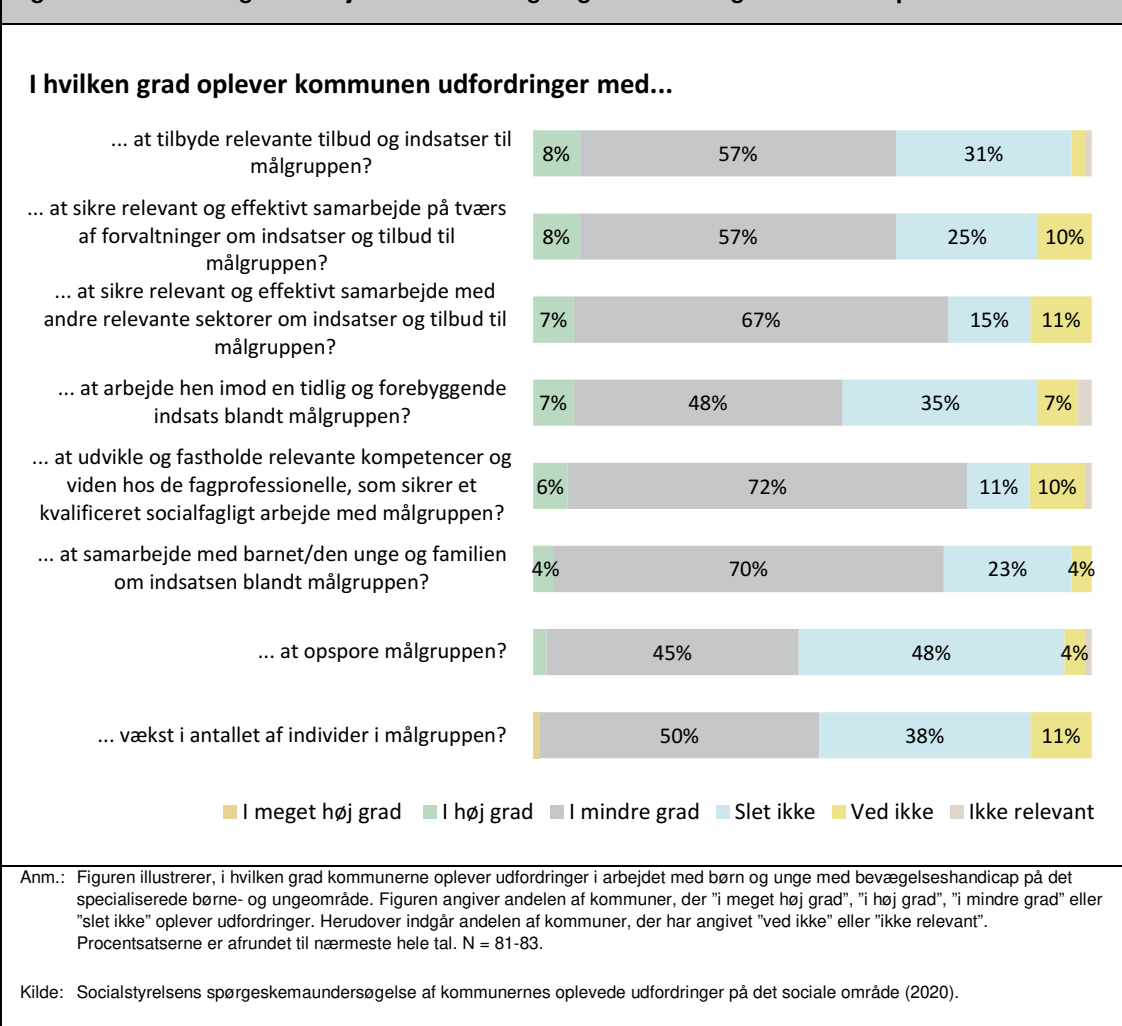
Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det sociale område (2020).

2.15 Børn og unge med bevægelseshandicap

5 pct. af kommunerne angiver, at de i høj grad oplever udfordringer i arbejdet med børn og unge med bevægelseshandicap, jf. figur 20. I arbejdet med målgruppen angiver kommunerne nogenlunde samme grad af udfordringer på tværs af de adspurgte temaer, jf. figur 35.

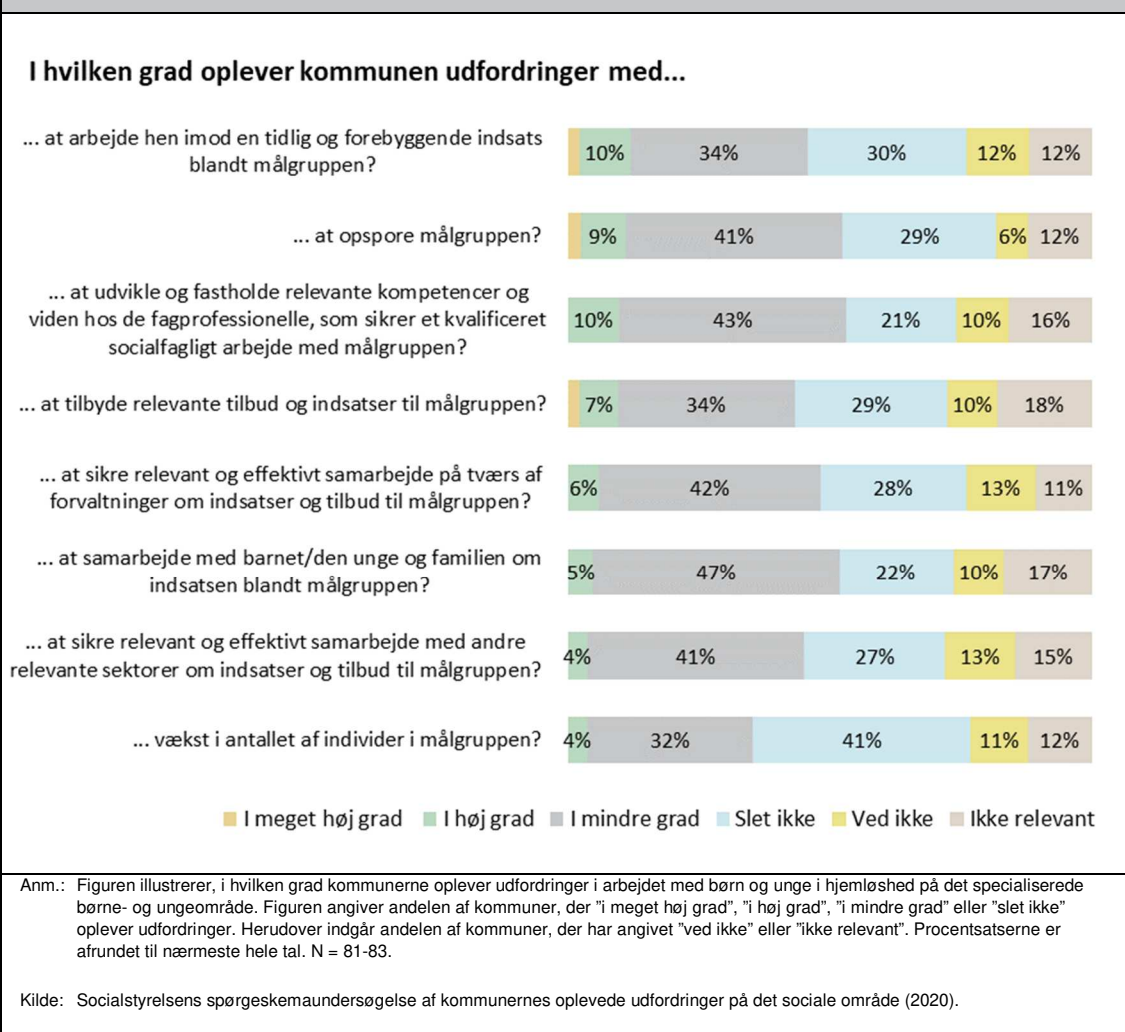
Figur 35 – Udfordringer i arbejdet med børn og unge med bevægelseshandicap

2.16 Børn og unge i hjemløshed

5 pct. af kommunerne angiver, at de i høj grad oplever udfordringer i arbejdet med børn og unge i hjemløshed, jf. figur 20. I arbejdet med målgruppen angiver kommunerne nogenlunde samme grad af udfordringer på tværs af de adspurgte temaer, jf. figur 36. Der er dog generelt en tendens til, at kommunerne svarer "ved ikke" til alle spørgsmål vedrørende børn- og unge i hjemløshed. Dette kan indikere, at kommunerne ikke har tilstrækkelig viden om eller kendskab til eventuelle udfordringer i relation til børn og unge i hjemløshed.

Figur 36 – Udfordringer i arbejdet med børn og unge i hjemløshed

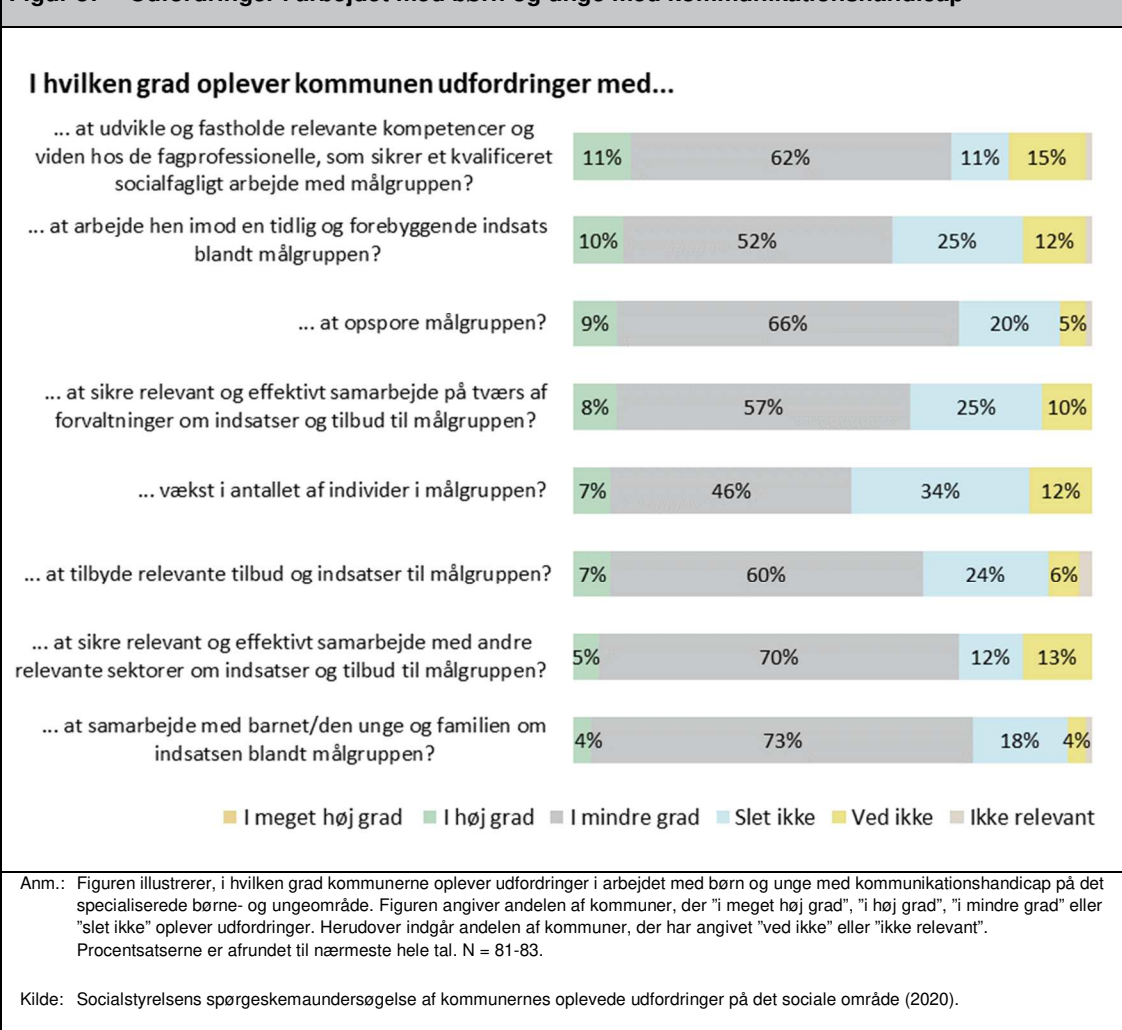

2.17 Børn og unge med kommunikationshandicap

4 pct. af kommunerne angiver, at de i høj grad oplever udfordringer i arbejdet med børn og unge med kommunikationshandicap, jf. figur 20. I forbindelse med arbejdet med målgruppen er der flest kommuner, der angiver, at de i høj grad oplever udfordringer med:

- at udvikle og fastholde relevante kompetencer og viden hos de fagprofessionelle, som sikrer et kvalificeret socialfagligt arbejde med målgruppen (11 pct.)
- at arbejde hen imod en tidlig og forebyggende indsats til målgruppen (10 pct.)
- opsporing (9 pct.), jf. figur 37.

Figur 37 – Udfordringer i arbejdet med børn og unge med kommunikationshandicap

2.18 Øvrige målgruppespecifikke udfordringer

I undersøgelsen blev kommunerne spurgt til, om de oplever udfordringer i arbejdet med øvrige målgrupper, og i så fald hvilke. Her angiver nogle af kommunerne, at de oplever væsentlige udfordringer i arbejdet med:

- børn og unge med misbrug
- børn og unge med psykiske vanskeligheder og misbrug
- børn og unge i begyndende kriminalitet
- børn og unge med psykiske lidelser
- udadreagerende børn
- børn med flere diagnoser, for eksempel autismespektrumforstyrrelser og bevægehandicap.

For flere af ovenstående målgrupper gælder, at kommunerne mangler tilbud til disse målgrupper. Med hensyn til børn og unge i begyndende kriminalitet, angiver en kommune, at udfordringen her ligger i, at de tilbud der er til denne målgruppe, er for "hardcore". Kommunen angiver, at *"... det kan frygtes, at vi sender for mange børn og unge ud i en kriminel løbebane, fordi tilbudstyperne er for hardcore"*.

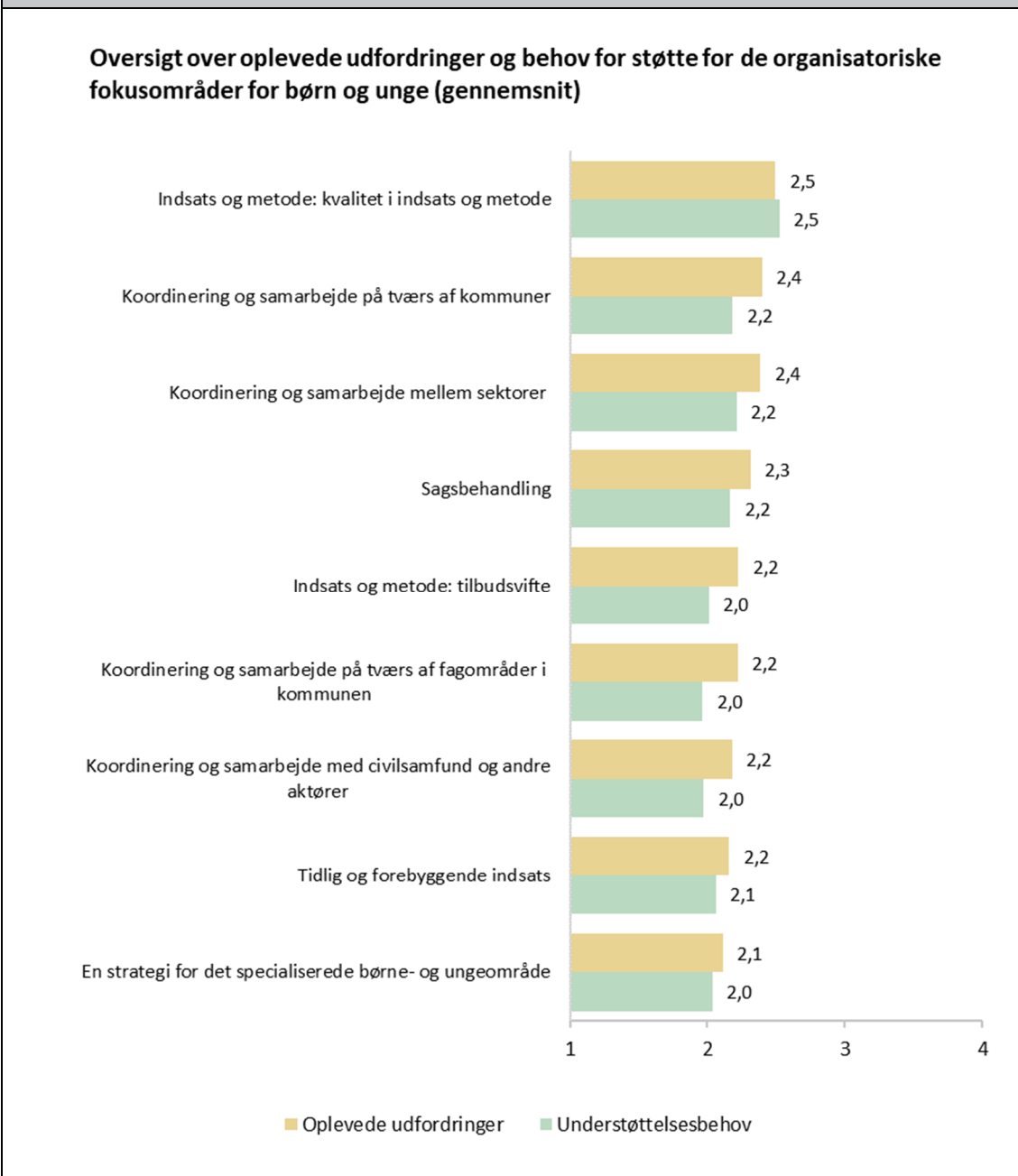
3 Kommunal, regional og socioøkonomisk variation i udfordringer

I dette afsnit belyses kommunal, regional og socioøkonomisk variation i forhold til både organisatoriske og målgruppespecifikke udfordringer. Først belyses variation i udfordringer i forhold til kommunestørrelse, dernæst belyses udfordringer i forhold til regional variation og sidst variation i forhold til det socioøkonomiske indeks.

3.1 Kommunestørrelse

Det er væsentligt at have viden om, hvorvidt kommunernes størrelse har betydning for udfordringer på specifikke områder på socialområdet. Figur 38 viser kommunernes oplevede udfordringer forbundet med de organisatoriske fokusområder samlet set fordelt på henholdsvis små, mellemstore og store kommuner.

Figur 38 – Udfordringer med kvalitetsudvikling af socialfaglige indsatser og metoder på børne- og ungeområdet efter kommunestørrelse

Anm.: Figurerne illustrerer, kommunernes gennemsnitlige oplevede udfordringer i forhold til arbejdet samlet set med kvalitetsudvikling af socialfaglige indsatser og metoder på børne- og ungeområdet fordelt efter kommunestørrelse. Respondenter, der svarer 'ved ikke', er frasorteret. Gennemsnittet er beregnet på baggrund af følgende kodning: meget store udfordringer = 4, ret store udfordringer = 3, mindre udfordringer = 2, slet ingen udfordringer = 1. Små kommuner omfatter kommuner med et indbyggertal på under 50.000 indbyggere (58 kommuner samlet); mellemstore kommuner omfatter kommuner med et indbyggertal på mellem 50.000 og 99.999 indbyggere (33 kommuner samlet); store kommuner omfatter kommuner med mere end 100.000 indbyggere (7 kommuner samlet). N = 85.

Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det sociale område (2020).

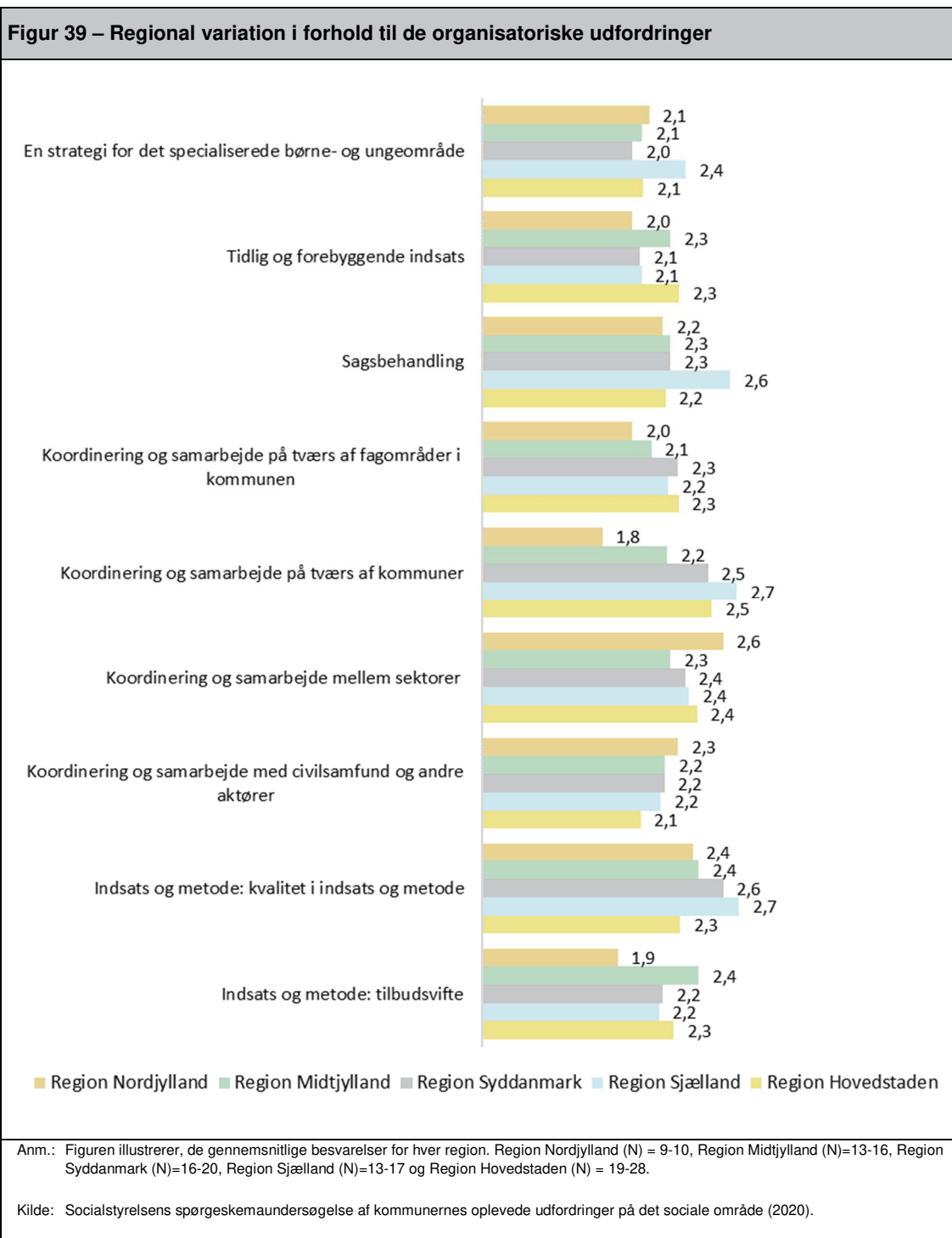
Udfordringer i forhold til børn og unge på det specialiserede socialområde

Det fremgår, at store kommuner oplever relativt større udfordringer inden for tidlig og forebyggende indsats og koordinering og samarbejde mellem sektorer. Desuden har store kommuner relativt mindre udfordringer, hvad angår koordinering og samarbejde på tværs af kommuner. Disse forskelle er dog ikke statistisk signifikante (se bilag 5). For de øvrige fokusområder er der ikke væsentlige forskelle på de oplevede udfordringer mellem grupperingerne af kommuner.

Den kommunale variation i kommunernes oplevede udfordringer for de målgruppespecifikke fokusområder fremgår af bilag 5. Her fremgår det blandt andet, at store kommuner oplever relativt færre udfordringer med børn og unge med autismspektrumforstyrrelser i forhold til små og mellemstore kommuner.

3.2 Regional variation

Det er ligeledes interessant at belyse regionale forskelle i udfordringsbilledet. Figur 39 viser forskellene i de gennemsnitlige besvarelser for hver af de fem regioner.

Det fremgår, at Region Sjælland oplever større udfordringer med koordinering og samarbejde mellem sektorer. For fokusområdet koordinering og samarbejde på tværs af kommuner oplever Region Sjælland ligeledes relativt større udfordringer end de øvrige regioner. Omvendt oplever region Nordjylland relativt mindre udfordringer med dette fokusområde. For fokusområdet med at sikre en bred og dækkende tilbudsvifte (Indsats og metode: tilbudsvifte) oplever Region Sjælland relativt større udfordringer i forhold til de øvrige regioner.

Ud fra beregningerne af signifikansniveauerne er ingen af de ovenstående forskelle statistisk signifikante. Signifikansberegningerne og variationerne for de målgruppespecifikke fokusområder fremgår af bilag 6.

Resultaterne skal tolkes med varsomhed på grund af det begrænsede antal observationer for hver region.

3.3 Socioøkonomisk variation

Resultaterne af undersøgelsen er også blevet belyst i forhold til Indenrigs- og Boligministeriets opgørelse af det socioøkonomiske indeks (noegletal.dk). Resultaterne viser ingen signifikante forskelle i forhold til det socioøkonomiske indeks. Resultaterne af analysen fremgår af bilag 7.

4 Aktuelle temaer

I den landsdækkende spørgeskemaundersøgelse er kommunerne blevet spurgt til aktuelle temaer i relation til arbejdet med børn og unge på det sociale område. Aktuelle temaer består af et udvalg af temaer, som indgår i undersøgelsen i 2020, men som ikke nødvendigvis indgår i spørgeskemaundersøgelsen fremadrettet, modsat de organisatoriske og målgruppespecifikke fokusområder. På børne- og ungeområdet omfatter de aktuelle temaer følgende seks temaer⁷:

- sociale problemstillinger hos børn, unge og familier med etnisk minoritetsbaggrund
- det nære sociale netværk omkring børn, unge og familier på det sociale område
- håndtering af sundhedsrelaterede problemstillinger på det sociale område
- anbragte børn og unge
- velfærdsteknologi i den sociale indsats
- børn og unge med bekymrende skolefravær og skolevægring.

I det følgende præsenteres resultaterne for hver af de aktuelle temaer på børne- og ungeområdet.

4.1 Sociale problemstillinger hos børn, unge og familier med etnisk minoritetsbaggrund

Børn og unge med minoritetsbaggrund er underrepræsenteret i forebyggende foranstaltninger og andre tilbud til børn og unge, der har behov for støtte. Mange kommuner oplever, at de har svært ved at opspore og visitere børn og unge med minoritetsbaggrund til deres tilbud, selvom fagpersonalet har kendskab til, at der er en større målgruppe i kommunen (Social- og Ældreministeriet, 2021).

I Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse undersøges kommunernes arbejde med at håndtere sociale problemstillinger hos børn, unge og familier med etnisk minoritetsbaggrund. 58 pct. af de adspurgte kommuner angiver, at fagprofessionelle i kommunen i mindre grad eller slet ikke har tilstrækkelig viden og kompetencer til at yde kvalificeret socialt arbejde, som imødekommer kulturelle forskelle for børn, unge og familier med etnisk minoritetsbaggrund, jf. tabel 1.

---

⁷ I spørgeskemaundersøgelsen indgik ligeledes et syvende tema om COVID-19. Resultaterne fra dette tema indgår ikke i denne rapport.

Tabel 1 – Sociale problemer hos børn, unge og familier med etnisk minoritetsbaggrund

I hvilken grad har fagprofessionelle i kommunen tilstrækkelig viden og kompetencer til at yde kvalificeret socialt arbejde, som imødekommer kulturelle forskelle for børn, unge og familier med etnisk minoritetsbaggrund?

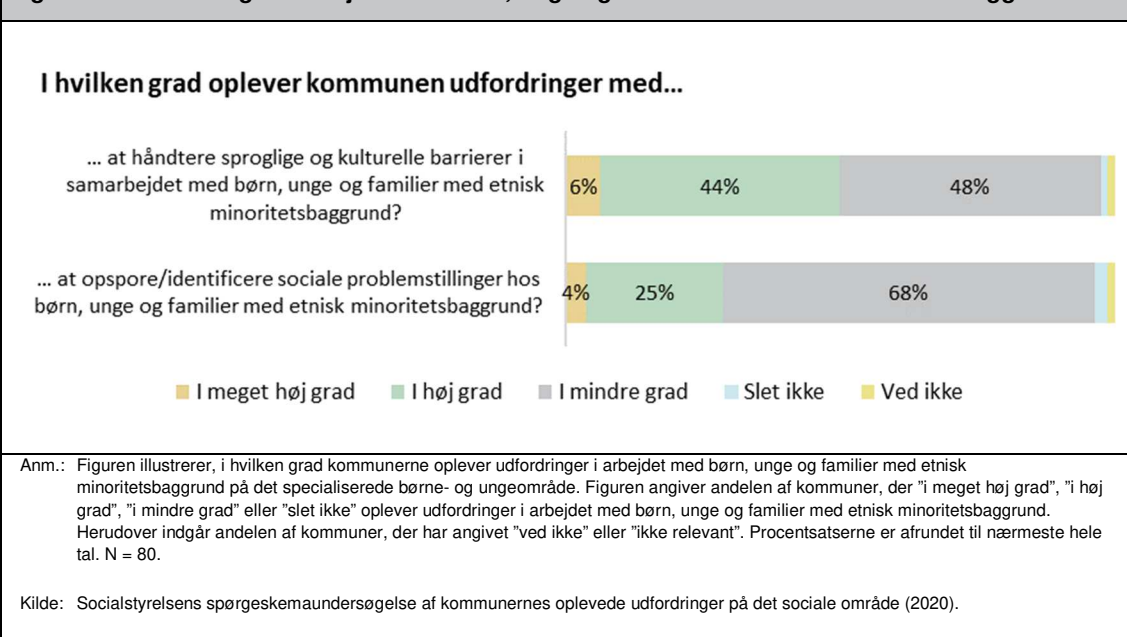
I meget høj grad	I høj grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke
1%	40%	54%	4%	1%

Anm.: Tabellen illustrerer graden af kommunernes oplevelse af at besidde tilstrækkelig viden og kompetencer til at yde kvalificeret socialt arbejde, som imødekommer kulturelle forskelle for børn, unge og familier med etnisk minoritetsbaggrund. Tabellen angiver andelen af kommuner, der "i meget høj grad", "i høj grad", "i mindre grad" eller "slet ikke" oplever at besidde tilstrækkelig viden og kompetencer. Herudover indgår andelen af kommuner, der har angivet "ved ikke" eller "ikke relevant". Procentsatserne er afrundet til nærmeste hele tal. N = 80.

Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det sociale område (2020).

Derudover angiver kommunerne, at 50 pct. i høj eller i meget høj grad oplever udfordringer med at håndtere sproglige og kulturelle barrierer i samarbejdet med børn, unge og familier med etniske minoritetsbaggrund, og at 29 pct. i høj eller meget høj grad oplever udfordringer med at opspore/identificere sociale problemstillinger hos børn, unge og familier med etnisk minoritetsbaggrund, jf. figur 40.

Figur 40 – Udfordringer i arbejdet med børn, unge og familier med etnisk minoritetsbaggrund

4.2 Det nære netværk omkring børn, unge og familier

53 pct. af kommunerne angiver, at relevante fagprofessionelle i mindre grad sikrer tilstrækkelig inddragelse af barnets/den unges nære netværk både på myndigheds- og tilbudsniveau (for eksempel i forhold til sagsbehandling og indsats). I relation hertil angiver 46 pct. af kommunerne, at de fagprofessionelle i mindre grad eller slet ikke har tilstrækkelig viden og kompetencer til at understøtte det gode samarbejde med det nære netværk.

48 pct. af kommunerne angiver, at de i mindre grad har tilstrækkelige metoder og indsætter til at understøtte det nære netværks involvering i barnets/den unges liv. Derudover angiver:

- 43 pct. af kommunerne, at de i mindre grad har fokus på, at det nære sociale netværk til barnet/den unge får den rette hjælp og støtte.
- 41 pct. af kommunerne, at de i mindre grad har tilstrækkeligt fokus på at etablere nye eller styrke eksisterende nære netværk hos barnet/den unge, jf. tabel 2.

Tabel 2 – Behov for hjælp og støtte i det nære netværk omkring børn, unge og familier					
	I meget høj grad	I høj grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke
I hvilken grad har kommunen tilstrækkeligt fokus på at etablere nye eller styrke eksisterende nære netværk for barnet/den unge?	10%	46%	41%	0%	3%
I hvilken grad har kommunen tilstrækkelige metoder og indsætter til at understøtte det nære netværks involvering i barnet/den unges liv?	8%	43%	48%	0%	3%
I hvilken grad har fagprofessionelle i kommunen tilstrækkelig viden og kompetencer til at understøtte et godt samarbejde med det nære netværk?	3%	50%	45%	1%	1%
I hvilken grad sikrer relevante fagprofessionelle i kommunen tilstrækkelig inddragelse af barnet/den unges nære netværk, både på myndigheds- og tilbuds niveau (for eksempel i forhold til sagsbehandling og indsats)?	5%	43%	53%	0%	0%
I hvilken grad har kommunen fokus på at det nære sociale netværk til barnet/den unge får den rette hjælp og støtte?	10%	48%	43%	0%	0%
<p>Anm.: Tabellen illustrerer graden af kommunernes behov for hjælp og støtte til arbejdet i det nære netværk omkring børn, unge og familier. Tabellen angiver andelen af kommuner, der "i meget høj grad", "i høj grad", "i mindre grad" eller "slet ikke" oplever at have behov for hjælp og støtte i arbejdet omkring det nære netværk omkring børn, unge og familier på det specialiserede børne- og ungeområde. Herudover indgår andelen af kommuner, der har angivet "ved ikke" eller "ikke relevant". Procentsatserne er afrundet til nærmeste hele tal. N = 80.</p> <p>Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det sociale område (2020).</p>					

4.3 Håndtering af sundhedsrelaterede problemstillinger på det sociale område

Somatiske problemstillinger overses hos socialt udsatte børn og unge. Derudover har udsatte børn og unge flere somatiske problemstillinger end øvrige børn og unge (KL, 2018b; KL, 2019).

I Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse er kommunerne derfor blevet spurgt ind til håndteringen af sundhedsrelaterede problemstillinger på det sociale område. Her angiver 35 pct. af kommunerne, at de i høj grad oplever udfordringer med at identificere somatiske problemstillinger hos børn, unge og familier på det sociale område, jf. figur 41.

Figur 41 – Udfordringer i håndtering af sundhedsrelaterede problemstillinger på det sociale område

I hvilken grad oplever kommunerne udfordringer med at identificere somatiske problemstillinger hos børn, unge og familier på det sociale område?

Anm.: Figuren illustrerer, i hvilken grad kommunerne oplever udfordringer i håndtering af sundhedsrelaterede problemstillinger på det sociale område. Figuren angiver andelen af kommuner, der "i meget høj grad", "i høj grad", "i mindre grad" eller "slet ikke" oplever udfordringer i håndtering af sundhedsrelaterede problemstillinger på det sociale område på det specialiserede børne- og ungeområde. Herudover indgår andelen af kommuner, der har angivet "ved ikke" eller "ikke relevant". Procentsatserne er afrundet til nærmeste hele tal. N = 80.

Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det sociale område (2020).

Derudover angiver 55 pct. af kommunerne, at medarbejderne på det sociale område i kommunen i mindre grad har viden og kompetencer til at sikre, at den enkelte borgers somatiske problemstillinger håndteres, jf. tabel 3.

Tabel 3 – Håndtering af sundhedsrelaterede problemstillinger på det sociale område

I hvilken grad har medarbejderne på det sociale område i kommunen viden og kompetencer til at sikre, at den enkeltes somatiske problemstillinger håndteres?

I meget høj grad	I høj grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke
0%	35%	55%	0%	10%

Anm.: Tabellen illustrerer graden af kommunernes oplevelse af at have viden og kompetencer til at sikre, at den enkeltes somatiske problemstillinger håndteres. Tabellen angiver andelen af kommuner, der "i meget høj grad", "i høj grad", "i mindre grad" eller "slet ikke" oplever at medarbejdere på det sociale område i kommunen har viden og kompetencer til at sikre, at den enkeltes somatiske problemstillinger håndteres. Herudover indgår andelen af kommuner, der har angivet "ved ikke" eller "ikke relevant". Procentsatserne er afrundet til nærmeste hele tal. N = 80.

Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det sociale område (2020).

4.4 Anbragte børn og unge

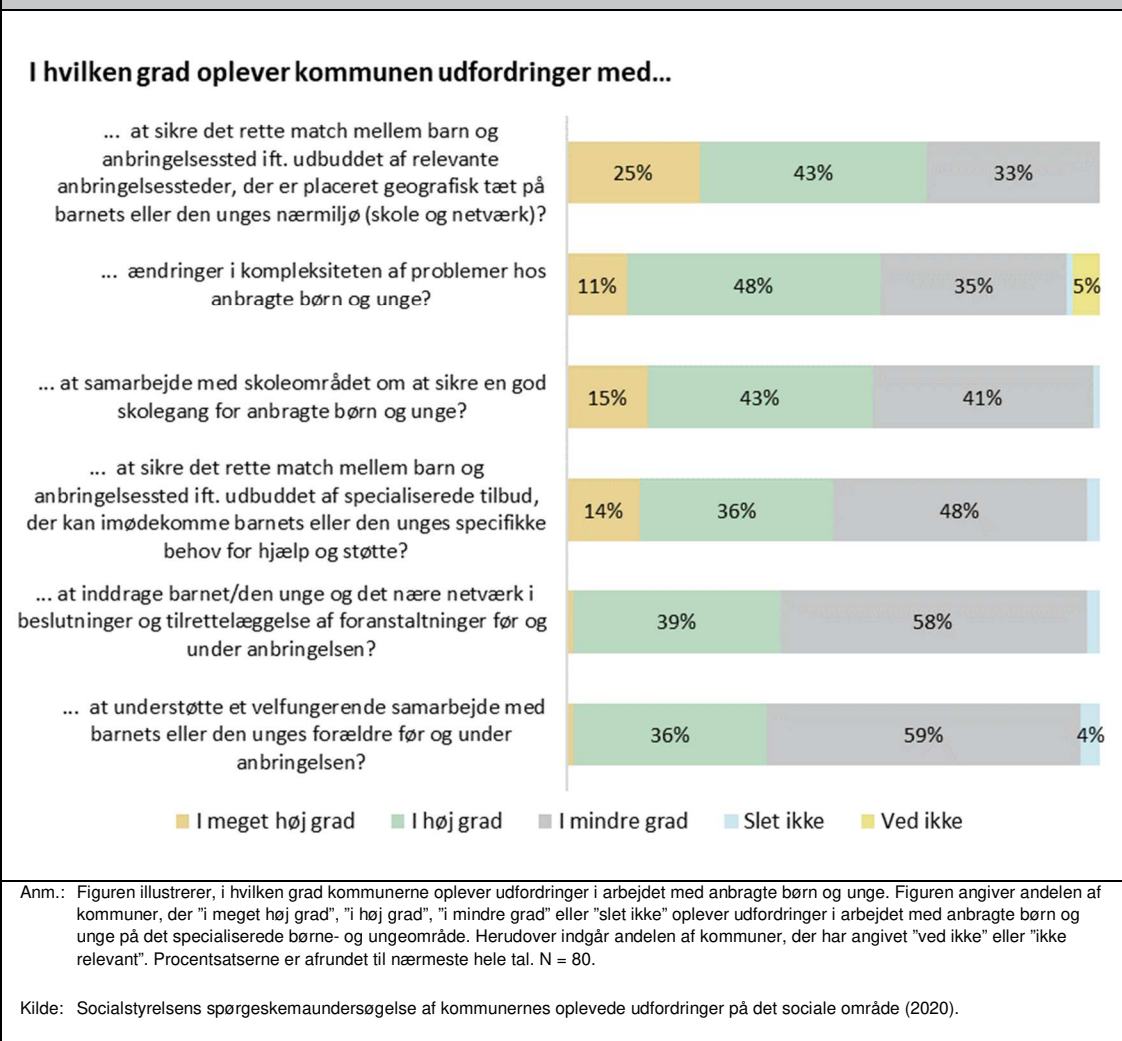
Der er et stort politisk fokus på at sikre bedre kvalitet i anbringelser af børn og unge uden for hjemmet. I forhold til anbragte børn og unge angiver 68 pct. af kommunerne, at de i høj (43 pct.) eller i meget høj grad (25 pct.) oplever udfordringer med at sikre det rette match mellem barn og anbringelsessted i forhold til udbuddet af relevante anbringelsessteder, der er placeret geografisk tæt på barnets eller den unges nærmiljø (skole og netværk). Hertil angiver 50 pct. af kommunerne, at de i høj (36 pct.) eller i meget høj grad (14 pct.) oplever udfordringer med at sikre det rette match mellem barn og anbringelsessted i forhold til udbuddet af specialiserede tilbud, der kan imødekomme barnets eller den unges specifikke behov for hjælp og støtte.

59 pct. af kommunerne peger på, at de i høj (48 pct.) eller i meget høj grad (11 pct.) oplever udfordringer med ændringer i kompleksiteten af problemer hos anbragte børn og unge, mens

58 pct. af kommunerne oplever udfordringer med at samarbejde med skoleområdet om at sikre en god skolegang for anbragte børn og unge.

Derudover angiver 40 pct. af kommunerne, at de oplever udfordringer med at inddrage barnet/den unge og det nære netværk i beslutninger og tilrettelæggelse af foranstaltninger før og under anbringelsen. I forhold til at understøtte et velfungerende samarbejde med barnets eller den unges forældre før og under anbringelsen, er der 38 pct. af kommunerne, der i høj eller meget høj grad oplever udfordringer hermed, jf. figur 42.

Figur 42 – Udfordringer i arbejdet med anbragte børn og unge

4.5 Velfærdsteknologi i den sociale indsats

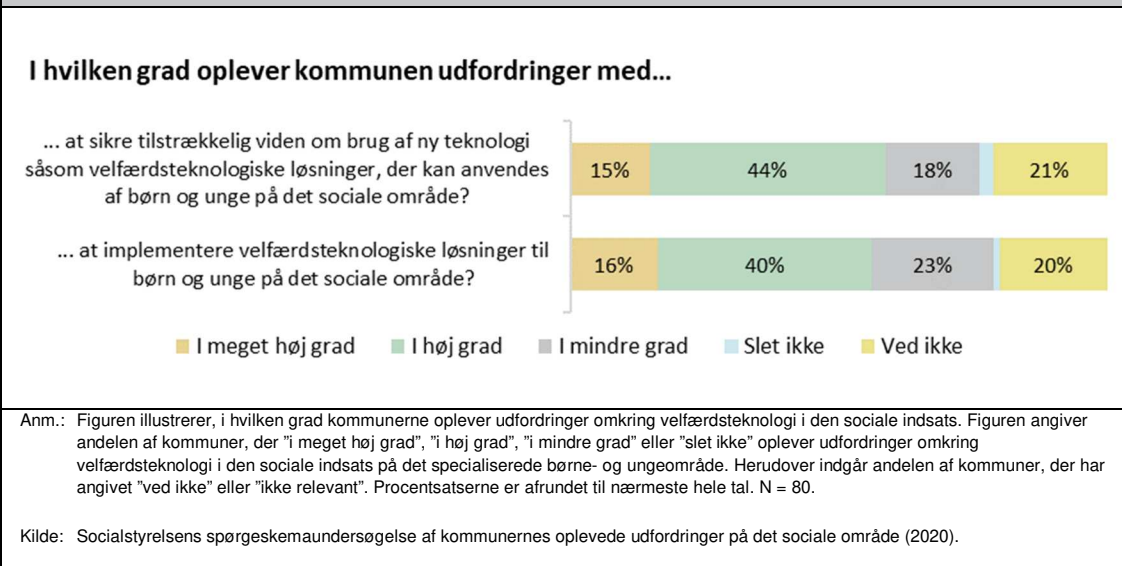
Erfaringer fra blandt andet fagprofessionelle og brugerorganisationer peger på, at mange kommuner har svært ved at orientere sig i den konstante og ofte hurtige udvikling i velfærdsteknologiske løsninger samt ved at integrere disse løsninger i de sociale indsatser til børn og unge (KL, 2018a). Der er stort fokus på velfærdsteknologi på sundheds- og ældreområdet, men knap så meget på socialområdet på trods af velfærdsteknologiens

potentialer for at understøtte det sociale arbejde (Socialstyrelsen, 2020; Dansk Handicap Forbund, 2019; Nordens Velfærdscenter, 2020).

I Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse er kommunerne derfor blevet spurgt ind til brugen af velfærdsteknologiske løsninger i den sociale indsats. Hertil angiver:

- 59 pct. af kommunerne, at de i høj (44 pct.) eller i meget høj grad (15 pct.) oplever udfordringer med at sikre tilstrækkelig viden om brug af ny teknologi såsom velfærdsteknologiske løsninger, der kan anvendes af børn og unge på det sociale område.
- 56 pct. af kommunerne, at de i høj (40 pct.) eller i meget høj grad (16 pct.) oplever udfordringer med at implementere velfærdsteknologiske løsninger til børn og unge på det sociale område, jf. figur 43.

Figur 43 – Udfordringer omkring velfærdsteknologi i den sociale indsats

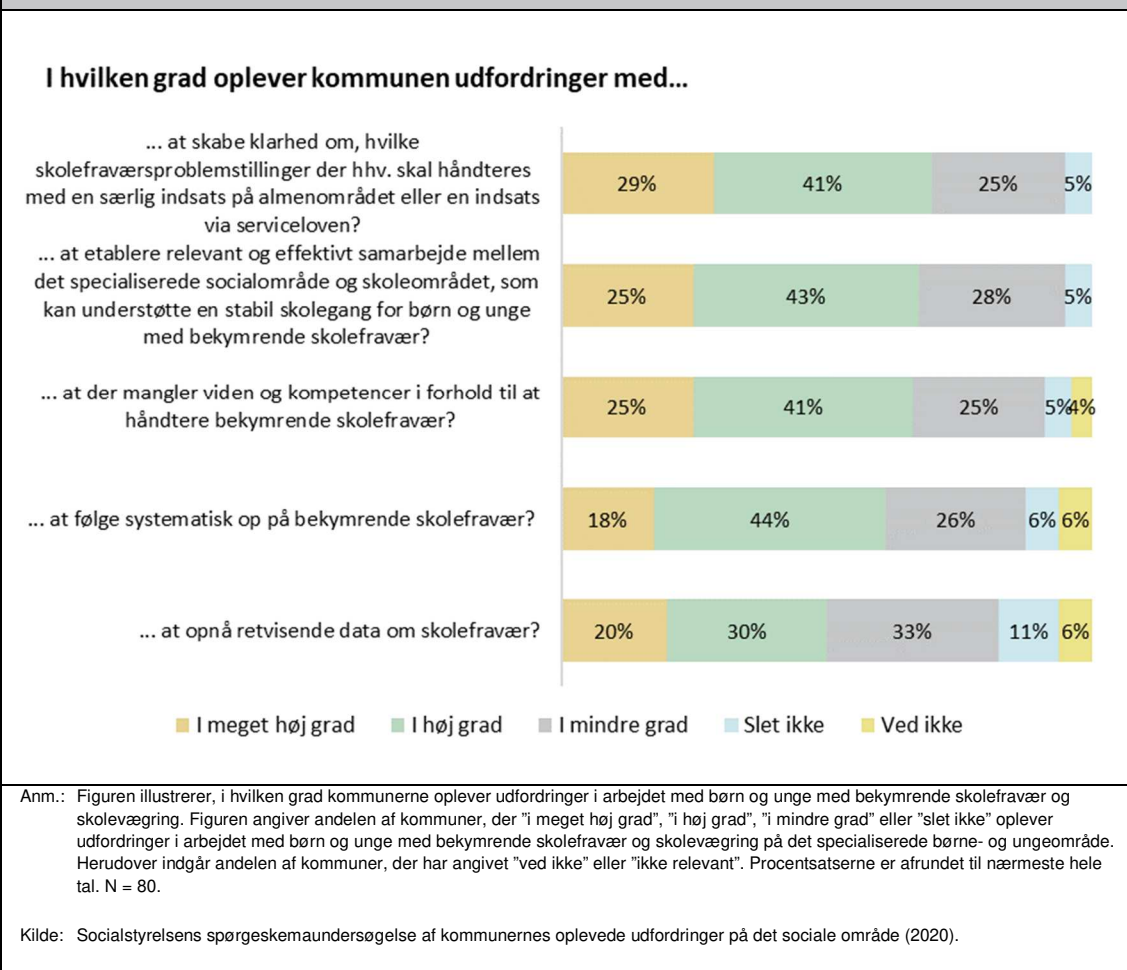
4.6 Børn og unge med bekymrende skolefravær og skolevægring

Mange kommuner har fokus på skolefravær, herunder anvendelse af data om skolefravær samt håndtering af skolefravær. Børn og unge har ret til at gå i skole, og bekymrende skolefravær kan have en afgørende negativ betydning for de pågældende børn og unges faglige udvikling og trivsel i grundskolen samt for deres videre færd i livet (Vinnerljung, 2010).

I Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse undersøges kommunernes oplevede udfordringer i relation til bekymrende skolefravær og skolevægring. Her angiver 70 pct. af kommunerne, at de i høj (41 pct.) eller i meget høj grad (29 pct.) oplever udfordringer, i forhold til om skolefraværspøblemstillingen skal håndteres med en særlig indsats på almenområdet eller en indsats via serviceloven. Desuden angiver 68 pct. af kommunerne, at de i høj (43 pct.) eller i meget høj grad (25 pct.) oplever udfordringer i samarbejdet mellem det specialiserede socialområde og skoleområdet i forhold til at understøtte en stabil skolegang for børn og unge med bekymrende skolefravær, jf. figur 44.

66 pct. af kommunerne peger på, at de i høj (41 pct.) eller i meget høj grad (25 pct.) mangler viden om og kompetencer til at håndtere bekymrende skolefravær, mens 61 pct. i høj (44 pct.) eller i meget høj grad (18 pct.) oplever udfordringer med at følge systematisk op på bekymrende skolefravær. 50 pct. af kommunerne oplever i høj (30 pct.) eller i meget høj grad (20 pct.) udfordringer med at opnå retvisende data om skolefravær, jf. figur 44.

Figur 44 – Udfordringer i arbejdet med børn og unge med bekymrende skolefravær og skolevægring

4.7 Opsamling på aktuelle temaer

I ovenstående afsnit blev resultaterne for hver af de aktuelle temaer, som indgik i spørgeskemaundersøgelsen, præsenteret. På tværs af de aktuelle temaer relaterer nogle af de mest udbredte udfordringer sig til arbejdet med børn og unge med bekymrende skolefravær og skolevægring og anbragte børn og unge. 70 pct. af kommunerne oplever udfordringer, i forhold til om skolefraværproblemstillingen skal håndteres med en særlig indsats på almenområdet eller en indsats via serviceloven. Desuden oplever 68 pct. af kommunerne udfordringer i samarbejdet mellem det specialiserede socialområde og skoleområdet i forhold til at understøtte en stabil skolegang for børn og unge med bekymrende skolefravær. 66 pct. af kommunerne angiver, at de mangler viden om og kompetencer til at håndtere bekymrende skolefravær, mens 61 pct. oplever udfordringer med at følge systematisk op på bekymrende skolefravær. 50 pct. af kommunerne oplever udfordringer med retvisende data om skolefravær.

Udfordringer i forhold til børn og unge på det specialiserede socialområde

For så vidt angår anbragte børn og unge angiver 68 pct. af kommunerne, at de oplever udfordringer med at sikre det rette match mellem barn og anbringelsessted i forhold til udbuddet af relevante anbringelsessteder, der er placeret geografisk tæt på barnets eller den unges nærmiljø (skole og netværk). Derudover angiver 50 pct. af kommunerne, at de oplever udfordringer med at sikre det rette match mellem barn og anbringelsessted i forhold til udbuddet af specialiserede tilbud, der kan imødekomme barnets eller den unges specifikke behov for hjælp og støtte. 59 pct. af kommunerne angiver, at de oplever udfordringer med ændringer i kompleksiteten af problemer hos anbragte børn og unge, mens 58 pct. af kommunerne oplever udfordringer med at samarbejde med skoleområdet om at sikre en god skolegang for anbragte børn og unge.

På tværs af de aktuelle temaer er der ligeledes en væsentlig andel af kommunerne, der oplever udfordringer i arbejdet med børn, unge og familier med etnisk minoritetsbaggrund samt med inddragelse af barnets/den unges nære netværk. 54 pct. af de adspurgte kommuner angiver, at fagprofessionelle i kommunen i mindre grad har tilstrækkelig viden og kompetencer til at yde kvalificeret socialt arbejde, som imødekommer kulturelle forskelle for børn, unge og familier med etnisk minoritetsbaggrund. Derudover er der 53 pct. af kommunerne, der angiver, at relevante fagprofessionelle i mindre grad sikrer tilstrækkelig inddragelse af barnets/den unges nære netværk, både på myndigheds- og tilbuds niveau (for eksempel i forhold til sagsbehandling og indsats).

5 Litteratur

- Dansk Handicap Forbund. (2019). *Surveyundersøgelse af velfærdsteknologi*. Dansk Handicap Forbund.
- KL. (Januar 2018a). *Kortlægning af barrierer og udfordringer i arbejdet med velfærdsteknologi*. Hentet fra https://www.kl.dk/media/14206/nldbva35_iloqhzpxd7f.pdf
- KL. (2018b). *Udsatte børn - Nøgletal 2018*. København: Kommuneforlaget.
- KL. (2019). *Udsatte børn - Nøgletal 2019*. København: Kommuneforlaget.
- Nordens Velfærdscenter. (2020). *Velfærdsteknologi kan gøre op med farlig ensomhed*. Hentet fra <https://nordicwelfare.org/da/projekt/nordisk-taenketank-for-velfaerdsteknologi/>
- Social- og Ældreministeriet. (Marts 2021). *Velfærdspolitisk analyse, nr. 31*. Hentet fra <https://sm.dk/publikationer/2021/mar/velfaerdspolitisk-analyse-underretninger-og-sociale-foranstaltninger-fordelt-paa-herkomst>
- Socialstyrelsen. (Januar 2020). *Om velfærdsteknologi på det sociale område*. Hentet fra <https://socialstyrelsen.dk/tvaergaende-omrader/hjaelpemidler-og-velfaerdsteknologi/om-velfaerdsteknologi>
- Vinnerljung, B. m. (2010). Skolbetyg, utbildning och risker för ogynnsam utveckling hos barn. I Socialstyrelsen, *Social Rapport* (s. s. 227-266). Stockholm: Socialstyrelsen .
- VIVE. (2018). *Kommunernes perspektiver på centrale udfordringer på voksensocialområdet*. København: VIVE.
- VIVE. (2019). *Kommunernes perspektiver på centrale udfordringer på børne- og ungeområdet - Kortlægning af området for udsatte børn og unge og børn og unge med handicap*. København: VIVE.

Bilag 1 – Udvikling og gennemførelse af spørgeskemaundersøgelsen

I udviklingen af spørgeskemaerne har Socialstyrelsen indledningsvist foretaget en kortlægning af eksisterende viden om udfordringer på socialområdet, hvor der blandt andet er hentet inspiration fra VIVE's undersøgelser af kommunernes perspektiver på udfordringer på det specialiserede socialområde fra 2018 (voksenområdet) og 2019 (børne- og ungeområdet). På baggrund af den indledende kortlægning identificerede Socialstyrelsen mulige temaer, som herefter blev kvalificeret af en faglig følgegruppe bestående af kommunale repræsentanter fra det sociale område samt via fokusgruppeinterview med regionale repræsentanter. Spørgeskemaet blev pilottestet blandt kommunale chefer og direktører inden udsendelse.

I udviklingen af spørgeskemaerne er der tilstræbt ensartethed i emner og spørgsmålsformuleringer på tværs af henholdsvis børne- og ungeområdet og voksenområdet. Dette er gjort for at få et ensartet og sammenligneligt data- og vidensgrundlag. Undersøgelsen forventes gentaget fremadrettet for at få viden om udvikling i det kommunale udfordringsbillede.

Spørgeskemaet blev sendt til alle landets kommuner i september 2020. Mailen var stilet til børne- og familiechefer (eller tilsvarende chefniveau) på socialområdet. Hver kommune kunne indsende én besvarelse for henholdsvis børne- og ungeområdet og voksenområdet. Socialstyrelsen opfordrede derfor kommunerne til at koordinere deres besvarelse med relevante parter på det givne område for at få et så dækkende udfordringsbillede som muligt.

97 pct. af landets kommuner har gennemført eller delvist gennemført spørgeskemaundersøgelsen på børn og ungeområdet. Tre af de 98 danske kommuner indgår ikke i undersøgelsen, da de på grund af forpligtende kommunale samarbejder ikke selv varetager udførelsen af opgaver på udvalgte områder, herunder det sociale område, jf. bekendtgørelse om revision af den kommunale og regionale inddeling og om forpligtende kommunale samarbejder.

Den høje svarprocent giver en høj grad af sikkerhed for, at undersøgelsen giver et dækkende billede af kommunernes oplevede udfordringer på de områder, som er omfattet af undersøgelsen.

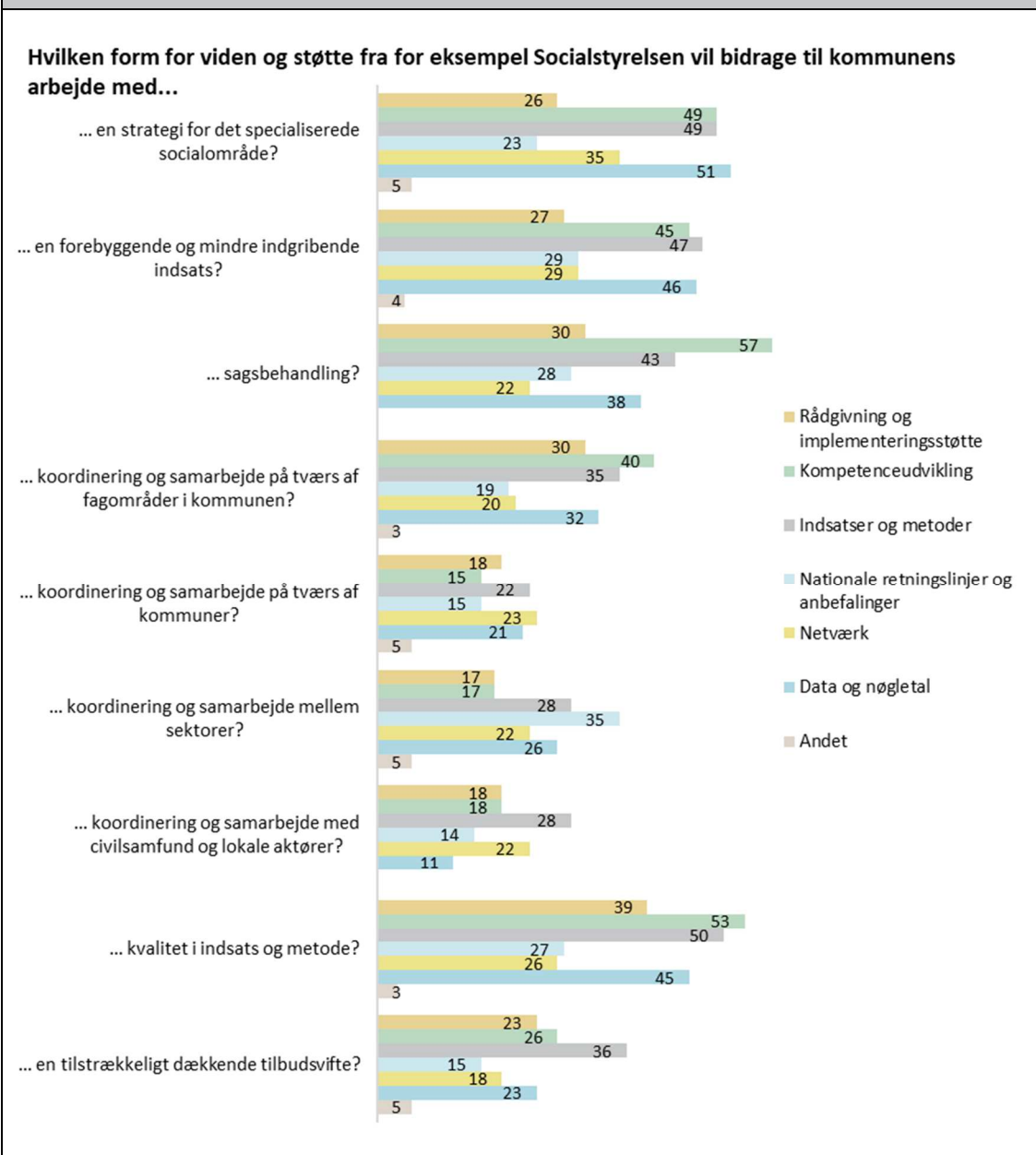
Bilag 2 – Målgrupper

I dette bilag fremgår beskrivelser af de målgrupper, der indgår i spørgeskemaundersøgelsen.

Børne- og ungeområdet	Kort beskrivelse
Børn og unge med udviklingshæmning og/eller medfødt hjerneskade	Omfatter børn og unge med udviklingshæmning og/eller medfødt hjerneskade.
Børn og unge med autismspektrumforstyrrelser	Omfatter børn og unge med infantil autisme, atypisk autisme, Aspergers syndrom og gennemgribende udviklingsforstyrrelse samt høj grad af komorbiditet i form af andre udviklingsforstyrrelser eller psykiske vanskeligheder for eksempel epilepsi, ADHD, angst og udviklingshæmning.
Børn og unge med opmærksomhedsforstyrrelser	Omfatter børn og unge med ADD eller ADHD samt høj grad af komorbiditet i form af andre udviklingsforstyrrelser, adfærdsmæssige eller psykiske for eksempel autisme, angst, OCD, depression, adfærdsmæssige forstyrrelser og spiseforstyrrelser.
Børn og unge med kommunikationshandicap	Omfatter børn og unge med syns- og hørenedsættelse, døvblindhed, komplekse kommunikationsbehov og verbal dyspraksi.
Børn og unge med bevægelseshandicap	Omfatter børn og unge med bevægelseshandicap, for eksempel cerebral parese, gigtlidelser og muskelsvind. Målgruppen er meget differentieret og den funktionsnedsættelse, som de forskellige diagnoser og syndromer kommer til udtryk ved, har en stor variation.
Børn med udadreagerende adfærd	Omfatter børn som kan være vanskelige at rumme i det almene system på grund af en udadreagerende adfærd, som kendetegnes ved at være for eksempel aggressiv, voldsom, norm- og regelbrydende, antisocial, hyperaktiv, eksplosiv samt sociale og emotionelle vanskeligheder.
Børn i psykisk mistrivsel	Omfatter børn (op til mellemtrin i grundskole), som udviser tegn og reaktioner på for eksempel manglende livstilfredshed, ensomhed, psykosomatiske symptomer eller symptomer på for eksempel angst, OCD og/eller depression.
Unge i psykisk mistrivsel	Omfatter unge (fra grundskolens mellemtrin op til det 18. år), som viser tegn og reaktioner på for eksempel manglende livsmestring, livstilfredshed, ensomhed, psykosomatiske symptomer, angst, OCD, depression – og som kan have behov for at blive, eller er blevet-, udredt og behandlet i børne- og ungdomspsykiatrien.
Børn og unge med selvskadende adfærd, herunder spiseforstyrrelser	Omfatter børn og unge med selvskadende adfærd og/eller en spiseforstyrrelse, for eksempel "cutting", anoreksi, bulimi eller binge eating disorder, som er/ikke er udredt i børne- og ungdomspsykiatrien.
Børn og unge udsat for seksuelle overgreb	Omfatter børn og unge, herunder særligt børn og unge med handicap, som er i risiko for eller udsættes for seksuelle overgreb.
Børn og unge udsat for fysisk eller psykisk vold	Omfatter børn og unge, som er i risiko for eller udsættes for psykiske og/eller fysiske overgreb.
Børn og unge i kriminalitet	Omfatter børn og unge, som har begået kriminalitet eller er i risiko for at gøre det, herunder i relation til for eksempel at være del af en problematisk ungegruppering, et belastet boligområde og/eller have en udadreagerende adfærd.
Børn og unge med problematisk forbrug af rusmidler	Omfatter børn og unge, der har et forbrug af rusmidler, som samfundsmæssigt opleves som problematisk, fordi det påvirker livsmestringsevne, skoledeltagelse, sociale relationer m.v. negativt. Rusmidler kan være hash, alkohol, lattergas, amfetamin, kokain m.m.
Børn og unge i hjemløshed	Omfatter børn og unge i hjemløshed, for eksempel sofasovere, gadesovere (op til 18. år).
Meget udsatte unge med komplekse problemer og udadreagerende adfærd	Omfatter unge med flere alvorlige problemstillinger, herunder udadreagerende adfærd, som har dårlige forudsætninger for at mestre livet.
Sårbare familier	Omfatter sårbare familier med visse problemstillinger, som kan give grund til en bekymring for barnets/børnenes trivsel, udvikling og muligheder, og hvor familiens problemstillinger kan udvikle sig negativt i fraværet af den rette indsats.
Meget udsatte familier	Omfatter meget udsatte familier med komplekse psykosociale problemstillinger, der giver en klar grund til en bekymring for barnets/børnenes trivsel, udvikling og muligheder og bevirker, at familien samlet set har mange kontaktpunkter i det offentlige system.

Bilag 3 – Kommunale behov for ekstern viden og støtte

Figur 1 – Oversigt over kommunale behov for viden og støtte for hver af de organisatoriske fokusområder (antal kommuner)

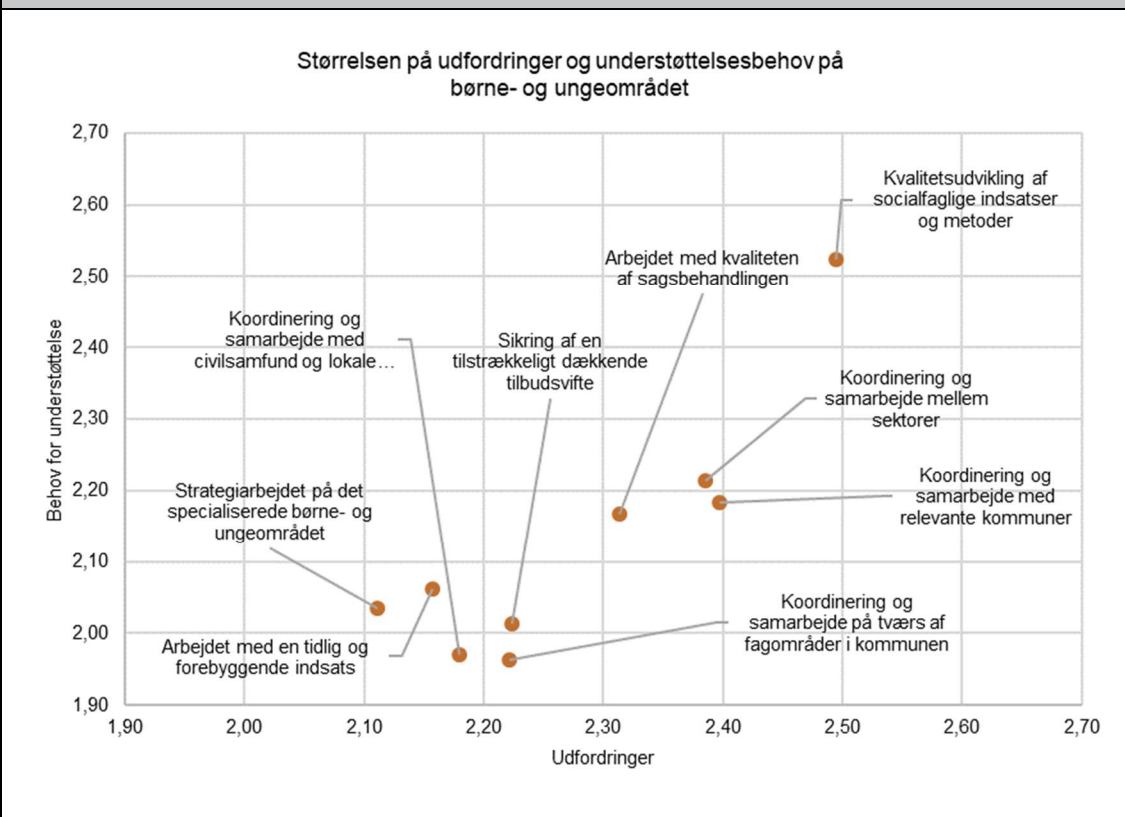
Anm.: Figuren illustrerer antallet af kommuner, der inden for et givent organisatorisk fokusområde ønsker en given form for viden og støtte til at imødekomme udfordringer på området. "Ved ikke" og "ikke relevant med støtte" er ikke medtaget i udregningerne. Kommunerne har haft mulighed for at sætte kryds ved flere støtteformer inden for hvert fokusområde. Ved kategorier med < 3 kommuner er data diskretioneret i ovenstående figur. N = 85-92.

Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det sociale område (2020).

Nærmere beskrivelse af de forskellige videns- og støtteformer fremgår af boks 2 på side 9.

Bilag 4 – Sammenhæng mellem udfordringer og behov for ekstern støtte

Figur 1 - Gennemsnitlig størrelse på udfordringer og behov for ekstern støtte på børne- og ungeområdet

Anm.: Punkterne viser den gennemsnitlige størrelse af kommunernes udfordringer på skalaen 1-4 og det gennemsnitlige behov for understøttelse på skalaen 1-4 for hver af de organisatoriske fokusområder. Høje værdier betyder, at henholdsvis udfordringer og understøttelsesbehov er større. Respondenter, der svarer 'ved ikke', er frasorteret. Gennemsnittet er beregnet på baggrund af følgende kodning: meget store udfordringer = 4, ret store udfordringer = 3, mindre udfordringer = 2, slet ingen udfordringer = 1. N = 85-92.

Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det sociale område (2020).

Udfordringer i forhold til børn og unge på det specialiserede socialområde

Tabel 1 – Sammenhæng mellem størrelsen på udfordringerne i arbejdet samlet set og behovet for ekstern støtte for hvert af de organisatoriske fokusområder på børne- og ungeområdet

Fokusområde	N	Sammenhæng
Strategiarbejdet på det specialiserede børne- og ungeområde	86	0,35***
Arbejdet hen imod en tidlig og forebyggende indsats	82	0,43***
Arbejdet med kvaliteten af sagsbehandlingen	84	0,39***
Samarbejdet på tværs af kommunale indsatser til børn og unge	80	0,52***
Sikre relevant og effektivt samarbejde med relevante kommuner om etablering af en dækkende tilbudsvifte	71	0,77***
Koordinering og samarbejde mellem sektorer	75	0,58***
Samarbejdet med civilsamfund og lokale aktører	68	0,65***
Kvalitetsudvikling af socialfaglige indsatser og metoder	80	0,61***
Sikre en tilstrækkeligt dækkende tilbudsvifte, som imødekommer behovene hos børn, unge og familier	81	0,57***

Anm.: Sammenhængen mellem kommunernes oplevede udfordringer i arbejdet samlet set og behov for ekstern støtte for hver af de organisatoriske fokusområder på børne- og ungeområder er belyst ud fra korrelationskoefficienten Pearsons *r*. Respondenter, der svarer 'ved ikke', er frasorteret. Sammenhængen er beregnet på baggrund af følgende kodning: meget store udfordringer = 4, ret store udfordringer = 3, mindre udfordringer = 2, slet ingen udfordringer = 1. *** p-værdi<0,01, ** 0,01<=p-værdi<0,05, * 0,05<=p-værdi<0,1, " p-værdi>=0,01.

Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det sociale område (2020).

Bilag 5 – Sammenhæng mellem udfordringer og kommunestørrelse

Table 1 - Sammenhæng mellem størrelsen på udfordringerne i arbejdet samlet set med de valgte fokusområder på børne- og ungeområdet og kommunestørrelse

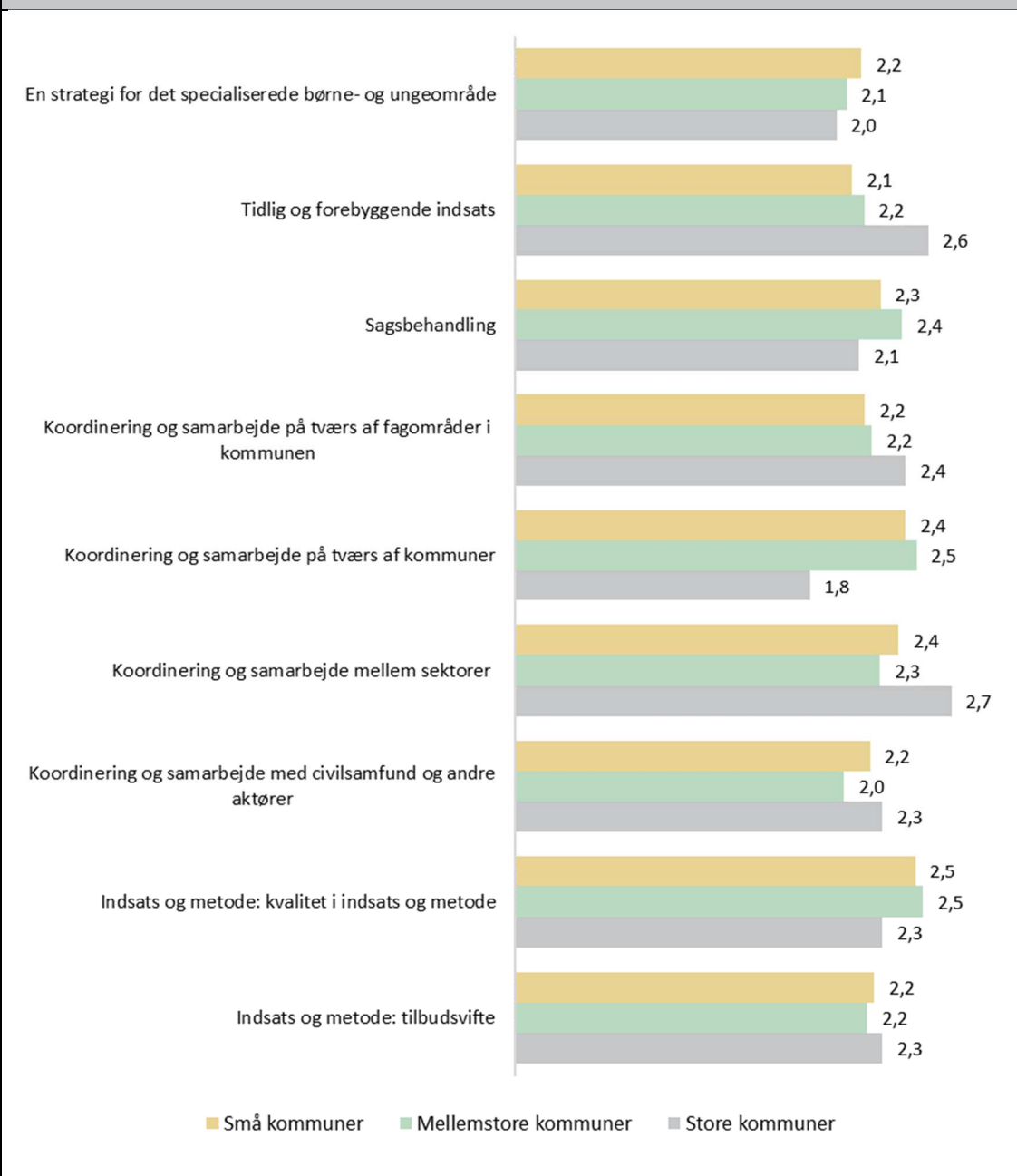
Fokusområde	Kommunestørrelse
Strategiarbejdet på det specialiserede børne- og ungeområde	-0,18*
Arbejdet hen imod en tidlig og forebyggende indsats	0,12
Arbejdet med kvaliteten af sagsbehandlingen	-0,06
Samarbejdet på tværs af kommunale indsatser til børn og unge	0,13
Sikre relevant og effektivt samarbejde med relevante kommuner om etablering af en dækkende tilbudsvifte	-0,18
Koordinering og samarbejde mellem sektorer	0,09
Samarbejdet med civilsamfund og lokale aktører	0,07
Kvalitetsudvikling af socialfaglige indsatser og metoder	-0,13
Sikre en tilstrækkeligt dækkende tilbudsvifte, som imødekommer behovene hos børn, unge og familier	-0,07
Fokusområde	Kommunestørrelse
Børn og unge med udviklingshæmning og/eller medfødt hjerneskade	0,07
Børn og unge med autismspektrumforstyrrelser	-0,07
Børn og unge med opmærksomhedsforstyrrelser	0,09
Børn og unge med kommunikationshandicap	-0,17
Børn og unge med bevægelseshandicap	-0,18
Børn med udadreagerende adfærd	-0,03
Børn i psykisk mistrivsel	0,21*
Unge i psykisk mistrivsel	0,18
Børn og unge med selvskadende adfærd, herunder spiseforstyrrelser	0,09
Børn og unge udsat for seksuelle overgreb	-0,15
Børn og unge udsat for fysisk eller psykisk vold	-0,13
Børn og unge i kriminalitet	0,00
Børn og unge med problematisk forbrug af rusmidler	-0,04
Børn og unge i hjemløshed	-0,08
Meget udsatte unge med komplekse problemer og udadreagerende adfærd	-0,01
Sårbare familier	-0,10
Meget udsatte familier	-0,13

Anm.: Sammenhængen mellem kommunernes oplevede udfordringer i arbejdet samlet set med hver af de organisatoriske fokusområder på børne- og ungeområder og kommunestørrelse er belyst ud fra korrelationskoefficienten Pearsons *r*. Respondenter, der svarer 'ved ikke', er frasorteret. Sammenhængen er beregnet på baggrund af følgende kodning: meget store udfordringer = 4, ret store udfordringer = 3, mindre udfordringer = 2, slet ingen udfordringer = 1. Kommunestørrelse er opgjort som indbyggertallet pr. 1. januar 2020. (Noegletal.dk, 2020). *** p -værdi < 0,01, ** $0,01 \leq p$ -værdi < 0,05, * $0,05 \leq p$ -værdi < 0,1, " p -værdi $\geq 0,1$. Signifikansniveauet er beregnet på baggrund af kommunernes indbyggertal.

Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det sociale område (2020).

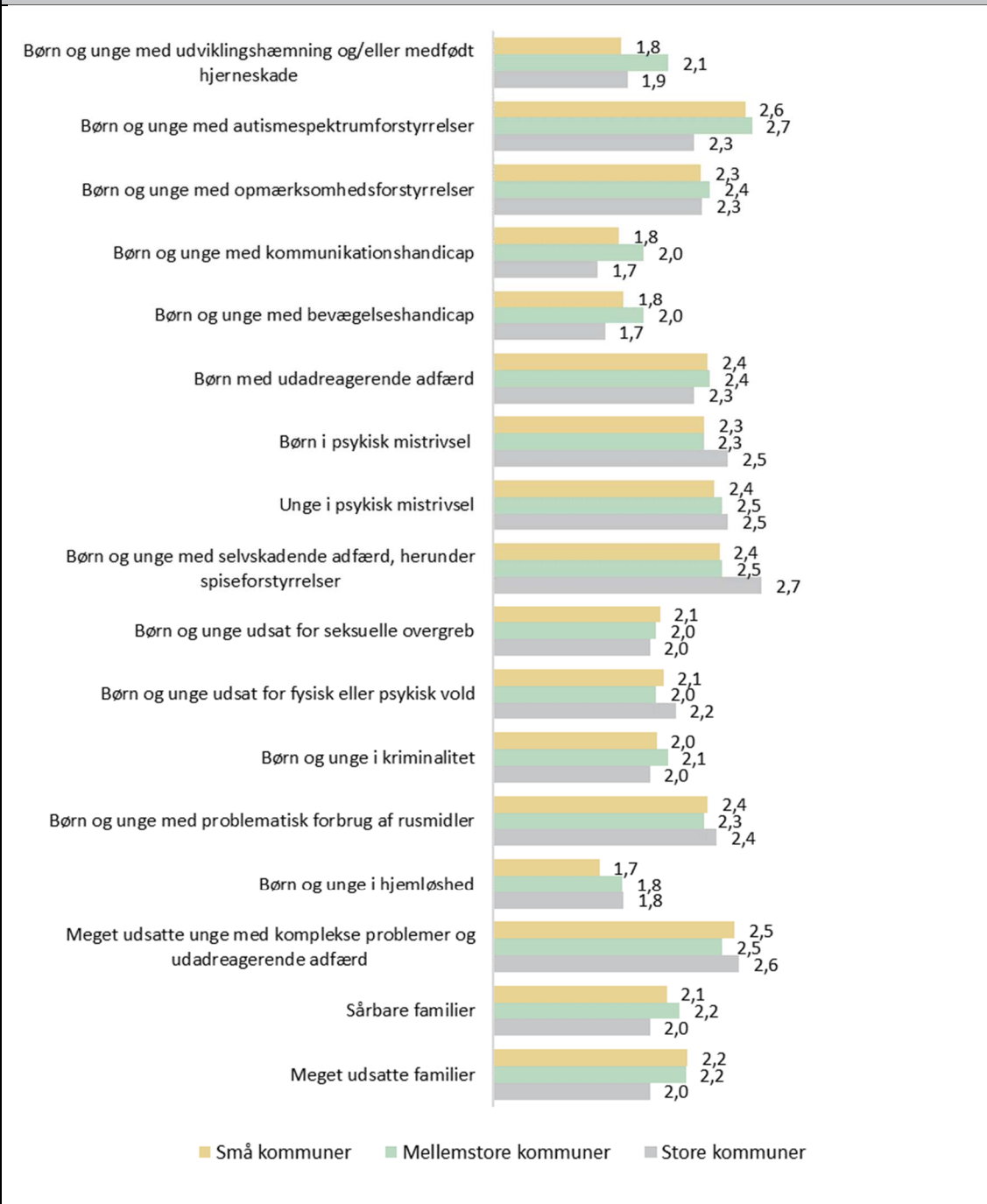
Figur 1 – Sammenhæng mellem størrelsen på udfordringerne i arbejdet samlet set og det organisatoriske fokusområde på børne- og ungeområdet og kommunestørrelse

Anm.: Sammenhængen mellem kommunernes oplevede udfordringer i arbejdet samlet set med hver af de organisatoriske fokusområder på voksenområder og kommunestørrelse er belyst ud fra korrelationskoefficienten Pearsons *r*. Respondenter, der svarer 'ved ikke', er frasorteret. Sammenhængen er beregnet på baggrund af følgende kodning: meget store udfordringer = 4, ret store udfordringer = 3, mindre udfordringer = 2, slet ingen udfordringer = 1. Kommunestørrelse er opgjort som indbyggertallet pr. 1. januar 2020. (Noegletal.dk, 2020). *** p-værdi<0,01, ** 0,01<=p-værdi<0,05, * 0,05<=p-værdi<0,1, " p-værdi>=0,01. Signifikansniveauerne er beregnet på baggrund af kommunernes socioøkonomiske indeks (2020).

Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det sociale område (2020) og socioøkonomisk indeks fra noegletal.dk.

Figur 2 – Sammenhæng mellem størrelsen på udfordringerne i arbejdet samlet set og det målgruppespecifikke fokusområde på børne- og ungeområdet og kommunistørrelse

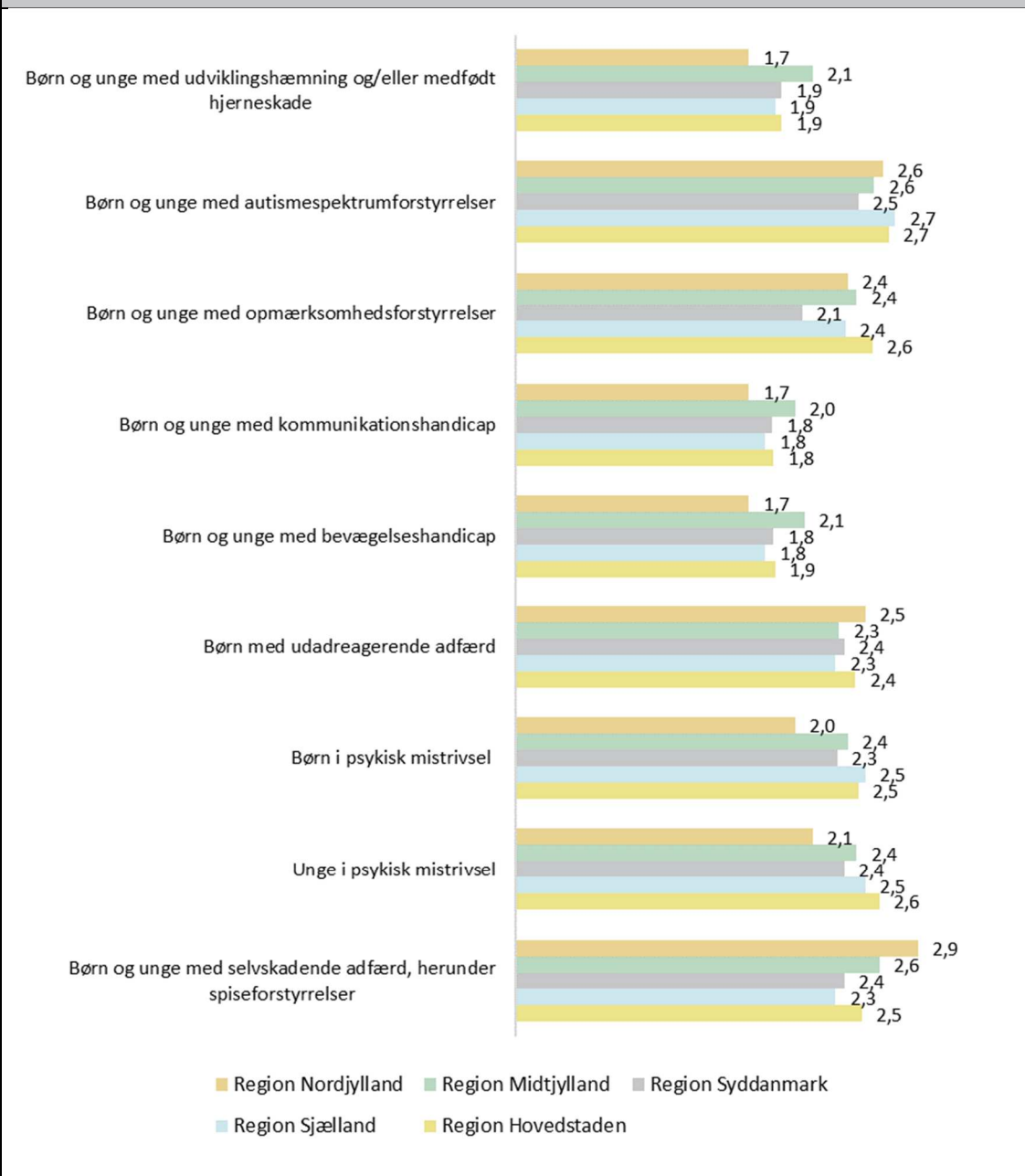

Anm.: Sammenhængen mellem kommunernes oplevede udfordringer i arbejdet samlet set med hver af de organisatoriske fokusområder på voksenområder og kommunistørrelse er belyst ud fra korrelationskoefficienten Pearsons *r*. Respondenter, der svarer 'ved ikke', er frasorteret. Sammenhængen er beregnet på baggrund af følgende kodning: meget store udfordringer = 4, ret store udfordringer = 3, mindre udfordringer = 2, slet ingen udfordringer = 1. Kommunistørrelse er opgjørt som indbyggertallet pr. 1. januar 2020 (Noegletal.dk, 2020). *** p-værdi<0,01, ** 0,01<=p-værdi<0,05, * 0,05<=p-værdi<0,1, " p-værdi>=0,01.

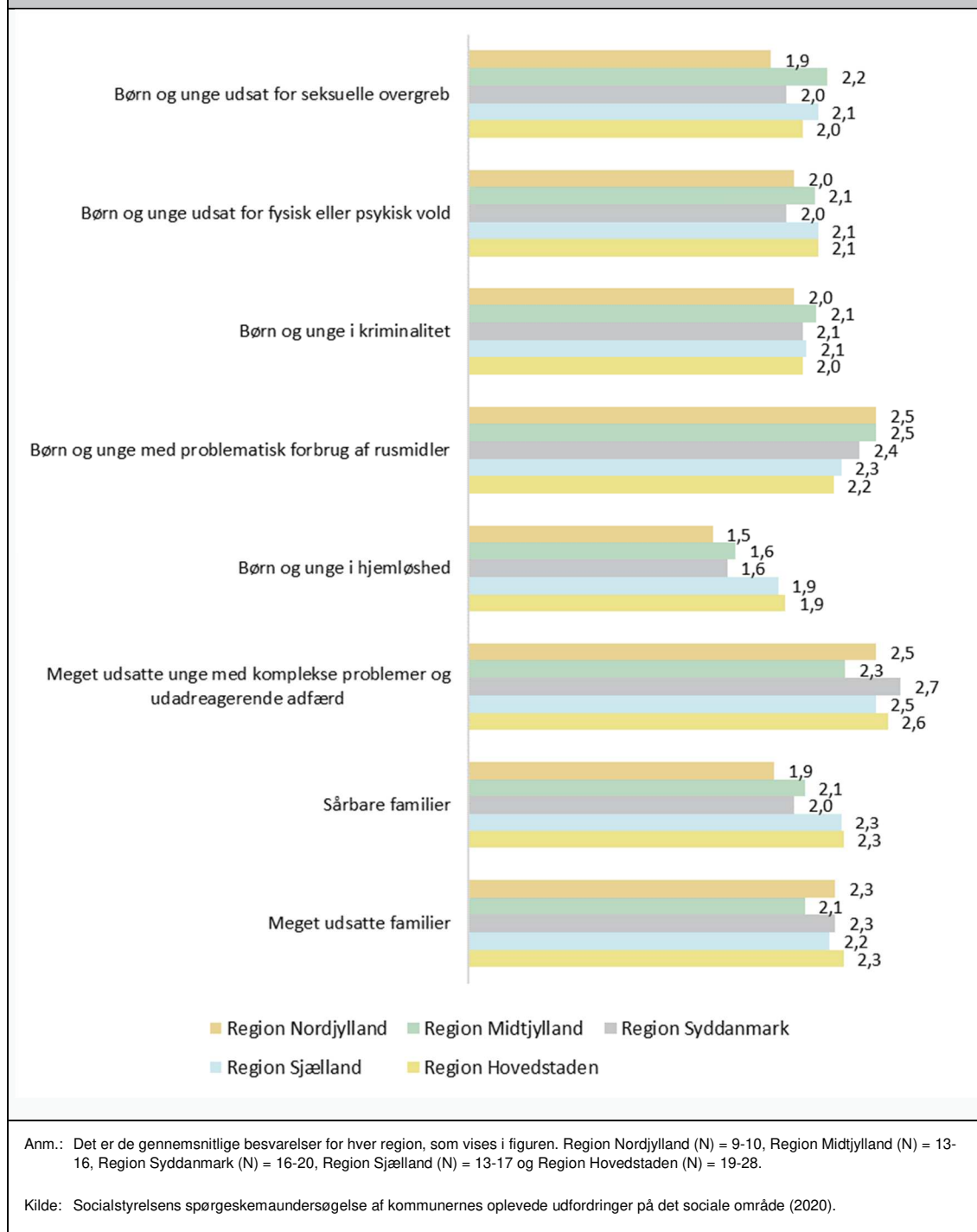
Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det sociale område (2020) og socioøkonomisk indeks fra noegletal.dk.

Bilag 6 – Regionale forskelle på oplevede udfordringer

Tabel 1 – Regionale forskelle for de målgruppenspecifikke udfordringer (del 1)

Tabel 1 – Regionale forskelle for de målgruppespecifikke udfordringer (del 2)

Bilag 7 – Sammenhæng mellem udfordringer og socioøkonomisk indeks

Tabel 1 – Sammenhæng mellem størrelsen på udfordringerne i arbejdet samlet set og de valgte fokusområder på børne- og ungeområdet og socioøkonomisk indeks	
Organisatoriske fokusområder	Socioøkonomisk indeks
En strategi for det specialiserede børne- og ungeområde	-0,08
Tidlig og forebyggende indsats	-0,12
Sagsbehandling	0,03
Koordinering og samarbejde på tværs af fagområder i kommunen	0,01
Koordinering og samarbejde på tværs af kommuner	-0,04
Koordinering og samarbejde mellem sektorer	-0,08
Koordinering og samarbejde med civilsamfund og andre aktører	0,00
Indsats og metode: kvalitet i indsats og metode	0,03
Indsats og metode: tilbudsvifte	-0,05
Målgruppespecifikke fokusområder	Socioøkonomisk indeks
Børn og unge med udviklingshæmning og/eller medfødt hjerneskade	0,01
Børn og unge med autismespektrumforstyrrelser	-0,07
Børn og unge med opmærksomhedsforstyrrelser	-0,08
Børn og unge med kommunikationshandicap	0,11
Børn og unge med bevægelseshandicap	0,12
Børn med udadreagerende adfærd	0,02
Børn i psykisk mistrivsel	0,10
Unge i psykisk mistrivsel	-0,04
Børn og unge med selvskadende adfærd, herunder spiseforstyrrelser	-0,14
Børn og unge udsat for seksuelle overgreb	0,18
Børn og unge udsat for fysisk eller psykisk vold	0,18
Børn og unge i kriminalitet	0,06
Børn og unge med problematisk forbrug af rusmidler	0,08
Børn og unge i hjemløshed	0,18
Meget udsatte unge med komplekse problemer og udadreagerende adfærd	0,07
Sårbare familier	0,02
Meget udsatte familier	0,18
<p>Anm.: Sammenhængen mellem kommunernes oplevede udfordringer i arbejdet samlet set med hver af de organisatoriske fokusområder på voksenområder og kommunestørrelse er belyst ud fra korrelationskoefficienten Pearsons <i>r</i>. Respondenter, der svarer 'ved ikke', er frasorteret. Sammenhængen er beregnet på baggrund af følgende kodning: meget store udfordringer = 4, ret store udfordringer = 3, mindre udfordringer = 2, slet ingen udfordringer = 1. Kommunestørrelse er opgjort som indbyggertallet pr. 1. januar 2020. (Noegletal.dk, 2020). *** p-værdi<0,01, ** 0,01<=p-værdi<0,05, * 0,05<=p-værdi<0,1, " p-værdi>=0,01.</p> <p>Kilde: Socialstyrelsens spørgeskemaundersøgelse af kommunernes oplevede udfordringer på det sociale område (2020) og socioøkonomisk indeks fra noegletal.dk.</p>	

Positive værdier indikerer, at jo højere kommunens relative udgiftspris i forhold til andre kommuner på basis af en række socioøkonomiske kriterier er, desto større udfordringer har kommunen med et fokusområde. Nogle af sammenhængene er signifikante og angivet med *, ** eller ***.

Socialstyrelsen

Socialstyrelsen

Edisonsvej 1

5000 Odense C

Tlf.: 72 42 37 00

www.socialstyrelsen.dk